DRAUGAS
4545 W. 63-RD ST.,
CHICAGO, ILL. 60629
U.S.A.

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 37(1024) RUGSĖJO - SEPTEMBER 11 • 1969 LIETUVIŲ ŠVIETIMO IR ŠEIMOS METAI • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 941 DUNDAS ST. WEST, TORONTO 140, ONT. CANADA • Tel. 368-6813

Nauju keliu

Besirūpindami Lietuvos laisvinimu ir tautiniu savo išlikimu, kartais išleidžiame iš akių religinius-moralinius pagrindus, į kuriuos atsiremia kiekvienas tautietis kaip žmogus. Visuose suvažiavimuose vyrauja politinės, tautinės, kultūrinės temos, bet religinės-moralinės paliečiamos daug rečiau. Suprantama, alkanas pirmiausia kalba apie duoną. Šiuo metu mūsų "duona" yra visus deginą politiniai ir tautiniai klausimai, tačiau neturėtume užmiršti evangelinės tiesos, kad žmogus ne vien duona gyvas. Juk esame reikalingi ir kitų dvasinių vertybių, sudarančių pilnesnį žmogiškojo gyvenimo turinį. **Jei prarasime tas dvasines vertybes, prarasime savo taurųjį žmogiškumą, iš kurio trykšta ir ryžtas kovoti už tėvynės laisvę bei tautinę ištikimybę. Dėlto savo tautinėje perspektyvoje neturėtume nuvertinti religinių-moralinių pagrindų ir institucijų, kurios juos saugo, puoselėja, stiprina.** Viena tokių pagrindinių institucijų yra mūsų parapijos su visais pagalbiniais vienetais. Apie jas, tiesa, pakalbame, pakritikuojame, bet pilna jų paskirtis taip ir lieka neiškelta. Parapijos lieka šešėlyje, nes iškyla vis svarbesnių reikalų. Jos prisimenamos tik tada, kai prireikia organizacijoms aukų, susirinkimams salių ir pan.

* * *

Gyvename laikotarpyje, kai viskas persvarstoma, permąstoma, pertvarkoma. Tiesa, gyvenimas keitėsi ir praeityje, bet ne tokiais šuoliais, kaip dabar. Atėjo laikas permąstyti ir lietuviškųjų parapijų paskirtį, jų veiklą labiau pritaikyti dabarties reikalavimams, kad jos iš tikrųjų būtų pagrindinėmis religinio-moralinio gyvenimo atramomis. Dėlto "TŽ" puslapiuose nekartą esame kėlę reikalą steigti centrą, kuris rūpintųsi lietuviškųjų parapijų gyvastingumu, jų veiklos koordinavimu turimų galimybių ribose. Ta mintis susilaukė gana plataus dėmesio. Šia linkme pajudėjo JAV Kunigų Vienybė, ypač kaikurie jos veikėjai, o spaudoje pasirodė ir konkrečių planų. Šiuo metu dar nematyti, kaip tie dalykai riedės toliau, jei iš viso riedės, tačiau planavimo netrūksta. Kanadoje taip pat jaučiamas sujudimas ta pačia linkme. Toronte yra sudarytas laikinis organizacinis komitetas, kuris jau aptarė planus pertvarkyti katalikiškąjai veiklai ir š.m. lapkričio 1-2 d. Toronte rengia suvažiavimą, kuriame pateikti planai bus apsvarstyti ir pereita į konkrečią sutelktinę veiklą. Plano pagrinde yra lietuviškoji parapija ir katalikiškos organizacijos. Jei seniau buvo aktuali iš Lietuvos atsivežta katalikiškoji akcija, tai šiuo metu rūpi pagrindinė bazė — parapija kaip religinė išeivių bendruomenė. Jei seniau religinė akcija reiškėsi daugiau per įvairias organizacijas, tai šiandiena ji ketina telktis pačioje parapijoje — religinėje bendruomenėje, kurioje stipriau iškyla pasauliečių atsakomybė.

* * *

Naujasis planas nėra tad senosios katalikų akcijos atšildymas nei organizacinės struktūros, nei tikslo, nei dvasios atžvilgiu. Jis savo užuomazga yra kilęs antrosios Vatikano santarybos dvasioje ir pritaikytas išeivijos sąlygoms. Jam pirmiausia rūpi moraliniai-religiniai pagrindai mūsų visuomenėje. Numatomas centras, kurį sudarys suvažiavimo išrinkti žmonės, turės būti Kanados lietuvių katalikų parapijų ir organizacijų apjungėjas, bendros veiklos planuotojas, skatintojas, derintojas ir lietuviu teisių gynėjas esamų galimybių ribose. Nepaskutinėje vietoje, žinoma, bus ir lietuviškumo klausimas. Šiuo metu jis Kanadoje, išskyrus bene vieną parapiją, nesudaro problemos. Visos parapijos, palyginti, tebėra jaunos, sudarytos daugiausia naujųjų ateivių, tačiau visa laiką taip nebus. Svetimoji įtaka ateina su jaunąja karta ir nesulaikomai iškils tos pačios problemos, kaip ir JAV-se. **Dabar tad laikas parapijoms ir organizacijoms sutelktinai ruoštis sunkesnei ateičiai bei stiprinti savo tęstinumo pagrindus. Lietuviškumo išsaugojimas lietuvių šventovėse bei religinėse bendruomenėse yra vienas didžiųjų ir kilniųjų uždaviniu, kuris gali būti sėkmingiau vykdomas sutelktinėm pastangom.** Ryšium su tuo iškyla ir kiti bendrinio pobūdžio uždaviniai, kaip apeigos lietuviu kalba, jų suvienodinimas, supratimas, pašaukimai, jaunimo auklėjimas, visuomenės moralė ir t.t. Šiuo metu, kai net vyskupijų sinoduose svarstomi tautinių grupių sielovados klausimai, dera ir lietuviams prabilti drąsesniu bei organizuotu balsu. Minėtas planas savo užsimojimu yra geras. Jo sėkmingumas priklausys ypač nuo tų, kurie vadovaus jo vykdymui. **Pr. G.**

"Kai uždėjo ant galvelės, žiba kaip aukselis". Akimirka iš plačios apimties "Grandinėlės" šokių programos: jaunajai E. Razgaitytei (drabužiai — Ald. Vaitonienės) yra uždedamas rūtų vainikėlis (Ž. Neimanaitė, D. Zylytė). Pilnas spektaklis apima keliolika įvairių, nuotaikingų, ryškių lietuvių sceninių šokių, kurių "Grandinėlės" savitas atlikimas sudomina ir pagauna tiek jauniausią, tiek ir vyriausią žiūrovą. Spalio 18 d. "Grandinėlės" 50 ties jaunų žmonių kolektyvas šoks Filadelfijoje, o lapkričio 8, 9 d. d. — Hartforde ir Bostone. Visus sceninius šokius palydi nuosava grupės kapela

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

C. KAGANAS

Lietuvių burlaivis Švedijos vandenyse

Nuo neatmenamų laikų gyveno lietuviai prie Baltijos, bet jūra nesidomėjo. Atsukę nugarą jūrai, užleido Baltijos vandenis visokio plauko barzdotiems vikingams, Hanzos pirkliams, riteriams ir kitokiems siaubūnams. Daug amžių praėjo taip, bet istorijos ratas sukasi, nestovi vietoje. Šiandien jau galima klausti, ar sparčiai pramonėjančioje ir miestėjančioje ramių žemdirbių giminėje nepabudo jūros aistra?

Penki buriuotojai

Šiaip ar taip, bet penki buriuotojai iš pavergtos Lietuvos šiomis dienomis visai nelauktai kaip neprašyti svečiai pasirodė švedų sostinės krantinėje ir sukėlė savotišką paniką! Šį kartą nebe vikingai įsibrovė į gintaro pakrantę, bet atvirkščiai — vikingų ainiai susijaudino, kai nepastebėti išdygo prieš juos argonautai iš Klaipėdos.

Faktas toks. Rugpjūčio 26 vakare, prie Vyskupo iškyšulio, netoli Stockholmo zoologijos sodo, Švedijos teritoriniuose vandenyse, pasirodė jachta su 5 buriuotojais. Radijo, televizijos ir spaudos žiniomis, jachta atplaukusi ši Klaipėdos.

Buriuotojai švedų policijai parodė savo jūreiviškus pasus ir pasisakė, kad jų plaukiojimo tikslas — išbandyti naują jachtos modelį. "Dagens Nyheter" išspausdintoje b u r laivio nuotraukoje aiškiai matyti lietuviškas užrašas "BANGA-2". Šiaipjau atplaukusius jūreivius švedų žiniu kanalai vadino "sovietų piliečiais" arba "rusais".

Pagal Švedijos įstatymus, jūreivio pasas negalioja įvažiavimui — tam reikia normaliai išduotos įvažiavimo vizos. "BANGOS-2" įgula vizu neturėjo, todėl švedų pakrančių policija paprašė ją tuojau palikti krašto teritorinius vandenis.

Nuvilko į jūrą

Neprašytiems ir iš anksto apie savo pasirodymą nepranešusiems svečiams iš Klaipėdos grieztieji Stockholmo vandenų sargai atsilygino tokia pat neprašyta paslauga: prisikabino jachtą prie motorlaivio ir ėmė ją vilkti atgal į atvirą jūrą — į tarptautinius vandenis, kurių šiandieniniai vikingų ainiai nepavydi, kaip kadaise jų bočiai.

Tačiau klaipėdiečiai argonautai, matyt, buvo gerai susimokę su pačiu Neptūnu, kuris juos išgelbėjo iš keblios padėties. Jūra pasirodė tokia audringa, kad narsiesiems vilkikams praėjo noras plukdyti toliau jachtą ir jie su ja grįžo atgal prie kranto — į Sandhamną. Neptūno rūstybė savotiškai numalšino nesukalbamų pasieniečių rūstybę, ir štai jau kelinta diena (rašant šitą pranešimą) "BANGA-2" su savo įgulos penkiuke supasi Sandhamno pakrantėje.

Ko norėjo?

Sunku pasakyti, ar tuo buriuotojai iš Klaipėdos jaučiasi pilnai atsiekę savo užsibrėžtą tikslą, bet Sandhamnas, į kurį jie šiaip ar taip pateko, yra nevieno buriuotojo išsvajota vieta. Čia ką tik neseniai įvyko tarptautinės jachtų konstruktorių varžybos Half Ton Cup. Varžėsi 42 burlaiviai 23 skirtingų rūšių. Šalia jau pripažintų modelių, jų tarpe labiausiai žinomo prancūzų "Arpege", pasirodė 8 nauji: po vieną norvegų, belgų, anglų ir net 5 švedų. Pagal tarptautines RORC taisykles, jachtos ilgis neturi viršyti 18 pėdų, bet visa kita gali būti įrengta kiek tik leidžia vaizduotė. Beje, Half Ton Cup varžybose dalyvaujančios jachtos turi turėti mažiausiai tris vietas matracams kajutėje ir kiek galint daugiau įvairiausių patogumų bei prašmatnybių.

Ar "BANGA-2" irgi galvojo patekti į Sandhamno varžybas? "Dagens Nyheter" (28. 8.) rašė taip: "rusai" buriuotojai sakosi esą kasdieniniame gyvenime jūreiviai. Jų burlaivis — valstybės nuosavybė. Jie išplaukė jo išmėginti.

Lietuvą jie paliko prieš 20 dienu. Pakeliui į Švediją aplankė Helsinkį. Sugrįžę namo, ketina vieną savaitę pailsėti, o po to vėl plauks iš naujo į Lenkiją ir Rytų Vokietiją. Kiek anksčiau šiemet jie jau atliko bandomąją kelionę į Kopenhagą.

Švedų laikraščiui svečiai pareiškė daug girdėję apie Stockholmo grožį, ypač jiem rūpėjęs senamiestis pamatyti, o taip pat jūrų muzėjuje saugomas senas laivas "Wasa".

Šnipai?

Pareikšti gražūs ir kuklūs norai, deja, liko neišpildyti. Kodėl? Kaip minėta, nebuvo pasirūpinta švedų įvažiavimo viza. Bet ne paslaptis ir tai, kad pirmoji okupuotos L i e t u v o s buriuotojų kregždė buvo sutikta su aiškiu nepasitikėjimu ir įtarimu. Ištisą ketvirtį amžiaus SSSR laikė Baltijos kraštus visiškai izoliuotus nuo Vakarų pasaulio taip, kad šiandien, kai jau pradedama po truputį atleidinėti varžtus, žmonės tiesiog negali savo akimis tikėti. Todėl tokie dalykai, kaip foto aparatas ar radijo siųstuvas laivelyje, nevienam jau atrodo aiškiausias įrodymas, kad atplaukė ne paprasti buriuotojai-mėgėjai, bet . . . šnipai.

Kam s l ė p t i? Prisipažinsiu, kad ir aš pats galvos už tai neguldyčiau. Reikia džiaugtis kiekviena naujesne normalaus gyvenimo apraiška pavergtoje Lietuvoje, tačiau reikės dar daug laiko ir dar daugiau atkaklių ir nuoširdžių, ištvermingų ir išradingų pastangų susikaupusiam nepasitikėjimui bei įtarimams išsklaidyti. Tatai turėtų pirmoje eilėje gerai įsidėmėti visi tie, nuo kurių šiandien priklauso realios galimybės pasukti dalykus geresne linkme. Tai galioja galiūnams anapus Baltijos.

O kaip su galiūnais šiapus? Ir jiems nepakenktų regėti tikrovę tokią, kokia yra, ir nematyti šmėklų, kurių nebėra. Nors ir labai striukas Baltijos pakrančių ruoželis išliko lietuviškajai giminei prieinamas, ji šiandien tai brangina, kaip gal niekada.

Jau prieš 5 metus okupuotoje Lietuvoje veikė 7 jachtklubai, kuriuose buvo 150 jachtų ir 850 buriuotojų. Kasmet rengiamos buriavimo varžybos Kauno užtvankoje ir Kuršių mariose. O štai "BANGA-2" jau išmatavo Baltiją nuo Helsinkio iki Kopenhagos ir sukėlė "paniką" prie Stockholmo.

KANADOS ĮVYKIAI

STUDENTAI TRAUKIASI ATGAL

Kanados Studentų Sąjungos metinis kongresas Port Arthure gerokai sušvelnino šios radikalios organizacijos veiklos gaires. Įsipareigojimas kovoti prieš kapitalistinį imperializmą buvo pakeistas švelnesne formule — kova prieš betkokį diktatūrinį režimą. KSS naujasis pirm. M. **Loney pabrėžė,** jog pagrindinis šios organizacijos tikslas yra studentų reikalai. Jo teigimu, pernai buvo padaryta didelė klaida, pasisakant už Š. Vietnamo partizanus, nes iš anksto buvo žinoma, kad tokiai KSS linijai nepritars Kanados studentų dauguma. Iš KSS pasitraukė nemažas skaičius Kanados universitetų. Naujajam posūkiui priešinosi KSS radikaliosios kairės marksistinis sparnas. B. McPeake pvz. viešai pareiškė: "Aš noriu sunaikinti valstybę, kapitalizmą ir imperializmą." Kongreso dalyviai priėmė rezoliuciją, reikalaujančią apsisprendimo teisės Kvebekui, marijuanos legalizavimo, žadančią finansinę paramą marksistinei grupei, kuri tyrinės Kanados švietimo ir ekonomijos reikalus. Sekantis Kanados Studentų Sąjungos suvažiavimas įvyks Kalėdų metu. Tikimasi, jog iki to laiko į organizacijos eiles pavyks susigrąžinti didžiąją dalį iš jos išstojusių universitetų.

Kanados užsienio reikalų ministerija Swazilandijos karaliui Sobhuzai II padovanojo iš odos ir chromo Toronte pagamintą modernų sostą, kuris bus pastatytas senato rūmuose pirmųjų šio krašto nepriklausomybės metinių proga. Swazilandijos karalija, turinti 400.000 gyventojų, jų tarpe 9.000 baltųjų žemvaldžių, yra tarp P. Afrikos respublikos ir portugalų Mozambique kolonijos.

Ontario ligoninės drauda sekančiais metais turės padidinti įmokas plano nariams, nes dabartiniu $5.50 viengungiui ir $11 šeimai į mėnesį nepakanka nė trečdaliui išlaidų padengti. 1968 m. iš draudos plano narių buvo gauta tik $218 milijonų, o ligoninių išlaikymas, įskaitant džiovininkų sanatorijas ir psichiatrines ligonines, pareikalavo $747 milijonų. Didžiąją išlaidų dalį — 78.1% sudarė ligoninių personalo atlyginimai. Ontario ligoninės drauda dabar turi 7.-273.748 narius.

Manitobos naujoji socialistinė vyriausybė, laikydamasi rinkiminiame vajuje duoto žodžio, mėnesines sveikatos draudos įmokas šeimoms sumažino iki $1.10, viengungiams iki $0.55. Anksčiau šeimos į mėnesį mokėjo $9.80, viengungiai — $4.90. Ligoninių ir sveikatos bendroji drauda šeimoms per metus dabar atsieis $99.60 (buvo $204), viengungiams — $49.80 (buvo $102). Įmokų sumažinimas iš provincijos iždo pareikalaus papildomų $28 milijonų metinių išlaidų.

Louis-Rene Drapeau Kvebeko provincijoje pasiskelbė įsteigęs naują antiseparatistinę partiją — Le Parti Quebecois Canadien, kurios kandidatai dalyvaus sekančiuose Kvebeko provinciniuose rinkimuose. L. R. Drapeau narių šiai partijai žada jieškoti karo veteranų eilėse. Rinkiminiame vajuje naujoji partija reikalaus karti visus te-

(Nukelta į 7 psl.)

Pasaulio įvykiai

HANOJUJE MIRĖ ŠIAURĖS VIETNAMO PREZ. HO CHI MINH, sulaukęs 79 metų amžiaus. Didžiąją savo gyvenimo dalį jis buvo skyręs kovai už Vietnamo laisvę. Nors H. C. Minh buvo komunistas, pasirinkęs revoliucinius metodus, daug vietnamiečių abiejuose Vietnamuose jį laiko tautiniu herojum. Jo svajonė sujungti Pietų ir Šiaurės Vietnamą komunistinės ideologijos ir jėgos principu nebuvo įgyvendinta. Beveik 30 metų trukę partizaninio karo veiksmai pareikalavo daug aukų, bet taikos neatnešė. Vado mirtis turbūt neatneš didesnių pasikeitimų Paryžiaus derybose, jeigu Hanojuje neprasidės aštresnė kova tarp pretendentų į jo vietą. Hanojaus radijas paskelbė, jog kraštas bus valdomas kolektyviniu principu, tačiau laidotuvių komiteto pirmininku buvo paskirtas kompartijos sekr. Le Duan, kuris yra sovietinio komunizmo šalininkas. Į jo pagrindinių varžovų gretas tenka rikiuoti komunistinio parlamento pirm. Truong Chinh, premjerą Pham Van Dong ir krašto apsaugos ministerį gen. Vo Nguyen Giap. Parlamento pirm. T. Chinh yra kompartijos teoretikas, parašęs knygą apie nesibaigiančias revoliucijas pasaulyje. Jis yra aiškus kiniečių kompartijos vado Mao šalininkas, siekiąs žūtbūtinėmis priemonėmis užimti P. Vietnamą, kai tuo tarpu premjeras P. V. Dong esąs nuosaikesnis žmogus. Minėdamas komunistų paskelbto nepriklausomo Vietnamo 24-tąsias metines prez. Ho Chi Minh mirties išvakarėse, jis reikalavo amerikiečių dalinių atitraukimo iš P. Vietnamo ir koalicinės vyriausybės Saigone. Gen. V. N. Giap palaužė 1954 m. Prancūzijos galybę partizanų apsuptoje Dien Bien Phu vietovėje. Partizaninio karo taktiką jis yra atskleidęs keliose knygose, bet ji neatnešė pergalės džiunglių kare su amerikiečiais, kurie yra geriau ginkluoti už prancūzus. Prez. Ho Chi Minh laidotuvės truks visą savaitę. Pirmasis atiduoti pagarbos velioniui į Hanojų atskrido Kinijos premjeras Čuenlai. Spėliojimus laikraščių puslapiuose sukėlė jo staigus grįžimas į Pekingą, kai Hanojun turėjo atvykti sovietų premjeras A. Kosyginas. Priežastis ir šiandien tebėra nežinoma. Ja galėjo būti Kinijos vidinės problemos, pažiūrų susikirtimas su naujaisiais Š. Vietnamo vadais arba Mao noras dalyvauti laidotuvėse, jeigu iš anksto būtų garantuojamas jo saugumas.

Iš Š. Vietnamo karo nelaisvės išleistas amerikietis lakūnas ltn. R. F. Frishman spaudos konferencijoje atskleidė neįtikėtinai ž i a u r ų belaisvių traktavimą. Nors jis turėjo sužeistą dešinę ranką, surištas buvo tampomas gatvėmis, kur minia į jį mėtė akmenis. Kaikuriems belaisviams vietnamiečiai išlupdavo nagus. Tardymo metu belaisviai būdavo pakabinami palubėje arba uždaromi neįtikėtinai mažoj vienutėj tvankiame tropikiniame klimate. Maisto davinys buvo pora lėkščių skystos sriubos. Alkūnę praradusios rankos ltn. R. F. Frishmanui gydytojai neamputavo, bet žaizda dėl blogos priežiūros užgijo tik po pusmečio.

II D. karo trisdešimtąsias metines Lenkija atžymėjo eismo ir darbo nutraukimu porai minučių rugsėjo 1 vidurdienį. Nors Sovietų Sąjunga tada buvo Vokietijos bendrininkė ir vokiečiams padėjo pasidalinti Lenkijos teritoriją, kompartijos o f i c i o z a s "Trybuna Ludu" sukakties proga rašo: "Vienintelė mūsų krašto saugumo bei nepriklausomybės garantija yra draugystė ir artimas bendradarbiavimas su sovietais." V. Vokietijos naujasis prez. H. Heinemann per radiją pasakytoje kalboje ragino užlyginti griovius tarp Vokietijos ir jos kadaise okupuotų kraštų R. Europoje, kaip buvo padaryta su tradiciniu Vokietijos p r i e š u Prancūzija. Trys didžiosios vokiečių partijos taipgi siūlė pradėti derybas su Lenkija santykiams sunormalinti. Lenkijai vokiečiai perša ekonominę paramą ir yra linkę pripažinti dabartinę sieną, atsisakydami grynai vokiškų žemių, kuriomis sovietai atsilygino Lenkijai už jos rytinių sričių užgrobimą.

Karinis sukilimas nuvertė karaliaus Idrio vyriausybę Libijoje. Krašto valdymą perėmė karininku grupė, vadovaujama plk. Saad Bushweir. Libiją jie paskelbė socialistine arabų respublika. Atrodo, pagrindine sukilimo priežastimi buvo karininkų noras suartėti su Egiptu kovoje prieš Izraelį. Vakarų pasaulyje susirūpinimą kelia į naftos šaltinius Libijoje investuotas kapitalas. Karininkai žadėjo laikytis visų tarptautinių įsipareigojimų, bet jau įsakė amerikiečiams ir britams sustabdyti karines treniruotes jų bazėse. Britai nedideles laivyno bazes turi Tobruke ir El Adene, amerikiečių aviacija — didelę Wheelus bazę prie Tripolio.

Brazilijos karinis triumviratas, kurį sudaro kariuomenės, laivyno ir aviacijos vadai, perėmė krašto valdymą, kol pasveiks širdies priepuolį turėjęs prezidentas maršalas Costa e Silva. Pagal konstituciją jo pareigos turėjo tekti viceprezidentui Pedro Aleixo, bet generolai, matyt, nepasitiki civiliu, kuris yra teisės profesorius. Kariniam triumviratui skaudų pokštą padarė dvi marksistų pogrindžio grupės, pagrobusios Rio de Janeiro mieste JAV ambasadorių Ch. B. Elbricką ir už jo gyvybę pareikalavusios išleisti į užsienį 15 politinių kalinių. Generolai ultimatumą buvo priversti patenkinti, bet dabar pagrįstai imama baimintis, jog tokie diplomatų grobimai gali prasidėti ir kituose kraštuose, turinčiuose pogrindines organizacijas.

Čekoslovakų kompartijos kontrolės komisija, vadovaujama prosovietinių pažiūrų konservatoriaus Milos Jakes, žadėjo traukti atsakomybėn visus komunistus, kurie neatliko jiems patikėtų pareigų. Tokiais tikriausiai bus laikomi liberalieji komunistai, siekę politinės ir ekonominės laisvės Čekoslovakijai. Prahos radijo pranešimu, sovietus garbinantis kompartijos centrinio komiteto narys Wilem Novy pareikalavo pašalinti iš komiteto A. Dubčeką. Tokių reikalavimų tikrieji iniciatoriai, be abejonės, yra Kremliaus vadai. Jeigu jų reikalavimas tebėra nepatenkintas, A. Dubčekas turi būti dėkingas savo populiarumui. Kompartijos vadas G. Husakas bijo naujos suirutės krašte. Atrodo, A. Dubčeko likimas greičiausiai bus sprendžiamas šį mėnesį įvyksiančiame centrinio komiteto 190 narių visumos posėdyje. Karinis prokuroras plk. Z. Kiesewetter kompartijos dienraštyje "Rude Pravo" pasisakė prieš Stalino laikų teroro veiksmų tolimesnį tyrimą, nes toks procesas esąs žalingas partijai ir Čekoslovakijai. Jam ypač nepatinka A. Dubčeko kadaise duotas įsakymas ištirti buvusio užsienio reikalų ministerio J. Masaryko mirties aplinkybes 1948 m. kovo 10 d. Oficialiai buvo paskelbta, jog J. Masarykas nusižudė, iššokęs pro langą. Daug kas yra linkę manyti, kad ji galėjo išstumti vyriausybės vadžias pasigrobę komunistai.

Japonijos užsienio reikalų ministeris K. Aichi nori atgauti sovietų ir amerikiečių po II D. karo užimtas salas. Po pasitarimo su sovietų premjeru A. Kosyginu Maskvoje K. Aichi prisipažino, kad jo reikalavimas grąžinti keturias Kurilų grupės salas buvo atmestas. Pasak A. Kosygino, šio žingsnio neleidžia taikai išlaikyti labai svarbus tarptautinis jėgų balansas. Vašingtone K. Aichi kels Ryukyu salų grąžinimo klausimą. Šios salos amerikiečiams nėra svarbios, išskyrus Okinawą, kurioje yra didelė bazė.

Britanijos vyriausybė Londone suteikė politinio pabėgėlio teises rusui Vladislavui Davydenkai, kuris sakosi esąs pogrindinės laisvųjų respublikininkų partijos narys. Smulkesnių žinių apie šią partiją jis atsisakė suteikti, kad jo draugai nepatektų į KGB agentu rankas. V. Davydenka Britanijon pabėgo, įlipes Leningrado uoste į laivą "Smolensk" ir jame pasislėpęs nuo įgulos.

Tėviškės Žiburiai – lietuvių savaitraštis
Leidėjas: Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija "Žiburiai"
Redaktorius — k. dr. Pr. Gaidamavičius; redakcijos narys — Vyt. Kastytis
Metinė prenumerata $6, pusmetinė—$3.50. Rėmėjo metinė prenumerata $10
Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra.
Autorių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Publ. by Žiburiai (Canadian Lithuanian) R. Catholic Cultural Soc., Inc
Subscribtion rates: $6 per year, $3.50 per 6 months.
Deadline for advertisements — Thursday
Second class mail registration number 0509.
941 Dundas Street West, Toronto 140, Ont., Canada
Tel. 368 - 6813

NERADAU LIETUVIŠKOS BIBLIJOS

Pravažiuojančio tautiečio atostogos Olandijos paplūdimyje

Kas lietuviams Palanga, tas olandams Scheveningen. Kurortas, kilometrinis paplūdimys, lengvų vidurvasario linksmybių prieplauka, kur olandai, o ypač praeiviai turistai, randa užtektinai progų nerūpestingai paploninti savo pinigines ir pašones, užsiaugintas nereikalingomis kalorijomis ant kokios direktoriaus pasostės. Trumpai drūtai — Scheveningen yra sūrių Atlanto vandenų ir saldžių speliunkių kryžkelė.

Vidurvasario kaitroje paplūdimys nuima civilizacijos ženklus, titulus, kategorijas ir t.t. Čia bumpso smėly tingūs maudikai, kuriems civilizacijos gėrybės parūpsta tik tada, kai primiršto skilvio refleksai ima veržtis į galvą. Lyg ruoniai tada ropoja smėliažmogiai į krantinę pasimaitinti. Čia už guldeną kitą siūlo užkandos jokioj epochoj nepasenę "karabelninkai". Vieni jūržmogiai skilvį ramina iš tolo dvokiančiais keptų bulvių pjaustiniais, kiti "matjėmis" (šviežiomis silkėmis) ir pan.

Pakrantės "karabelninkų" virtinėje išsiskiria vienas pačiam jos centre. Užvalgiusius pusnuogėlius sudomina savo grojiniais ir skaitiniais. Pro praviras jo būdos duris sklinda darnūs religiniai tonai, o iš langų spinduliuoja įvairiomis kalbomis bibliniai šūkiai ir laikraštėliai. Apie šį religinį kioską kur kas mažiau trypinėja nuogalių, bet vienas kitas, atsipeikėjęs iš neįprastoj vietoj religinio radinio, stabteli ties vitrinomis ir net užeina vidun. Užeinu ir aš.

— Norėčiau lietuviškos Biblijos, — sakau tiesiai ir netikiu, kad turės. Neturėjo.

— Biblija lietuvių kalba? Gaila, gaila. Turiu bent 30 kalbų Biblijų, bet lietuvių tai ne. Per mano 27 kioskavimo metus Jūs pirmasis paprašėte lietuviškos Biblijos. Galėčiau iš Anglijos parūpinti. Trys savaitės.

— Ne, dėkui. Aš pravažiuojantis.

Kioskininkas mielų bruožų žmogus, kurie rodo, kad Biblijas jis pardavinėja ne kapitalo sumetimais.

— Leiskite paklausti, ar kas perka Jūsų tas Biblijas ir religinius skaitinius? Juk čia ne bažnyčios prieangis, ir paplūdimin renkasi žmonės ne poteriauti.

— Iš dalies Jūsų tiesa, — atsakė malonbruožis Kristaus žodžių platintojas. — Nedaug kas perka, bet perka. Vienas kitas pasiilgsta ko paskaityti, nes nusibosta apie žudynes ir seksą.

Ar neprasminga, kad toks išalkėlis čia suranda krikščioniškos literatūros? Jis randa kaip tik čia Kristų, kur anaiptol nesitikėjo rasti! Čia, prie Atlanto, sroveno Kristaus evangelijos šaltiniukas, kurį Jėzus žadėjo dvasios vandens jieškantiems.

Susimąsčiau, o žmogus tęsė:

— Ateina čia žmonės pasikalbėti ne tik su religijos rūpesčiais. Ateina kaikas pasitarti dėl šeimos painiavų, gyvenimo sunkumų. Nevienas toks gyvenimo įstrigėlis namie varžosi atvirai minėtomis temomis kalbėti, nes jis ten apsirengęs pagal luomą ir kategoriją, be to — pažįstamas. Kiti gi namie neranda laiko religijai, o paplūdimyje laiko — marios, ir tose mariose kai kas susižvejoja religijai laiko. Treti perka religinių muzikos plokštelių.

— Idealistas krikščionis, — pagalvojau nešdamasis porą plokštelių. Jis Kristų pristato ten, kur jo žmonės mažiausiai jieško, pasiūlo tiems, kuriems kartais jo kaip tik reikia.

Smėliažmogis

Amerikos vyčių stovykloje

Rugpjūčio 31, sekmadienį, po anglų kalba atnašautų Mišių, papusryčiavę skirstėsi Dainavoje savaitę laiko praleidę berniukai ir mergaitės. Nevienam iš toliau atvažiavusiam lietuviui tai galėjo atrodyti keistas reiškinys, tačiau detroitiečiams tai visai aišku: jau kelinti metai iš eilės apie 60 mylių nuo Detroito, Dainavos stovyklavietėje, stovyklauja Lietuvos vyčių — ankstyvesniosios lietuvių ateivijos Amerikoje jaunimas. Daugumas jų iš Dayton, Ohio, ir Detroito. Retas iš jų temoka vieną kitą žodį lietuviškai ir todėl visa stovyklos programa vyksta anglų kalba. Programą paruošia ir vadovauja Putnamo seselės. Šiais metais stovykloje su vyčių jaunimu darbavosi ses. Marytė Astraitė ir ses. Dalia Keblinskaitė. Jos buvo net nustačiusios kiekvienai stovyklos dienai temas: meilės, džiaugsmo, vienybės, taikos, lietuvybės ir t. t. Stovyklautojai, jaunimas iki 15 m. amžiaus, buvo suskirstyti į tris amžiaus grupes ir paskirai mokomi lietuviškų dainų bei lietuvių kalbos, o tautinių šokių mokėsi visi bendrai. Per vieną savaitę išmoko gana daug ir baigdami stovyklą šeštadienio vakare tikrai nustebino savo tėvelius ir svečius. Jie sudainavo ištisą virtinę lietuviškų dainų, pašoko tautinių šokių ir parodė, jog ju dvasia yra lietuviška. Nors kalbant lietuviškų žodžių trūksta, visdėlto reikia pripažinti, kad lietuviškai jie pramoko: jau kiekvienas mokėjo pasakyti "noriu valgyti, einu plaukti, nenoriu miegoti" ir pan. Stovyklos ekonomine dalimi, kaip ir ankstyvesniais metais, rūpinosi p. p. Marija ir Juozas Kazlauskai iš Detroito. Sekančiais metais rūpinsis p. Panavienė, nes p. p. Kazlauskai išsikelia iš Detroito ir nebeįstengs palaikyti taip artimų ryšių su Dainava. Įvertindami Dainavos stovyklavietės reikšmę jaunimui, Lietuvos vyčiai, suvažiavę į stovyklos uždarymą, administracijai padovanojo gražų Vytį kaip padėką už rūpinimąsi jaunimu. Tikrai gražu, kad savo jaunimo lietuviškumu rūpinasi patys gerai nemoką lietuvių kalbos kelintos kartos lietuviai Amerikoje. Tai gali būti labai geras pavyzdys ir naujiesiems ateiviams. Linkėtina, kad Lietuvos vyčių rengiamos stovyklos kas metai augtų ir didėtų, apimtų ne tik Daytono ir Detroito lietuvius, bet susilauktų stovyklautojų ir iš didžiosios Čikagos, kur yra tiek daug senųjų ateivių jaunimo. **J. Š.**

Galėsite valgyti su
dirbtiniais dantimis
lengviau ir greičiau
Kliniški tyrimai įrodė, kad dabar galite valgyti ir kramtyti daug geriau — dantų plokštelės bus veiksmingesnės, jeigu ant jų užbarstysite t r u p u t į FASTEETH. Milteliai FASTEETH yra lengvai panaudojami. Jie daug stipriau ir ilgiau laikys dantų plokšteles ir galėsite daug patogiau jaustis. FASTEETH yra beriūkščiai milteliai. Nejausite jokio limpančios gumos skonio. Gerai pritaikintos dantų plokštelės yra būtinos jūsų sveikatai. Laikykite savo dantista reguliariai. Reikalaukite FASTEETH visose vaistinėse

MOHAWK
FURNITURE LTD.
PILNAS NAMŲ APSTATYMAS
ELEKTROS REIKMENYS • TELEVIZIJOS APARATAI
SKALBIMO MAŠINOS • VAIKŲ BALDAI
ĮVAIRŪS KILIMAI • ŠALDYTUVAI
VALGOMŲJŲ KAMBARIŲ APSTATYMAS IR KT.
TAISOME IR APTRAUKIAME KĖDES IR SOFAS
Nemokamas į namus pristatymas.
KRAUTUVĖS:
Vakaruose — 137 RONCESVALLES Ave. — Tel. 537 - 1442
Rytuose — 2448 DANFORTH Ave. — Tel. OX 9 - 4444
Krautuvės atidarytos nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro.

Pabaltijo patriotai ir oportunistai

ALEX BARRON, ilgokai gyvenęs Sov. Sąjungoje ir Baltijos kraštuose

Kyla klausimas: kas gi palaiko savo tautai pasišventusio žmogaus dvasią kovoje prieš okupantą ir suburžuazėjusią komunistinę aplinką? Kodėl jis nesuklumpa, kodėl, gyvenimo neteisybių apsuptas, nepradeda užmiršimo jieškoti degtinėje ar padlaižiauti okupantui?

Atsparos ramsčiai

Pirmiausia, jo dvasia užuovėją randa draugų supratime jo kovos. Organizuoti pogrindį, esant šiandieniniam KGB tinklui, be mažiausios pagalbos iš užsienio, būtų savižudybė. Visdėlto tautinė dvasia, kad ir užmaskuota forma, gali pasireikšti. Tėvynės mylėtojų viens kito supratimas asmeniniuose pokalbiuose yra žymi paspirtis tęsti tautai naudingą, nors ir asmeniškai laimei pragaištingą gyvenimo kelią. Tiesa, ir tuose pokalbiuose jie vienas su kitu būna rezervuoti, nes nė vienas iš dviejų kalbančių nėra tikras (jei jis savo pokalbininko anksčiau kelerių metų laikotarpyje nepažino), jog antrasis nėra KGB šnipelis, norintis jį įtraukti į atvirą pokalbį. Nors pokalbis būna dviprasmiškas, bet jo užmaskuota bendra idėja tautos linkme palieka gerą įspūdį.

Ypač tokie pokalbiai gerai nuteikia žmogų, kai lietuvis supranta, kad jo pašnekovas latvis arba estas gyvena lygiai tokiomis mintimis.

Institutą baigdamas, savo tautą mylintis konstruktorius turėjo daug draugų, gyvenančių tomis pačiomis idėjomis. Vėliau tikrų draugų gretos retėja, daugumos protelis suburžuazėja ir, trokšdami reliatyvinio praturtėjimo, jie stoja į komunistų partiją arba kitaip savo tautos interesus išduoda, šunuodegaudami prieš okupantą.

Antras ramstis, palaikantis patriotinę dvasią sunkiais savo tautai metais, tai — prisiminimas savo tautos atgimimo kovotojų, paruošusių dirvą nepriklausomybei atgauti, didžiųjų tautos žmonių, pašventusių gyvenimą tautos kultūriniam lobynui sukurti ir prisiminimai didvyriškos partizaninės kovos prieš rusiškąjį okupantą 1944—1953 metais. Patriotui atrodo gryna nesąmonė užmiršti savo tautai paaukojusius gyvenimą žmones, nusispjauti į savo tautos kultūrą, pasiekusią augštą lygį, ir nusilenkti okupanto atsiųstiems rusifikatoriams.

Patriotas dažnai save klausia: "Jeigu jie neatsisakė kovos dėl tautos laisvės, žinodami, kad mirtis jų laukia, kodėl aš turiu atsisakyti tos kovos dėl realiatyvaus praturtėjimo?"

Trečia priežastis, skatinanti mūsų minėtą inžinierių-patriotą kovoti dėl savo tautos laisvės atgavimo, — tai paradoksinė neteisybė, kurią okupantas užkrovė kaikuriems Pabaltijo visuomenės sluogsniams.

Skriaudžiami pensininkai

Labiausiai nuskriausti žmonės Pabaltijy yra pensininkai, ypač kolchozų pensininkai. Jų pensija retai viršija 15—18 rublių. Bet ir tokios pensijos daugelis negauna, nes eilei žmonių neįmanoma įrodyti darbo stažą — jų dokumentai prapuolė karo metu, būnant okupanto koncentracijos stovyklose arba buvo užmiršti paskubomis renkant būtiniausius reikmenis ir ruošiantis Sibiran.

Štai, pavyzdžiui, dviejų senukų, virš 70 metų amžiaus, gyvenimas. Abu gauna po 15 rb., gyvena vienkiemyje, kur apie sodybą jiems palikta 15 arų daržui. Sunku tame amžiuje apdirbti daržą, o pasamdyti žmogų neįmanoma — nėra pinigų. Jiedu turi anūkę, kuri lanko vidurinę mokyklą. Reikia ją aprengti, įvairias i š l a i d a s apmokėti, knygas nupirkti. Gerai, kad anūkė vasaros metu arba rudenį bei pavasarį po pamokų padeda daržą apdirbti. Kartą anūkė susirgo ir visus metus negalėjo lankyti vidurinės mokyklos, kur ji mokėsi dešimtoje klasėje. Valdžia tai pastebėjo ir senukus apdėjo mokesčiu už jų 15 aru daržą. Girdi, kol anūkė vėl eis į mokyklą — ji ne išlaikytinis, bet darbingas asmuo, todėl malonėkit, turėdami darbingą asmenį, mokestį už daržą mokėti. Gi faktas, kad anūkė dėl ligos vieniems metams mokslą nutraukė, rusams ir jų statytiniams Pabaltyje nerūpi.

Proteguojami vagys

To kolūkio pirmininkas — kompartijos narys. Per dvejus savo pirmininkavimo metus jis pasistatė mūrinį namą, nes plytas nukombinavo nuo kolchozo statybų (vagiantieji valstybinį turtą Lietuvoje vadina tai "kombinacija" bet ne "vagyste"). Kompartijos komitetas už tai įrašė į "asmeninę papeikimų ir paaugštinimą knygutę" papeikimą partijos vardu. Šis papeikimas paprastai po metų laikotarpio ar greičiau nuimamas. Papeikimo įrašymas netrukdė tą pačią dieną, kai jis buvo įrašytas, partijos komitetui kartu su minėto kolchozo pirmininku dalyvauti išgėrime. Ten partijos sekretoriai prasitarė, kad jie tik taip sau įrašė papeikimą, nieko blogo apie kolchozo pirmininką negalvodami (jie juk irgi nuodėmingi ir nenori būti perdaug griežti saviškiams — partiečiams). Papeikimas įrašytas pirmiausia dėl atsargumo. Jei kolchozo pirmininkas ir toliau vogs, o partijos komitetas augščiau sėdinčiųjų bus paklaustas: "Ką jūs padarėte padėti kolchozo pirmininkui išsiauklėti į pilnavertį narį", sekretoriai atsakys: "Įrašėm papeikimą, jis pasižadėjo taip daugiau nedaryti".

Matote, kokia duosni kompartija saviškiui, pavogusiam 1000 rublių vertės kolchozo plytų, ir koks baisus likimas senukų, turinčių dešimteriopai mažesnes nei kolchozo pirmininkas pajamas. Kompartijos koreguojama valdžia apkrauna senukus mokesčiais už daržą, atimdama paskutinį pensininkų rublį. Jiems nėra iš ko net išeiginio apavo nusipirkti.

Senukai nepavojingi

Partija senukų nebijo: nelabai jau senų žmonių nuomonės

(Nukelta į 7 psl.)

RAUDONOJI LYDIJA

Maskvos saugumo agentės Čekoslovakijoj L 77 užrašai

Išvertė ir paruošė spaudai **VLADAS MINGĖLA**

(Tęsinys iš pr. numerio)

Lagarde neįveikiamas

Man buvo pavesta visas savo jėgas ir grožį panaudoti Legarde'ui sudoroti. Vicekonsulas Lagarde — geležinės valios, augšto išsilavinimo bei intelekto žmogus. Tai retas egzempliorius. Senokai esame pažįstami, bet tik tiek ir pasiekta. Pažįstami ... Dažnai apie jį pagalvodavau. Už kiekvieną jam suteiktą informaciją jis gerai apmokėdavo, tačiau į jo gyvenimo paslaptingą orbitą jokiu būdu neįstengiau į ž e n g t i, nes mudu skraidėme skirtingomis orbitomis. Nesisekė man sudrumsti jo susivaldymą ir rezervuotumą.

Lietingą vakarą, visai netikėtai mane aplankė MVD pulkininkas. Šį kartą sužinojau savo viršininko tikrąją ar bent apytikrę pavardę. Jis vadinosi — pulkininkas Burda. Neapsiėjo, žinoma, be išgėrimo. Įdomu, kad, pas mane būdamas, jis beveik pats vienas išgėrė visą bonką konjako. Ir nepasigėrė! Aš stebėjausi. Kaip staiga pasirodė, taip staiga ir išnyko. Galvojau, ką jo apsilankymas turėtų reikšti? Ir ... kas svarbiausia, plk. Burda liepė man nė žodžiu neprasitarti Jaroslavui apie jo atsilankymą.

Suvaidinta katastrofa

Gruodžio pradžioj man truputį švystelėjo laimė su tuo nelemtu Lagarde. Valgėme "Patron" restorane vakarienę. Netikėtai prie mūsų stalo priėjo vienas ponas. Lagarde jį supažindino ir pristatė jį man. Jo pavardė — Novakas. Progai pasitaikius, greit atsiprašiau, trumpam dingau ponių drabužinės kambary. Radusi telefoną, paskambinau į Saugumo rūmus. Atsiliepęs Ježekas greit suprato reikalą. Ir kada mes išėjome iš restorano, tas Novakas dar kurį laiką mus lydėjo. Netikėtai, visiškai prie mūsų įvyko automobilių katastrofa: susidūrė du automobiliai. "Atsitiktinai" ant kampo stovėjo du policininkai. Jie tuoj šoko prie mūsų ir užrašė pavardes kaip liudininkų. Visi trys policijoj turėjome duoti savo parodymus. Lagarde parodė savo žalią diplomatinį pasą. "Labai atsiprašome gerbiamą konsulą už padarytą nemalonumą",— tarė milicijos vyresnysis, atidavė pagarbą ir atsisveikino. Mūsų visų trijų pavardes visdėlto užsirašė. Novakas irgi tuoj atsisveikino.

Man paskambinus. Saugumas taip viską suvaidino, jog nei Novakas, nei Lagarde nieko įtartino tame "katastrofos" įvykyje nepastebėjo: jiem atrodė, savaime aišku, kad toks automobilių susidūrimas galėjo įvykti.

Po kelių dienų paaiškėjo, kad Novakas nebuvo Novakas. Jo tikroji pavardė buvo Kalivoda. Nors iki šiol nieko įtartino jo gyvenime ir veikloje nebuvo pastebėta, tačiau valstybės saugumas jį jau sekė. Apie tai man papasakojo MVD pulkininkas Burda, lyg iš netyčių pats vienas pas mane užsukęs. Jis man patarė būti lipšnia ir palaikyti draugiškus santykius su Prancūzijos pasiuntinybės vicekonsulu Lagarde.

Prancūzų žurnalistas

Savaitei praėjus, vėl "atsitiktinai" man teko susitikti su Miglioni. Sužinojau, kad Angelika pas jį tarnauja šeimininke. Įtariau, kad jis šiuo metu bendradarbiauja su Č e k o slovakijos valstybės saugumu arba Angelika jį šnipinėja.

Prie baro sėdėjo nepaprasto grožio prancūzų žurnalistas. Jis kartas nuo karto vis pažvelgdavo į mane. Nujautimas sakė, jog jis norėtų su manim susipažinti. Ir tikrai. Kažkam pašaukus prie telefono Miglionį, jis skubiai atsikėlė ir, eidamas pro šalį, pašnabždomis man tarė: "Šešioliktas kambarys". Pagundai neatsilaikiau, pasekiau jį. Jo pavardė buvo Roger. Gal po dešimties minučių aš vėl sėdėjau prie Miglionio stalo.

Papasakojau Jaroslavui apie Rogerį. Jis, kiek pagalvojęs pasakė, kad Ježekas šiuo prancūzu domisi.

Prieš pat Kalėdų šventes sutarėme su Rogeriu pasimatymą. Jis buvo nuostabiai mielas. Tik man buvo labai gaila, kad kitą dieną jis turėjo kažkur išvykti. Žodžiu, po kurio laiko ir ši pažintis paliko praeities šešėlyje.

Kalėdos namie

Šias Kalėdas praleidau tėvų namuose. Jie labai džiaugėsi manimi. Mano tėvas atrodė labai susenęs, pavargęs. Ir kai aš paklausiau, ar jis neserga ir ar negalėtų pabandyti gauti lengvesnį darbą, tėvas įtūžęs ir susinervinęs, garsiai rėkdamas, išdrožė visą teisybę. Esą lengvesnį darbą gali gauti tik komunistų partijos nariai. Pagaliau priminė, jog jis seniai yra išmestas iš partijos. Liūdnai palingavęs galvą tarė: "Būtų gerai, kad kas paisytų teisybės, tuomet aš prašyčiau naktinio sargo vietos".

Po Naujų Metų tuo reikalu kalbėjau su Jaroslavu. Ir ... gal po dešimties minučių mano tėvas buvo paskirtas fabriko naktiniu sargu. Viskas buvo patvarkyta telefonu, be jokių prašymų.

Lagarde'o neatsargumas

Berods, sausio 27 d. Jean Lagarde pasiūlė man malonią išvyką. Aš kiek jaudinausi, nes buvau įpareigota būti jo vertėja — diplomato vertėja! Lankėmės Čekoslovakijos kurortuose — Karlsbade, Marienbade ir kitur, bet beveik niekur neprireikė mano kalbų mokėjimo. Visur kalbėjome prancūziškai arba angliškai. Tiesa, mes turėjome atskirus kambarius. Aš neturėjau savo viršininkams net pranešinėti. Ježekas patarė turėti kantrybės. Podebrady vietovėje man švystelėje laimė. Šiame kurorte tebuvome vos vieną naktį. Lagarde ir aš atsitiktinai gavome gretimus kambarius, kurių langai žvelgė į gatvę. Lagarde, kaip buvo įprasta, kiekvieną rytą anksti atsikėlęs ėjo pasivaikščioti. Beveik visad tuo laiku miegojau. Tačiau šįkart netyčiom žvilgterėjau pro langą ir pamačiau kaip jis, įsėdęs į automobilį, kažkur nudūmė. Be to, mačiau kaip toliau įsėdo į jo automobilį kažkoks vyras. Po to vėl atsiguliau, nes neturėjau ko veikti. Ėmiau galvoti apie įsėdusį automobilin vyrą. Kažkur matytas? Jis man neišėjo iš galvos. Galų gale lyg kūju trenkė galvon mintis — tai Kalivoda! Praeities vaizdai lyg kaleidoskopu prabėgo. Tikrovė buvo pagauta. Prisiminiau kažka panašaus, kai teko dirbti uranijaus kasyklose.

Naktiniame restorane

Prieš sugrįždami į Prahą, dar užsukome į Pilseno miestą. Tuo metu čia veikė gal tik vienas naktinis restoranas. Taigi, atsirado proga išgerti. Ką veiksi daugiau? Laimei čia buvo ir muzika. Su Lagarde gėrėme ir šokome — gėrėme stiprokai. Abu buvome jau įkaitę.

Šokant aš prisiglaudžiau prie Lagarde ir galvą padėjau ant krūtinės ... Pagaliau visai atvirai paklausiau:

— Kodėl esi toks neprieinamas, nešvelnus, lyg ir antifeministas būtum? Jean, kodėl toks šaltas ir nemielas? Tu man patinki, bet ... jaučiu (tariau atvirai), kad kažkokią silpnybę nuslėpti nori. Aš jaučiu. Gal aš klystu?

Po šokio jis paėmė mane po ranką, privedė prie stalo ir jau sėdint pasakė:

— Lydija, aš daug moterų savo gyvenime turėjau. Ši gyvenimo praktika mane gerai pamokė, kad tarnybinius dalykus reikia visad skirti nuo privataus gyvenimo.

Grįžus į viešbutį, Lagarde švelniai mane pabučiavo, bet tik į žandą. Dar pridūrė, kad neturiu imti į širdį viso to, kas man nemaloniai atrodo.

(Bus daugiau)

Krašto tarybos suvažiavimas

KLB VII-sios krašto tarybos II-ji sesija šaukiama š.m. spalio 18, šeštadienį, 11 v.r., Prisikėlimo parapijos patalpose, 1011 College St., Toronto, Ontario. Artimiausiu metu krašto tarybos nariams bus išsiuntinėti pakvietimai, suvažiavimo darbotvarkė ir 1968 m. krašto tarybos suvažiavimo protokolas. Suvažiavimo metu protokolas nebus skaitomas, tad krašto tarybos nariai, pastebėję netikslumus, savo pastabas prašomi pareikšti dar prieš jo patvirtinimą.

KLB apylinkių valdybas prašome paruošti trumpus, kondensuotus pranešimus raštu, kad juos perskaičius būtų galima įteikti suvažiavimo sekretoriatui prisegti prie suvažiavimo protokolo. Ypatingai prašomos raštiškai pranešimus atsiųsti visos tos KLB apylinkių valdybos, kurios dėl didelių nuotolių į krašto tarybos suvažiavimą atstovų neatsiunčia.

Primename, kad KLB krašto tarybos nariai yra 30 rinktų atstovų, visų KLB apylinkių valdybų pirmininkai arba jų įgaliotiniai, KLB krašto valdybos ir garbės teismo nariai. Prašome KLB krašto tarybos narius iš anksto rezervuoti spalio 18 d. suvažiavimui. Kiekvieno krašto tarybos nario pareiga ir darbas lietuviškoj dirvoj reikalauja jame dalyvauti.

Solidarumo įnašai. Gauti solidarumo įnašai iš Toronto, Calgary ir Sudbury apylinkių. Ačiū. Prašome ir kitas KLB apylinkių valdybas atsiskaityti nors savaitę prieš krašto tarybos suvažiavimą. Tuo bus palengvintas krašto valdybos iždininko darbas sudarant 1968-69 metų apyskaitą.

Lietuvių Diena Hamiltone. XV Kanados Lietuvių Diena Hamiltone praėjo su dideliu pasisekimu. Nežiūrint didelių karščių, iškilmėse dalyvavo per 2000 asmenų. Vien tik jaunimui skirtos programos sutraukė per 350 Kanados lietuvių jaunimo. Pati šventė taip pat buvo plačiai išgarsinta Hamiltono spaudoj, radijo ir televizijoje.

Krašto valdyba dėkoja Hamiltono apylinkės valdybai, organizaciniam komitetui ir visiems hamiltoniečiams, prisidėjusiems prie šios Dienos pasisekimo. Dėkojame taip pat mons. dr. J. Tadarauskui, leidusiam pasinaudoti parapijos patalpomis ir suorganizavusiam religinę programos dalį.

Ta pačia proga prašome KLB apylinkių valdybas apsispręsti ir su konkrečiais pasiūlymais atvykti į krašto tarybos suvažiavimą, kuriame, be kitko, bus svarstomas sekančios Kanados Lietuvių Dienos rengimas.

Krašto valdyba

ANTANUI DOBROVOLSKIUI

mirus, jo žmoną *ADELĘ*, šeimą, brolį monsinjorą *KAZIMIERĄ*, brolį *VYTAUTĄ* ir visus jų artimuosius nuoširdžiai užjaučiame —

Liūdintys kaimynai:

J. Baltutienė	*M. K. Šileikos*
E. V. Bulzgiai	*P. Ūkelienė*
E. Buivydas	*P. S. Jucevičiai*
P. Čičinis	*O. Juodviršienė*
R. G. Daugėlos	*N. B. Petkevičiai*
M. A. Danieliai	*J. Poziras*
E. V. Jaškevičiai	*T. Varneckienė*
O. Ropienė	*S. Vaupšas*
E. J. Šeperiai	*A. V. Žalnieriūnai*

E. J. Židžiūnai

A † A

ANTANUI DOBIUI — DOBROVOLSKIUI

mirus, liūdesio valandoje jo šeimai ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą —

P. J. Pakalkos

Ilgą ir garbingą amžių išgyvenusiam

A † A

J U O Z U I S V I L U I

mirus, likusiesiems artimiesiems — jo žmonai, dukroms — *BIRUTEI LUKOŠIENEI* ir dr. *LEONILDAI GIEDRAITIENEI*, sūnums — *JUOZUI* ir *VYTAUTUI* bei jų šeimoms tikrai gilią ir nuoširdžią užuojautą reiškia —

Karolina ir Petras Kubiliai
Irena ir Petras Lukoševičiai
Monika ir Bronius Povilaičiai

A † A

M. K I Z L A I T I E N E I

Lietuvoje mirus, jos seserims ANTANINAI STONKUVIENEI, ADAI ARŪNIENEI, KONSTANCIJAI PURVINSKAITEI bei kitiems artimiesiems reiškia gilią užuojautą ir kartu liūdi —

V. Kiesiūnienė **A. Kiesiūnas**
O. ir J. Stonkai

368-6813
KLAUSKITE-PATARSIM-PADĖSIM

Patarimų tarnyba "Tėviškės Žiburių" skaitytojams, bendradarbiaujant su dienraščio "The Telegram" Action Line skyriaus tarnyba. Skaitytojai kviečiami kreiptis raštu į "TŽ" redakciją įvairiais klausimais, į kuriuos atsakymai bus parūpinti Action Line arba "TŽ".

Mano darže atsirado labai daug žalių mažų vabalėlių, kuriuos labai sunku išnaikinti. Svogūnus suėda mažos baltos kirmėlaitės, kurios veisiasi svogūno galvoje. Jų negaliu išnaikinti. Gal yra specialių nuodų?

Vieni geriausių nuodų vabzdžiams bei įvairiems parazitams naikinti yra "King Bug Killer". Jie sunaikina beveik visokios rūšies parazitus. Gaunami visoje Kanadoje, nebrangūs.

Vasario 16 gimnazijos mokinės svajoja apie naujo bendrabučio statybą, kuri, tikimasi, kada nors pajudės

Gydytojai tautos tarnyboj

DR. HENRIKAS BRAZAITIS

Lietuvos istorijoj lietuvis gydytojas, be savo tiesioginių profesijos pareigų, davė didelį įnašą į bendrąjį Lietuvos gyvenimą. Jau 19 š. pabaigoje ir 20-jo pradžioje, iškilus tautų laisvės idėjoms, pirmose kovotojų eilėse matome tokius mūsų patriarchus, kaip dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka, dr. J. Šliūpas. Daugelis mūsų profesijos žmonių skleidė lietuviškas idėjas plunksna. Viena populiariausių tų laikų knygų — "Algimantas" yra dr. Vinco Pietario kūrinys. Laisvės idėjoms sklindant, atsiranda naujų gydytojų tiems darbams — tai dr. K. Grinius, dr. J. Staugaitis, dr. Vl. Nagius-Nagevičius ir kt.

Lietuvą atstačius

Nepriklausomą valstybę atstačius, gydytojai irgi užima svarbias vietas. Dr. K. Grinius buvo min. pirmininku ir trečiuoju valstybės prezidentu, dr. J. Staugaitis — trečiojo seimo pirmininku. Eilė gydytojų yra buvę seimo nariais ir keli ministeriais. Iš jų paminėtini dr. E. Draugelis, dabar gyvenantis Sao Paulo, Brazilijoje, ir dr. K. Jokantas. Be politinių, visuomeninių pareigų, aišku, gydytojai griebėsi ir savo tiesioginio darbo nepriklausomą valstybę kuriant. Karo sanitarijos tarnybos priešakyje matome gen. dr. V. Nagių-Nagevičių, plk. dr. V. Ingelevičių, plk. dr. K. Oželį ir kitus. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus darbuotojų tarpe paminėtini dr. R. Šliūpas, dr. Vl. Ingelevičius, dr. J. Alekna, dr. Al. Petrikas. Visuomenininkų eilėse paminėtini dr. D. Jasaitis, dr. B. Matulionis, dr. M. Nasvytis. Vienas svarbiausių uždavinių valstybę bekuriant buvo medicinos mokyklos, medicinos fakulteto prie Lietuvos universiteto steigimas. Čia svarbiausios asmenybės: prof. dr. P. Avižonis, prof. dr. Vl. Lašas, prof. dr. P. Radzvickas, prof. dr. J. Žilinskas, prof. dr. J. Karuža, prof. dr. J. Blažys ir kt. Per 20 metų medicinos fakultetas pasiekė augšto lygio. Daugelis mūsų esame jo auklėtiniai. Išvykę į platųjį pasaulį, nepasijutome silpnai parengti. Visi šie darbai buvo antrojo pasaulinio karo sutrukdyti. Antroji okupacija dirbtinai suskaldė lietuvių tautą: dalis tautos pasitraukė į vakarus, dalis buvo išnaikinta namie ar tolimame Sibire, o tautos kamienas liko gimtojoje žemėje. Medicinos profesijos nariai, kaip ir tauta — vieni pasitraukė į vakarus, kiti žuvo, treti liko namie savo tautos sveikatingumu rūpintis.

Už Lietuvos ribų

Stovykliniame gyvenime medicinos gydytojai suorganizavo Lietuvių Gydytojų Draugiją Vokietijoje ir turėjo du suvažiavimus: vieną Hanau, kitą Garmish-Partenkirchene. Šios organizacijos veikimą nutraukė masinė emigracija. Man teko tos draugijos archyvą ir mažą likusį turtą pergabenti į JAV ir perduoti dr. Montvydui pirmajame Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime Čikagoje.

JAV-se radome senosios emigracijos gydytojus, kurių veikimas dėl bendros asimiliacijos metai iš metų silpnėjo. Kadaise buvusi stipri ir lietuviškam darbui atsidavusi Lietuvių Daktarų Draugija egzistavo tik Čikagoje, bet nepajėgė apjungti kitur gyvenančių gydytojų. Padrikai gyvavo So. Bostono Lietuvių Daktarų Draugija ir Niujorko Lietuvių Daktarų Draugija, bet jų veikla buvo visai menka. Senųjų ateivių gydytojų eilėse pažymėtini dr. A. Montvydas, dr. S. Biežis, dr. Drangelis, dr. Zalatorius, dr. J. Landžius, dr. Jakimavičius, dr. Pilka, dr. J. Paulonis, dr. J. Valukas, dr. V. Venckus, dr. A. Šliūpaitė, dr. J. Devenis.

Organizacinės pastangos

Naujieji ateiviai turėjo pereiti vargo kelius, kad įsitvirtintų savo profesijoje ir išlaikytų reikalingus egzaminus praktikos teisėms gauti. Dirbdami mažai apmokamuose postuose ir rengdamiesi egzaminams (kaikurie jau juos išlaikę), lietuviai gydytojai pradėjo steigti ar atnaujinti senas draugijas. Taip įsikūrė Niujorko, Ohio, Mičigano ir Illinois gydytojų draugijos. Taip įsikūrė ir Kanados Lietuvių Gydytojų Draugija. Illinois Lietuvių Gydytojų Draugija buvo geriausioje padėtyje, nes Čikagoje įsikūrė didžiausia dalis ateivių lietuvių gydytojų, kurie įsijungė į tuo metu dar veikiančią Lietuvių Dakratų Draugiją. Jos iniciatyva 1957 m. buvo sušauktas bendras lietuvių gydytojų suvažiavimas Čikagoje. Dalyvavo atstovai iš Illinois, Niujorko, Ohio, Mičigano ir Kanados draugijų. Per tą suvažiavimą oficialiai buvo įsteigta Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga. Vėliau įsijungė Kalifornijos ir N. Anglijos draugijos. 1963 m. ketvirto suvažiavimo metu Detroite įsteigta Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjunga, kad apjungtų lietuvius gydytojus plačiame pasaulyje.

Mokslinėje srityje

Gyvendami svetimuose kraštuose, lietuvių gydytojai daugiausia verčiasi privačia praktika. Didelė dalis įsigyja specialybes. Čia ypač pasižymi jaunesnieji Vokietijoje ar išeivijoje išėję mokslus. Maža dalis savo atkaklumu ir moksliniais laimėjimais sugebėjo įsikurti mokslo įstaigose. Iš tokių pažymėtini: dr. J. Valaitis, patalogas, dr. M. Yčas, genetikas iš Ročesterio universiteto, dr. V. Pavilanis, virologas iš Montrealio, dr. V. Vaitkevičius, onkologas iš Detroito, dr. A. Butkus, chemikas-biologas, Klevelando klinikų lipoidų laboratorijos vedėjas ir aktyvus Ohio Lietuvių Gydytojų Draugijos narys. Be jų, pažymėtini dr. Gedgaudas, rentgenologas iš Minnesotos, dr. Jasaitis iš Niujorko Rockefellerio instituto ir dr. Z. Danilevičius, kuris yra vienas J. A. M. A. redaktorių. Anglijoje mokslinį darbą dirba dr. K. Valteris ir prof. K. Lederis, kuris neseniai lankėsi JAV universitetuose.

Politiniai aspektai

Mūsų profesijos kolegos, pasilikę gimtoje žemėje, dirba savo tautos sveikatingumui ir siekia medicinos mokslo pažangos. Daugelis jų darbų yra augšto lygio ir daro garbę Lietuvos medicinai. Tik, deja, bežvelgdami į vakarus iš užrišto maišo, jie nedaug ką gali mums atvirai duoti. 1969 m. gegužės mėnesio Vilniuje leidžiamam "Sveikatos Apsaugos" numeryje pirmą kartą buvo gana objektyviai paminėti JAV lietuvių gydytojai. Paminėtas ir lietuvių gydytojų biuletenis, redag. dr. M. Budrienės. Esą iš kaikurių straipsnių ir vedamųjų atrodo, kad biuletenis domisi ir politika. Aišku, jei politika yra okupacijos teisėtumo nepripažinimas, nepriklausomos Lietuvos siekimas bei pastangos lietuvių tautos gyvybei išlaikyti, tai kiekvienas lietuvis, nežiūrint jo profesijos, yra politikas. Kiekvienas laisvas lietuvis niekada tų idėjų neišsižadės ir jas visur viešai skelbs, o jūs gimtajame krašte nešiokite jas giliai savo širdyse ir kai visa lietuvių tauta tomis idėjomis gyvens, mūsų tėvynė sulauks šviesesnės ateities. Santykiuose su gimtojo krašto kolegomis, atsižvelgiant į jų sunkią padėtį, turime laikytis didelės tolerancijos ir takto. Niekas nedavė mums teisės būti jų teisėjais ir tik istorija parodys jų darbų dydį ir klaidas.

Santykiuose su gimtojo krašto kolegomis turime pasitikėti laisvųjų lietuvių gera valia, subrendimu ir apdairumu. Gyvename laisvajame pasaulyje, tad leiskime laisvai vadovautis asmeniniu apsisprendimu.

Visuomeniniai darbai

Lietuviai gydytojai išeivijoje nesitenkina vien savo profesijos darbais. Jie yra įsijungę plačiai į lietuvių visuomeninį gyvenimą, kultūros puoselėjimą ir labdaros veiklą. Neišvardinsime, kiek gydytojų dalyvauja BALFo veikloje, Amerikos Lietuvių Taryboje (aktyviai reiškiasi dr. J. Valaitis), kiek gydytojų išrinkta į JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės tarybas. Man pačiam, V. Majauskui ir dr. A. Butkui tenka garbė būti Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyboj. Būtų netikslu čia nepaminėti Lietuvių Fondo, kurio priešakyje stovi du gydytojai — dr. A. Razma ir dr. G. Balukas. Kanados Lietuvių Fondo priešakyje yra Kanados Lietuvių Gydytojų Draugijos pirm. dr. A. Pacevičius.

Šių dienų lietuvių gydytojai savo tarpe neturi tautos patriarchų, tačiau nenori atsilikti nuo savo pirmtakų ir, kiek išgalėdami, aukoja savo lėšas, laiką, jėgas ir sugebėjimus tautos labui.

Tėvynės laisvei

Išsisklaidę po visą pasaulį, individualiai po vieną nedaug tenuveiksime, todėl jungiamės į profesines draugijas, sudarome sąjungas, nes tik draugėje ir vienybėje yra mūsų stiprybė ir tik susiklausę atliksime mums likimo pavestus uždavinius. Šiandien vedama kova už lietuvių tautos gyvybės išlaikymą. Tai kovai turime subordinuoti visas profesijas, visas pasaulėžiūras bei politinius įsitikinimus, visas religijas vienam vieningam darbui, augščiausiam tikslui — tėvynės laisvei. Taip kiekvienas individualiai neškime lietuviško darbo plytą po plytos, statykime savo įvairiaspalvius kambarius, kuriuos sujungę pastatysime didelį namą. Tas namas taps mūrine tvirtove, kurioje sutilps kiekvienas lietuvis ir kurią su pasididžiavimu paliksime ateinančiom kartom. Ta tvirtovė bus mūsų tautinė lietuvių bendruomenė. (Kalba, pasakyta Pasaulio ir Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjungos suvažiavime Toronte 1969. VIII. 30; nežymiai sutrumpinta. Red.).

Pertvarkytos šventųjų šventės

Apeigų kongregacija Romoje žada šv. Kazimierą priskirti Lietuvai

J. VAIŠNORA, MIC

Pirmieji krikščionys pirmiausiai minėjo ir šventė Kristaus gyvenimo įvykius. Siaučiant Bažnyčios persekiojimams (ypač III-IV a.), prasidėjo kankinių gerbimas — švenčiamos jų mirties metinės, kuriose krikščionys, susirinkę prie kankinio kapo, melsdavosi ir prašydavo kankinio užtarimo pas Dievą, nes tikėta, kad kankiniai tikrai yra laimėję amžinąją garbę. Kankiniai, atidavę savo gyvybę už Kristų ir jo mokslą, buvo laikomi danguje esančiais šventaisiais. Jų metinės pamažu virto šventėmis. Gavus Bažnyčiai laisvę, imta švęsti ir ne kankinių, o šiaip šventu gyvenimu pasižymėjusių asmenų šventes.

Atsiradus įvairiuose kraštuose daugeliui šventųjų, kurių šventės kilo iš metinių minėjimo (memoriae), buvo bandyta sudaryti kankinių ir kitų šventųjų sąrašai. Tokie sąrašai siekia gilios senovės. Daugiausia tai buvo įvairių bažnyčių liturginiai kalendoriai, kuriuose, be kankinio ar kito šventojo vardo, buvo nurodoma (pvz. Romoje) ir vieta, kur kankinys palaidotas. Iš tokių seniausių šventųjų sąrašų yra žinomi: "Feriale Romanum" iš 354 m., "Calendarium Carthaginense" iš VI a. ir sirų kalendorius iš 411-412 m.

Pirmasis sąrašas, apimąs visus Bažnyčios šventuosius —"Martyrologium Hieronymianum" (klaidingai priskirtas šv. Jeronimui), kaip dabar istorikai nustatė, buvo sudarytas VI a., panaudojant Romos, Rytų ir Afrikos sąrašus. Tai patikimiausias šaltinis apie šventuosius. Viduriniais amžiais buvo paruošta daugybė šventųjų sąrašų, pridėjus kankinių kančios aprašymus (Passiones) ir legendas. Jau IX a. šios rūšies literatūra yra labai gausi ir šiandien istorikams sudaro daug vargo išaiškinti autentiškumą ir tikrumą. Tarp tokių šventųjų sąrašų ypačiai pažymėtinas Usmardo (iš IX a.) sąrašas, kurį paėmus pagrindu, popiežius Grigalius XIII įsakė, talkinant istorikui Baronijui, sudaryti visos Bažnyčios šventųjų sąrašą — "Martyrologium Romanum". Tai atlikta 1584 m. Tuo pačiu buvo panaikinti visi kiti šventųjų sąrašai. Naujų papildymų ir pataisymų dar padarė popiežius Benediktas XIV 1749 m. Popiežius Grigalius XIII, paskelbdamas visai Bažnyčiai šventųjų sąrašą, uždraudė tekste daryti pakeitimų, išskyrus naujų šventųjų įrašymą. Taigi, iki šiandien "Martyrologium Romanum" įrašyti šventieji yra Bažnyčios oficialiai pripažinti tokiais.

Iš "Martyrologium Romanum" (šventųjų sąrašo) buvo sudaromas liturginis Bažnyčios kalendorius, nustatant kurią metų dieną turi būti švenčiama to ar kito šventojo šventė. Popiežiaus šv. Pijaus V įsakytame visai Bažnyčiai liturginiame kalendoriuje buvo tik 65 šventųjų šventės. Pagal 1960 m. rubrikų kodeksą, šventųjų švenčių metuose jau buvo 232. Liturginiame kalendoriuje šventųjų švenčių skaičius išaugo tiek dėl naujai kanonizuotų šventųjų, tiek dėl to, kad katalikai karaliai, kunigaikščiai, vienuolijos prašydavo, įog jų giminės ar vienuolijos šventieji būtų įtraukti į visuotinį Bažnyčios liturginį kalendorių. Taip šventųjų švenčių skaičius labai išaugo.

Jau popiežiai šv. Pijus X, Pijus XII pastebėjo, kad reikalinga liturginio kalendoriaus reforma, kurią galutinai nusprendė II Vatikano santaryba: "Kad šventųjų šventės nepralenktų švenčių, primenančių išganymo paslaptis, daugelis jų paliktina švęsti atskirų kraštų bažnyčioms, tautoms, vienuolijoms. Visai Bažnyčiai skiriamos tik tos šventės, kurios primena šventuosius, turinčius iš tikrųjų visuotinės reikšmės" (Konst. apie šv. Liturgiją, n. 111).

Vykdant ši II Vatikano santarybos nutarimą, reikėjo: 1. sumažinti švenčių skaičių, 2. kritiškai apžvelgti šventųjų gyvenimus, 3. parinkti visuotinės reikšmės šventuosius, 4. nustatyti šventųjų švenčių dienas, 5. padaryti liturginį kalendorių visuotiniu, parenkant šventuosius iš visų amžių ir tautų.

1. Švenčių sumažinimas

Daugelis Kristaus ir Marijos švenčių atsirado liturginiame kalendoriuje nuo XVII a. galo. Popiežiaus šv. Pijaus V kalendoriuje buvo tik Švč. Trejybės ir Kristaus Kūno šventės. Vėliau atsirado 16 naujų Kristaus ir Marijos švenčių. Jos išreiškė savo laiko tikinčiųjų pamaldumą. Dabar kaikurios jų paliktos liturginiame kalendoriuje, kitos — vietos kalendoriams, o dar kitos paliktos laisvam pasirinkimui (Missa votiva).

Iš Viešpaties švenčių palikta tik Švč. Trejybės, Dievo Kūno, Švč. Jėzaus Širdies, Kristaus Valdovo ir Šv. Šeimos.

Iš Marijos, Juozapo ir angelų švenčių palikta privalomos Marijos šventės (Apreiškimo, Kristaus Paaukojimo, Nekalto Prasidėjimo, Gimimo, Aplankymo, Dangun Paėmimo). Palikta kaip privalomas paminėjimas (memoria): Marijos Karalienės, Skausmingosios, Rožinio, Paaukojimo. Tarp laisvai pasirinktinų Marijos švenčių yra: Marijos apsireiškimo Liurde, Nekalčiausios Širdies, Škaplierinės, Snieginės.

Šv. Juozapo Darbininko šventė palikta švęsti tik darbininkams.

Iš Šv. Rašto žinomi arkangelai: Mykolas, Gabrielis, Rafaelis sujungti į vieną šventę — rugsėjo 29 d.

2. Šventųjų gyvenimų kritiškas ištyrimas

Šventųjų gyvenimų dokumentinės medžiagos surinkimui daugiausia pasidarbavo bollandistai — jėzuitai. Tą darbą pradėjo Antverpene 1643 m. Bollandas. Jo darbą tęsė jėzuitai ir 1794 m. jau buvo išleisti 53 tomai. Nuo 1882 m. bollandistai leidžia keletą žurnalų, kuriuose spausdinami šventųjų gyvenimo paskutiniai tyrinėjimai. 1940 m. pasirodė stambus veikalas "Martyrologium Romanum istorinėje šviesoje". Paskutiniu laiku Laterano universiteto profesoriai baigia leisti 12 tomų "Bibliotheca Sanctorum". Iš šių kritiškų leidinių dabar imamos istorinės žinios apie šventuosius ir jų gyvenimą.

Sudarant dabartinį liturginį kalendoriu, daug pasinaudota istorikų darbais. O ir šių laikų tikintieji nori turėti apie šventuosius tikrų žinių. Juk Bažnyčia ne tik ragina šventuosius gerbti, bet ir gyvenimo pavyzdžiais sekti. Tad tas gyvenimas turi būti žinomas, istoriškai tikras. Nepakanka tik legendų. Kur tokio istoriško tikrumo nėra arba trūksta žinių, tenka nuo tokių šventųjų kulto atsisakyti. Bažnyčia tiesos nebijo net ir apie šventuosius, jei istorikai apie juos kitaip pasisako, negu iki šiol manyta.

Naujajame liturginiame kalendoriuje yra išleistos 36 šventųjų šventės ne dėlto, kad tie šventieji nebūtų istoriniai asmenys, bet dėlto, kad istorikai neranda duomenų apie jų gyvenimą, jų garbinimo pradžią ir kilmę.

Kita grupė yra senovės Romos kankiniai, apie kuriuos nieko nežino 354 m. veikalas "Feriale Romanum" bei kiti senovės ir viduriniu amžių panašūs veikalai. Tokių yra 58. Tai Romos bažnyčios šventieji kankiniai, apie kuriuos žinoma tik vardas, mirties diena ir vieta (kartais ir to nėra). Jie šiandien tikintiesiems nieko nesako, nes nežinomas nei jų gyvenimas, nei kankinystės aplinkybės. Ar juos visus reikėjo išleisti? Čia pasirinktas vidurio kelias ir kalendoriuje palikti tik žymesnieji: Laurynas, Agnietė, Justinas, Kornelijus ir Kiprijonas, Ignotas Antiochietis, popiežiai Fabijonas, Sikstas, Poncijonas su Ipolitu, Kalikstas ir Klemensas. Palikti ir tie, kuriuos maldininkai Romos bazilikose ir katakombose nuo senovės garbina, jų kapus lanko: Sebastijonas, Nerejas, Achilas, Pankracijus, Petras ir Marcelinas. O visiems kitiems (išskyrus apaštalą Petrą ir Paulių, kurie kalendoriuje turi atskirą šventę) yra įvesta nauja Romos Bažnyčios Kankinių šventė (birž. 30 d.) pagerbti tiem vyram ir moterim, kurie buvo nužudyti Nerono cirke 64 m.

Kaikurios Romos bazilikos turi vadinamąjį titulą. Tai bazilikos, pavadintos asmenų vardais: Priska, Praksedа, Euzebijus, Sabina, Krizogonas, Anastazija, Pudenciana ir Cecilija. Greičiausia tai buvo bazilikų steigėjų vardai. Laikui bėgant tie asmenys, jų gyvenimą apipynus legendomis, imta laikyti šventaisiais. Šiandien nėra įmanoma sužinoti, ar tie "tituliniai" asmenys buvo kankiniai, ar išpažinėjai. Nesant tad tiksliu žiniu, jie iš bendrojo kalendoriaus išleisti (išskyrus Ceciliją) ir palikti švęsti tik to vardo bazilikose. (Bus daugiau)

Red. pastaba. Žiniomis iš Lietuvos pasiuntinybės prie Vatikano, apeigų kongregacija jau nutarusi pakeisti ankstyvesnį įrašą visuotiniame šventųjų kalendoriuje ir šv. Kazimierą įrašyti Lietuvai. Taip pat jo vardas esąs išimtas iš Lenkijos šventųjų tarpo. Rašant šias eilutes, dar nebuvo pranešimų iš kitų šaltinių. Šv. Kazimiero įrašymą Lenkijos skyriun pirmoji viešumon iškėlė itališkoji "Elta", redaguojama mons. V. Mincevičiaus. Šiuo reikalu Romoje buvo padaryta visa eilė žygių bei pateikta apeigų kongregacijai atitinkama dokumentacija. Visa tai, matyt, padėjo atitaisyti įsivėlusiai klaidai.

Linksmi Rastatto, Vokietijoj, lietuviai vieno parengimo metu

Dingo romantika, dingo raganos

Dailininko pastabos nuo Mount Stromlo tolimoj Australijoj

LEONAS URBONAS

Posūkis aštrus, dažni neleidžia pasidžiaugti tolyn bėgančiais akiračiais. Horizontas su Mėlynaisiais kalnais ir žiemos debesimis susituokia ir dingsta. Debesų grupė, lyg tapyta drobė prieš akis, temperamentingo dailininko skuduru perbraukta, susiliejo su geltona kalva. Pasiekus kalvos keterą, papliumpa lietus.

Važiuoti toliau nėra kur. Atvažiuota. Kalno viršūnė buka, nusėta grybais. Apie dešimt ju. Balti, apvalūs, jaunučiai. Gali laukti dešimt metų ir ilgiau — šie grybai savo lietsargių neišskleis. Aš nesu Guliveras milžinų krašte, o tie grybai — su langais ir durim, ne gamtos, bet žmogaus iš plytų ir balto aliuminijaus išauginti. Kiekvienas jų savo viduje teleskopą saugo, slepia nuo lietaus ir žmogaus.

Užėjus, ir be jų padidintų nuotraukų ant sienų aiški šių keistų "grybų" paskirtis. Paveikslai nerodo ispaniškų bulių ar Venecijos gondolų, o tik erdves, kuriose žmogus net ir erelius pralenkė.

Mačiau tas ir panašias fotografijas knygose ir žurnaluose. Šimtus kartų. Šiandien mačiau jas kitaip. Jos šiandien nebuvo dėmė popieriaus lape, bet tikros, reikšmingos, panašiai kaip operacijos randas.

* * *

Už didelio stiklo pertvaros, kur lankytojui užeiti nevalia, stovi chromu ir visokiais priedais pasipuošęs teleskopas. Jo dėka tos nuotraukos, nors ir pageltusios, blogai įrėmintos, atrodo gyvesnės už visas prieš tai matytas.

Išdidus teleskopas šiandien, atrodo, savo didele akim ir stogą pradurs. Kaip jis nebus išdidus? Metų metus jis plėšė, artino mėnulį, beveik ant stogo pakabindavo, o žmogus ėmė ir užšoko ant mėnulio. Pavaikščiojo, patrepsėjo dideliais batais, apsidairė, kaip vaikas svetimam sode, nieko nesiklausęs, prisipylė maišą akmenų, žvyro ir vėl grįžo atgal į pačią gražiausią planetą — žemę.

Mes irgi tikim, kad gimtoji planeta yra pati gražiausia. Po ta melsva atmosferos paklode mums šilta, gera; nereikia sunkiais nevikriais apvalkalais į aparatus įsikinkius, kaip kaladė, tupinėti. Gali be marškinių vaikščioti, basas bėgioti.

Ne tik mane, bet ir kitus mėnulis galvoti skatina. Štai girdžiu:

— Matai, dvidešimt keturi bilijonai! Du žmonės pasivaikščiojo. Tu sakai — apsimoka? Sakyk, kiek tokių teleskopų galėtų už tai nupirkti! Pastatytų po viena ant kiekvienos kalvos. Visi galėtų bent pasižiūrėti. Štai, kaip karalaitis už stiklo stovi. Prieiti, paliesti nevalia. Už kieno pinigus nupirktas — ne mūsų, sakysi!? Stato raketas, kaip kokius erdvės laivus. Milijonus kainuoja. Išlekia kartą ir jau į uostą negrįžta — erdvėj gabalais išsibarsto. Dideli pinigai erdvėj skrajoja.

— Tegu jie stato, tegu tik lekia, — sako jaunesnis, iš nosies į pirmąjį panašus. — Tegu suveža, paleidžia ir tas, kurios arsenaluos rūdija. Gerai tu sakai — išlekia ir negrįžta, o negalvoji apie tuos tūkstančius žmonių, gaminančius erdvėlaivius, raketas. Paruošia lėkti, o bijo ir meldžiasi, kad nei lėkti, nei nutūpti joms niekada neprireiktų. Pasenusias meta į šiukšlynus; stato didesnes, baisesnes, taiklesnes.

— Iš mėnulio uolos gabalų atnešė. Vėl skris ir vėl uolų atnešė. O gal ko gero tas uolas į duoną paversti bandys Afrikos ir Azijos alkaniems penėti? Sūnau, man nešnekėk, pirmi dalykai yra pirmi; gali maišyti kortas, kiek tu nori — manęs neįtikinsi, kad žmogui laikas lėkti į erdves, kad ant mėnulio, kaip turistas atsistojęs, žemėleidžius fotografuotų. Sakysi, atnešė nematytų nuotraukų?! O ką daugiau, sakyk tu man?

— Fantaziją, tėvai, tą pačią fantaziją, kurią tu ir aš ant pigių blizgučių išmainėm. Už medžiagą sapnus pardavėm, išbarstėm kaip pūkus. Likučių tų sapnų už didelius pinigus jieškom. Tas žemėleidžių gražias nuotraukas laboratorijose padidins ir žemę iš tolo aiškiai matys; ežerus, upes, miškus, debesis.

— Teisingai sakai, sūnau, — matys ežerus, pilnus šukių, bonkų, dėžučių, visokio purvo. Pamatys ir miškus išnaikintus, išverstus, paukščius ir žvėris iššaudytus, išnuodytus. Dūmų debesimis ir fabrikų kaminų eilėmis galės pasigrožėti. Tai štai kaip matosi žemė per padidinamąjį stiklą. Ne fantaziją tau, bet tikrovę parodys. Dėl jos į mėnulį lėkti nereikia, — pati į akis ir nosį lenda.

— Tikrovė ar fantazija, tėvai. Nei tu, nei aš apie ją daug nekalbėdavom. Štai šnekam. Tą patį daro kiti. Šnekės, žiūrės. Gėdytis ims. Nustos šiukšlinti. Valyti pradės. Ši planeta neatgaus buvusio grožio. Dalis jos jau išparduota. Gelbėsim kas liko.

Išėjo. Nuvažiavo. Tėvas ir sūnus važiavo avių ar karvių ūkio link. Svarstė, mėnulio kelionės pelną su išlaidom lygino.

* * *

Temo. Iš Mount Stromlo observatorijos pakalnėn važiavau lėtai, atsargiai. Automobilio šviesų žiebti nevalia.

Jaunutė Australijos sostinė slėnyje tvarkingai, planingai dėstosi aplink nedidelį ežerą, kuris prieš dešimt metų architekto lentynoj gulėjo, melsvos, sausos akvarelės dėmės pavidale, popieriaus viduryje.

Ilgai sėdėjau už lango. Mėnulis žaidė dirbtiniame ežere. Erzino, stumdė spalvotas dirbtines šviesas.

Ant Mount Stromlo sausai sugirgždėjo metalas. Atsidarė vienas, kitas grybo viršus. Apvali stiklinė akis nemirksėdama matavo paukščiu tako platybes, ne mylio m, bet šviesos greičio metais, tūkstančiais, milijonais metų.

Dairiausi ir nemačiau tos atneštos fantazijos. Mačiau pasvirusį seną mėnulio veidą be romantikos, apmindytą dideliais batais, su akin įsmeigta Amerikos vėliava.

Dingo romantika, dingo raganos ir burtininkės. Jei nors kokią pavargusią fėją sutikčiau, prašyčiau, kad ji man vieną iš tu "grybu" ant Mt. Stromlo, tą su 74 colių teleskopu, išrūpintų.

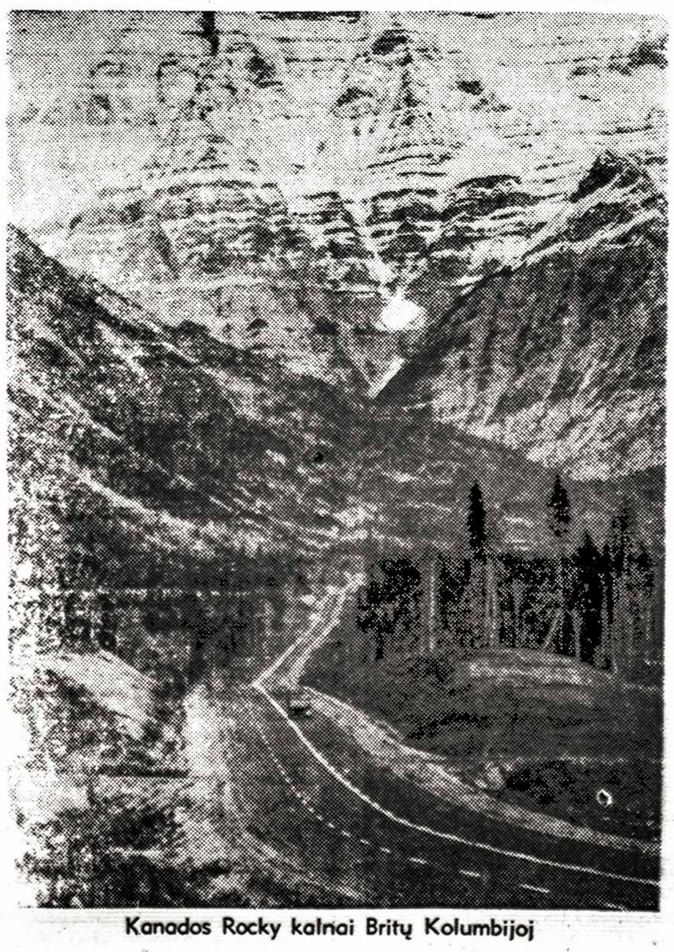

Kanados Rocky kalnai Britų Kolumbijoj

AR JAU UŽSAKEI SAU IR KITIEMS KETURMĖNESINĮ ŽURNALĄ "LITUANUS" ANGLŲ KALBA? METINĖ PRENUMERATA $5. ADRESAS: P. O. BOX 9318, CHICAGO, ILL. 60690, USA.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

AVIACIJOS ŠVENTĖ

Sovietų karinės aviacijos dienos proga rugpjūčio 17 d. Vilniaus sklandytojų aikštėje buvo surengta aviacijos šventė, kurią pradėjo su vėliavomis praskridę sporto meistrai Antanas Arbačiauskas, Zenonas Brazauskas ir Jonas Sukackas. Programoje taipgi dalyvavo daugiau kaip 900 šuolių su parašiutais turintys sporto meistrai Algis Gruzdys, Borisas Šesternikovas, Ona Gudelienė, Dana Šlaitaitė, kandidatai į sporto meistrus Magdalena Malyško, Gintas Gruzdys ir kt. Parašiutininkai atliko piramides, "Gyvačiukę", "Kregždutę" bei kitus figūrinius šuolius. Sklandymo meną demonstravo vilniečiai sporto meistrai Kazys Cicėnas, Algina Križanauskaitė, Saulius Burneika, Zigmas Polinauskas, kauniečiai sporto meistrai Jonas Kavaliauskas, Jonas Bagdonas ir Pranas Vinickas. Aviacijos šventę atidarė archaiškai skambančios, iš rusų kalbos pažodžiui išsiverstos Laisvanoriškos Dr-jos Armijai, Aviacijai, Laivynui Remti komiteto pirm. gen. mjr. J. Žiburkus. Tenka stebėtis, jog lig šiol nesurandama trumpesnio ir skambesnio pavadinimo šiai pusiau sportinei, pusiau karinei organizacijai. Nuo dabar vartojamos santrumpos LDAALR taip pat lūžta liežuvis.

PAMINKLŲ APSAUGA

Paminklų apsaugos ir kraštotyros draugija prieš metus įsteigė specialų fondą, telkiantį lėšas kultūros paminklų konservavimui, restauravimui, tvarkymui ir propagavimui. Lig šiol aukų gauta apie 80.000 rublių, kuriuos pirmiausia numatoma skirti Vilniaus pilių kompleksui, D. Poškos baubliams ir ... buvusiai Dimitravo stovyklai. Pirmieji du objektai, be abejonės, turi kultūrinę reikšmę. Kauno respublikinio vandens ūkio projektavimo instituto priešerozinės grupės inžinieriai, vadovaujami E. Grigelio, ruošia projektą sutvirtinti Vilniaus Kreivojo kalno ir Vilnelės šlaitams. D. Poškos baubliams gaubtus jau suprojektavo architektai M. Lagunavičienė ir V. Gabriūnas. Iš moksleivių, mokytojų, kooperatinių ir visuomeninių organizacijų surinktos lėšos padės šiuos projektus įgyvendinti. Kyla klausimas, ar verta jas švaistyti Dimitravo stovyklai, kurios vienintelis "nuopelnas" yra kaikurių komunistų bausmės atlikimas už priešvalstybinę veiklą jos ribose? Pagalbos šaukiasi nepalyginamai reikšmingesni paminklai. Vyt. Dėnas pvz. "Literatūros ir Meno" rugpjūčio 16 d. laidoj rašo: "Neseniai žurnalisto takai mane nuvedė į Dubičius. Nuėjau pasižiūrėti paminklo garsiam vilniečiui, sukilėlių vadui Liudvikui Narbutui. Ir tai, ką pamačiau, mane labai nuliūdino. Pirmiausia nemaloniai nuteikia aplinka. Jokios tvorelės, jokios gyvatvorės, tik smėliukas ir vandens ištroškusi žolė. O ir pats paminklas, apšepęs ir suaižėjęs, laukia restauratoriaus rankos. Atrodo, nesunku būtų ant jo esančius užrašus atnaujinti. Ir būtinai reikėtų lentelės lietuvių kalba (yra tik lenkų). Nejaugi Dubičiuose nėra inteligentų, moksleivių, kurie suremtų dailų aptvarėlį? Ir suoliukas čia labai tiktų norinčiam parymoti prie paminklo. Nusivyliau ir Dubičių moksleiviais. Iš jų, kiek besistengiau, nieko apie Liudviką Narbutą "neišpešiau" ... Mokykloje jiems apie garsų sukilėlių vadą pasakoja labai mažai. Rodos, girdėję iš senų žmonių, kad sukilėlis buvęs nukautas miške prie Dubičių ... Jaunimą turėtume plačiau ir giliau supažindinti su istoriniais įvykiais ir žmonėmis, išgarsinusiais tą ar kitą Lietuvos kampelį. Tegul paaugliai visam amžiui įsimena drąsių sukilėlių vardus, jų kovas, nuopelnus, žuvimo aplinkybes, vietą ir datą. Tegul jie nuodugniau susipažįsta su savojo krašto istorija."

RESTAURUOJAMI VARGONAI

Paveikslų galerija paverstoje Vilniaus katedroje restauruojami 1729 m. žymaus lietuvių vargonų meistro J. Radavičiaus pastatyti vargonai, kurių klasikinio sąskambio grožį sugadino lenkų okupacijos metais V. Berneckio firmos atliktas remontas. Senuosius J. Radavičiaus vargonus baigia restauruoti garsi R. Vokietijos firma, prieš šešerius metus įrengusi 52 registrų vargonus Vilniaus filharmonijoje, po to — Vilniaus konservatorijoje. Jos specialistams teko sudėti ir suderinti 3899 senųjų vargonų triūbas ir triūbeles. Šiuo metu jau yra sutvarkyti 7 registrai, derinami 42 likusieji registrai. Vargonai taipgi bus papildyti naujausių modernių sąskambių registrais. Darbą tikimasi užbaigti lapkričio mėn.

NERIS — GUDŲ BEREZINA

Sovietų filmų režisoriai J. Ozerovas, J. Kunas ir operatorius J. Slabnevičius kuria penkių karo filmų seriją "Išvadavimas". Pirmieji du serijos filmai buvo "Ugnies lankas" ir "Prasiveržimas". Trečiasis filmas "Pagrindinio smūgio kryptis" vaizduoja persikėlimą per Berezinos upę Gudijoje. Kadangi Berezinos pakrantės dabar jau yra perdaug pasikeitusios, filmavimui buvo pasirinkta Neris Vilniaus apylinkėse. Čia atkuriama karinė operacija "Barationas", kuriai vadovavo sovietų maršalai Žukovas, Vasilievskis ir Rokosovskis. Sovietų tankai vokiečių apsupimo žiedą prie Berezinos uždaro Neries patiltėje.

GERIAUSIOS MELŽĖJOS

Pirmajame Sovietų Sąjungos mechaninio melžimo konkurse varžėsi daugiau kaip 60.000 melžėjų. Baigminėse varžybose Maskvos liaudies ūkio parodoje susitiko 30 zoninių bei respublikinių varžybų laimėtojų. Paskutiniam konkurso ratui buvo atrinktos šešios melžėjos, jų tarpe dvi lietuvės — Marija Šaulienė iš Kauno rajono "Pergalės" kolchozo ir Stasė Oržekauskienė iš Lietuvos žemės ūkio mechanizavimo ir elektrifikavimo instituto eksperimentinio ūkio. Pirmą vietą ir aukso medalį laimėjo M. Šaulienė, kuriai taipgi buvo įteiktas televizijos priimtuvas spalvotoms laidoms "Rubinas". Antrą vietą su sidabro medaliu bei vertinga dovana gavo S. Oržekauskienė. Sidabro medalis buvo paskirtas ir rusei Ninai Minočkinai iš Maskvos srities Čiapajevo sovchozo. Dvi pirmosios vietos iš šešių įrodė aiškų lietuvių melžėjų pranašumą.

PADIDINO LAIKRAŠTĮ

Kaunui ir Vilniui skiriamas dienraštis "Vakarinės Naujienos" lig šiol buvo mažojo formato. Nuo rugpjūčio 1 d. pereita prie normalaus laikraštinio formato, kuris redakcijai sudarys galimybes paįvairinti laužymą. Šio dienraščio neleidžiama prenumeruotis užsienyje gyvenantiems lietuviams. Jo tiražas yra 55.000 egz. Pirmajame padidintame numeryje, "Tiesos" pranešimu, yra daug medžiagos apie sovietinį Kauno "išvadavimą", skelbiami Pabaltijo miestų ir Minsko socialistinio lenktyniavimo rezultatai, G. Kazlauskaitės apybraiža "Tėvynės vardan", pasikalbėjimas su augštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministerijos valdybos viršininko pavaduotoju R. Trimoniu apie stojamuosius egzaminus augštosiose mokyklose. Be to, šiame numeryje esanti gausi svarbiausių respublikinių įvykių informacija ir plati sporto apžvalga. "Vakarinės Naujienos" priima užuojautas ir savo skaitytojų smulkius skelbimus, kurių nėra užsienin išleidžiamoje spaudoje.

NEVYKDOMAS NUTARIMAS

Apie Kauno Ąžuolyną liūdną likimą pernai "Komjaunimo Tiesoje" rašė architektas V. Landsbergis-Žemkalnis ir kiti gamtos mylėtojai, kol pagaliau 1969 m. kovo 12 d. Kauno miesto vykdomasis komitetas Žaliakalnio, Parodos kalno ir Augštųjų Šančių ąžuolynus paskelbė centriniu Kauno ramaus poilsio parku. Buvo duotas įsakymas iki gegužės 1 d. panaikinti sporto aikšteles Parodos kalne, iškelti du baldų sandėlius, sustabdyti "Drobės" įmonės pradėtą stadijono įrengimą Augštųjų Šančių ąžuolyne ir užpilti žeme apnuogintas ąžuolų šaknis. Taipgi buvo įsakyta iškelti valgyklų tresto paviljoną iki metų pabaigos, o šiemet kas savaitę jame rengti tik vieną šokių vakarą. Ąžuolyną aplankęs "Komjaunimo Tiesos" korespondentas Alg. Semaška konstatuoja, kad lig šiol nugriautas tik vienas baldų sandėlis, paviljone šokiai jaunimui rengiami tris ar net keturis kartus per savaitę. Stadijono įrengimas nutrauktas, bet ąžuolų šaknys žeme neužpiltos, gamtai padaryta žala tebėra neatitaisyta. Alg. Semaška pastebi: "Man regis, iš čia pateiktų faktų išvada tegalima viena — geras, išsamus Kauno miesto vykdomojo komiteto sprendimas Ąžuolyno reikalu iki šiol nevykdomas. Kai šią nuomonę išdėsčiau vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotojui, miesto gamtos apsaugos draugijos pirmininkui B. Riliui, jis bandė nuneigti — esą, tai formalus požiūris vertinti sprendimo veiksmingumą, remiantis numatytais terminais. Esą, visi sprendime išdėstyti punktai bus įvykdyti ... Gal ir bus, gal ir nerealūs buvo kai kurie terminai. Betgi, taip samprotaujant, peršasi logiška išvada, jog ir pats sprendimas buvo tik ... formalumas. Tad visai pagristai laiške redakcijai didelis Ąžuolyno gerbėjas architektas V. Žemkalnis klausia: "Kam tada reikėjo skelbti tuos terminus? Ar tik tam, kad nuraminus gamtos mylėtojus, kad sudarius iliuziją, jog rūpinamasi Ąžuolynu?!" ("KT" nr. 145). V. Kst.

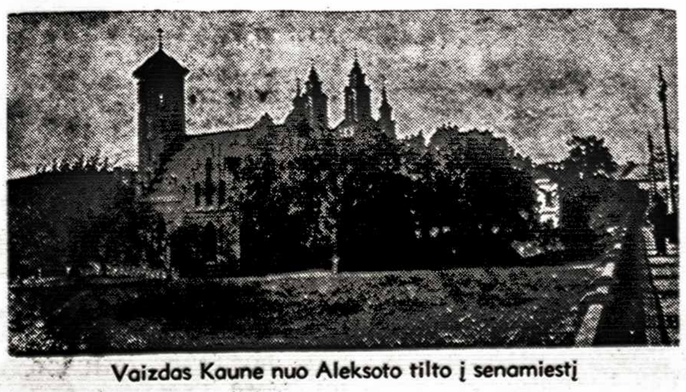

Vaizdas Kaune nuo Aleksoto tilto į senamiestį

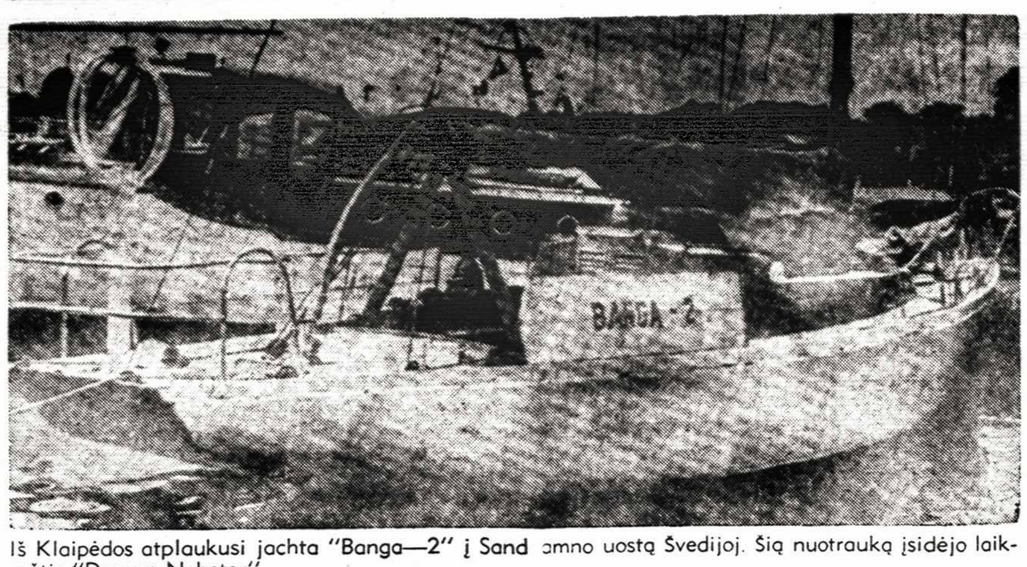

Iš Klaipėdos atplaukusi jachta "Banga—2" į Sandamno uostą Švedijoj. Šią nuotrauką įsidėjo laikraštis "Dagens Nyheter"

ČIKAGOS VAIZDAI IR VARGAI

EDVARDAS ŠULAITIS

RUGPJŪČIO PASKUTINIS SAVAITGALIS, kuris apėmė ir Darbo dienos šventę — rugsėjo 1 d., buvo gausus didesnio masto lietuvių sporto varžybomis. Tomis dienomis Čikagoje įvyko Š. Amerikos liet. futbolo, lauko teniso ir golfo pirmenybės. Futbolo pirmenybės pasitenkino tik dviejų klubų rungtynėmis. Pasirodė tik Niujorko lietuvių "Atleto" klubo futbolininkai, kurie čia rungtyniavo su vietos "Lituanika". Čikagiečiai, tradiciniai tokių varžybų laimėtojai, ir šiemet buvo tikri lengva pergale. Tačiau vaizdas aikštėje buvo kiek kitoks, ir čikagiečiai laimėjo tik po sunkios kovos, rungtynes porą kartų pratęsus. Normalus laikas rodė lygiąsias ir tik po pratęsimo "Lituanika" padarė 3:2. Rungtynių pradžioje čikagiečiai A. Kleinaičio ir A. Dovydaičio įvarčiais greitai šoko į priekį. Atrodė, jog čia bus geras derlius čikagiečių naudai. Niujorko vyrai, kurie atsivežė gana pajėgią komandą, visai buvo nenumatę pasiduoti. Jie V. R. Bilerio šūviais išlygino ir net galėjo persverti rezultatą savo naudai. Pirmieji du pratęsimai įvarčių nedavė. Vėliau, kai buvo žaidžiama iki persveriamojo įvarčio, H. Jenigas iš arti įmušė sviedinį į svečių vartus, padarydamas 3:2. Niujorko komanda šį kartą buvo lygiavertis varžovas, kartais net gražiau žaidusi už čikagiečius. Jeigu ji būtų laimėjusi, jų pergalė būtų buvusi užtarnauta. Jų žaidėjas G. Klivečka, kuris studijuoja Filadelfijoje ir ten žaidžia vietos "Spartans" profesijonalų komandoj, buvo geriausias aikštėje. Taip pat iš Niujorko gerą įspūdį paliko ir veržlusis K. Budreckas. Čikagos komandoje žaidė: W. Koos, J. Kaunas, J. Lisauskas, H. Gavėnia, J. Ringus, R. Galėnas, E. Skistimas, A. Kleinaitis, A. Parulis, H. Jenigas, V. Pikšrys, A. Dovydaitis, G. Bielskus. Niujorkui atstovavo: R. Malinauskas, R. Budraitis, S. Mrozinskas, R. Šileikis, R. Klivečka, P. Vainius, V. R. Bileris, G. Klivečka, P. Česnauskas, E. Remėza, K. Budreckas, J. Vainius.

TĄ PATĮ SAVAITGALĮ Čikagoje įvyko ir Illinois šachmatų pirmenybės, kuriose žaidė ir 6 lietuviai. Čia iš lietuvių tarpo geriausiai pasirodė 18 metų amžiaus jaunuolis Antanas Jasaitis, kuris tik šį rudenį pradeda lankyti universitetą. Jis surinko 5.5 taško iš 7 galimų, gaudamas jaunio A klasės žaidėjo prizą. 5 taškus surinko K. Ramas, o meistras P. Tautvaišas pražiūrėjo kelias partijas ir turėjo pasitenkinti su 4.5 taško. Labai nevyko ir K. Jankauskui, kuris surinko 4 taškus. Vl. Karpuška ir Zinkevičius sukalė po 3 taškus.

• • •

ČIKAGA VIS GARSĖJA įvairiais nemaloniais atsitikimais: žudymais, apiplėšimais, sumušimais bei kitais nedorais veiksmais. Kai neseniai dvi paras nebuvo nė vieno nužudymo, spauda rašė, jog tai rekordas. Šiandien čia nėra saugu gatvėje vaikščioti ar autobusu važiuoti ne tik naktį bet ir dieną.

Lietuviai taip pat dažnai patiria tos džiungliškos atmosferos veiksmų. Rugpjūčio viduryje Čikagos vidurmiestyje buvo apiplėštas ir skaudžiai sužeistas kun. dr. Antanas Juška, Cicero Šv. Antano par. kunigas ir Cicero augšt. lit. mokyklos direktorius. Jis, kaip ir dauguma čikagiečių, nukentėjo nuo juodosios rasės atstovo. Nemažai laiko kun. Juška turėjo praleisti ilgoninėje, kol atsigavo nuo to nelemto atsitikimo. Rugpjūčio 31 d. Šv. Antano parap. bažnyčioje per Sumą kun. A. Juška padėkojo visiems, kurie prisidėjo, kad patirta nelaimė būtų lengvesnė. Ypatingai dėkojo gydytojams — P. Kisieliui ir F. V. Kaunui, parodžiusiems daug dėmesio ir širdies.

• • •

TRUMPAI IŠ ČIKAGOS. Prel. M. Krupavičius, kuris jau ilgesnį laiką nesveikuoja, vėl atsigulė į St. Luke-Presbyterian ligoninę ir laukia operacijos. — Alvudo organizacijos šeštadieniniame vakarojime rugpjūčio 30 d. šalia amerikoniškų filmų buvo parodytas ir lietuviškas "Saulės pasakos", kuriame buvo rodomi okupuotoje Lietuvoje pagaminti vitražai. — Jaunučio Puodžiūno baleto studija rudens sezoną pradėjo rugsėjo 4 d. Irenos Veleckytės baleto studijoje mokslas prasidėjo rugsėjo 2 d. — Vytautas Bikulčius, anksčiau gyvenęs Cicero mieste, o dabar dirbantis San Francisco mieste, buvo parvykęs atostogų pas savo tėvus į Cicero. Jis yra didelis šachmatų entuziastas ir su čikagiečių šachmatininkų grupe dalyvavo Š. Amerikos liet. šachmatininkų pirmenybėse Klevelande.

BUFFALO, N.Y.

TAUTINIŲ ŠOKIŲ KONKURSAS. Š.m. rugsėjo 14. sekmadienį, vokiečių klubas "Lorelei" rengia savo metinę gegužinę savo parke S. 5895 Soutwestern Blvd. (Route 20), Hamburg, N.Y. Blogo oro atveju gegužinė įvyks ten pat esančioje naujoje klubo salėje. Programai atlikti yra pakviestos net keturios tautinių šokėjų grupės — Ročesterio lietuvių "Lazdynas", dvi ukrainiečių grupės iš Buffalo ir meksikiečių grupė. Geriausiai pasirodžiusi šokėjų grupė bus premijuojama. Programa prasidės 12 v., o šokiai ir pasilinksminimai visai publikai — 5 v.p.p. Buffalo lietuviai kviečia artimiausių apylinkių lietuvišką jaunimą, o ypač kaimyninių kolonijų kanadiečius, atsilankyti į šį parengimą ir palaikyti bei padrąsinti lietuvių šokėjus. Įėjimas į šį vokiečių metinį parengimą nemokamas. C. S.

HAMILTON, ONT.

VYSK. VALANČIAUS šeštadieninė mokykla pradeda darbą rugsėjo 13, šeštadienį, įprastose Šv. Patriko mokyklos patalpose (King E. ir Victoria g-vių kampas). Metų eigoje pamokų pradžia 9.30 v.r., pabaiga 1 v. p.p. Pirmąjį šeštadienį vaikai paleidžiami 12 v. Į pirmąjį skyrių priimami vaikai, kuriems šiais metais sueina 6 m. amžiaus. Taip pat bus priimami ir vyresnio amžiaus mokiniai į atitinkamus skyrius. Mokykloje veikia I—X skyriai. Baigdami šiuos šeimos ir švietimo metus, turime pasiryžti, kad šeimoje nebus nė vieno mokyklinio amžiaus vaiko, kuris nelankytų šeštadieninės m o k y k l o s ar jos nebaigtų. Prašomi tėvai atkreipti į tai dėmesį ir visus mokyklinio amžiaus vaikus rugsėjo 13 d. atsiųsti į mokyklą. Šiais mokslo metais atidaromas ir priešmokyklinio amžiaus vaikams — 4-5 m skyrius — darželis. Tėvai prašomi šio amžiaus vaikus rugsėjo 13 d. užregistruoti. Darbo pradžia bus pranešta vėliau.

J. Mikšys, mokyklos vedėjas

ATEITININKAI rugsėjo 14, sekmadienį, pradės savo veiklos metus Mišiomis 11 v.r. Aušros Vartų bažnyčioje. Visi moksleiviai ir jaunučiai (uniformuoti) turi susirinkti 10.30 v.r. Jaunimo Centre. Po Mišių bus pusryčiai salėje. Visi nariai, tėveliai ir svečiai kviečiami dalyvauti.

Valdyba

Advokatas
EUGENIJUS KRONAS,
B. Sc., B. C. L.
32 James St. So.,
Royal Bank Building,
suite 614,
tel. 522-8781
Hamilton, Ontario

St. Catharines, Ont.

TAUTOS ŠVENTĖS minėjimą rengia KLB St. Catharines apylinkės valdyba rugsėjo 20 d. slovakų salėje, Welland - Page gatvių sankryžoje. Pradžia 6 v.v. Paskaitą skaitys PLB švietimo tarybos pirm. A. Rinkūnas. Meninę dalį atliks Londono jaunimo vienetas, vadovaujamas kun. B. Pacevičiaus ir p. Chainauskų. Po meninės programos — šokiai, grojant orkestrui, bufetas, loterija. Rengėjai kviečia visus dalyvauti.

SOLIDARUMO ĮNAŠUS — po $2 iš visų tautiečių rinks KLB St. Catharines apyl. valdybos nariai. Visi apylinkės lietuviai prašomi atlikti savo pareigą.

KNIGHT RADIO & TELEVISION
SALES & SERVICE
168 Locke St. S., Hamilton, Ont.
Tel. 522-5028
ATSTOVAUJAM PHILIPS, WESTINGHOUSE & ZENITH BENDROVĖMS
Savininkas Algis (AL) Pilypaitis

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS "TALKA"
21 Main St. East, kamb. 203, tel. 528-0511

Darbo valandos:
pirmadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
antradieniais 9.30 — 5 v. p.p.
trečiadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
ketvirtadieniais 9.30 — 5 v. p.p.
penktadieniais 9.30 — 8 val. vak.
šeštadieniais 9.00 — 1 v. p.p.
Liepos ir Rugpjūčio mėn. šeštadieniais "Talka" uždaryta.

Mokame už:
depozitus 5%
šėrus 5,5%
už vienų metų terminuotus indėlius 7½%
Duodame:
asmenines paskolas iš 10%
nekiln. turto paskolas iš 9%

Nemokama gyvybės ir asm. paskolų drauda. Nemokamas pilnas čekių patarnavimas. Parduodame "American Travelers" čekius ir perlaidas (money orderius). Užtikrintas indėlių saugumas. Kapitalas — virš $1,600,000.00.

Fleet Electric Co. Ltd.
ELEKTROS RANGOVAS
Atlieku visus elektros įrengimo darbus Toronte
923-7194. Sav. A. Čeponis

V. GERULSKIS ROOFING
DENGIU VISOKIUS STOGUS, TAISAU RINAS IR NUTEKAMUOSIUS VAMZDŽIUS ARBA NAUJUS ĮDEDU.
ĮKAINOJIMAS NEMOKAMAS. KREIPTIS BET KURIUO LAIKU.
MI 83400 ANCASTER, ONT.

LIETUVIAI PASAULYJE

J. A. Valstybės

PLB VALDYBA, tęsdama buvusio pirm. a. a. J. Bačiūno pradėtus pasitarimus su spaudos ir radijo žmonėmis Tabor Farmoje, laikraščių, radijo atstovų ir visuomenės veikėjų suvažiavimą šiemet rengia rugsėjo 13-14 d.d. Sąlygas sudarė Tabor Farmos šeimininkas inž. V. Adamkus. Pagerbus a.a. J. Bačiūną, simpoziume bus svarstomi du klausimai — mūsų uždaviniai LB rėmuose ir lietuviško darbo talka jaunosiose mūsų kartose. Suvažiavime taipgi dalyvaus PLB valdybos nariai, JAV LB, Kanados LB centrinių institucijų ir jaunimo atstovai. Dėl riboto vietų skaičiaus suvažiavime galės dalyvauti tik individualius kvietimus gavę asmenys.

MIRĘ GYDYTOJAI. 1967-69 m. laikotarpyje išeivijoje mirė: dr. Vincas Kanauka, dr. Paulina Kalvaitytė-Karvelienė, dr. Benjaminas Kišonis, dr. Juozas Landžius-Seymour, dr. Alfonsas Grinius, dr. Albinas Klimas, dr. Robertas Balčiūnas, dr. Eugenijus Aras, dr. Vincas Paliokas, dr. Vytautas Grinkevičius, dr. Bronius Gaižiūnas, dr. Bruno Zubrickas, dr. Albinas Grigaitis, dr. Lydija Stanaitienė, dr. Povilas Jurevičius, dr. Juozas Šabanas.

PEDAGOGINIAME LITUANISTIKOS INSTITUTE Čikagoje naujieji mokslo metai pradedami rugsėjo 13 d. Rašybą bei skyrybą dėstys D. Velička, lietuvių kalbos istoriją — K. A. Girvilas, literatūros dėstymo metodiką ir mokyklinę praktiką — A. Dundulis ir N. Jankutė-Užubalienė, Lietuvos istorijos problemas — V. Liulevičius, realizmą, simbolizmą, impresionizmą bei jų atgarsius lietuvių literatūroje — D. Velička.

JAV CHEMIKŲ DRAUGIJOS Naujosios Anglijos skyrius L. C. Newell dovanomis atžymėjo tris gimnazijų chemijos mokytojus. Jų tarpe yra Dalia Škudzinskaitė-Ivoškienė, mokytojaujanti Bostono Hyde Parko gimnazijoje. Ji yra baigusi Bostono lituanistinę mokyklą, kelerius metus buvusi jos mokytoja.

LIETUVOS VYČIŲ 56-tas seimas Newark, N. J., rugpjūčio 22-24 d. d. pasiekė už baltiečių organizacijos BATUN pastangas iškelti Jungtinėse Tautose Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybės atstatymo klausimą. Vyčiai taipgi rems BATUNo rugsėjo 20 d. prie Jungtinių Tautų organizuojamą demonstraciją Molotovo-Ribbentropo gėdingos sutarties 30 metų sukakčiai atžymėti.

TĖVŲ PRANCIŠKONŲ kultūros židinio jaunimui žemės pašventinimo proga rugsėjo 21, sekmadienį, 6 v. v. St. Matthias auditorijoje, Ridgewood, N.Y., rengiama vakarienė-koncertas. Programą atliks sol. A. Stempužienė.

TARPTAUTINIAME FESTIVALYJE Knoxville, Tennessee, spalio 16-18 d.d. dalyvaus 40 tautinių grupių. Lietuviams atstovauti pakviestas O. Ivaškienės vadovaujamas Bostono tautinių šokių sambūris. Aštuonios šokėjų poros pašoks "Suk, suk ratelį", "Studentų valsą", "Rezginėlę" ir "Landytinį".

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖS Buffalo, N.Y., įvairių tautybių sudarytame komitete iždininku buvo Klemensas Sakas, nariu — Romas Masilionis, atstovavę Buffalo lietuvių klubui.

KUN. A. JUŠKA, aktyvus visuomenininkas ir spaudos darbuotojas Čikagos priemiestyje Cicero, buvo apiplėštas ir sužeistas. Gydėsi ligoninėje.

Suomija

JUOZĄ MARGANAVIČIŲ, Suomijos lietuvių veikėją, vasaros atostogų metu aplankė medicinos gydytoja Žibutė Daugėlaitė su mama Vera Daugėliene, giminaitės iš JAV. Aštuntą amžiaus dešimtį baigiąs J. Marganavičius Suomijoje gyvena nuo 1912 m. Nepriklausomybės laikotarpyje jis dažnai lankydavosi Lietuvoje, domėjosi sportu, buvo isteiges pereinamąją dovaną sportininkams. J. Marganavičius yra apdovanotas Gedimino ordinu bei kitais žymenimis. Suomijos medalį yra gavęs už dalyvavimą suomių-sovietų kare 1939 metais.

Australija

SIDNĖJAUS LIETUVIAI atžymėjo dr. Aleksandro Mauragio 60 metų amžiaus sukaktį. Jubiliatas yra veiklus visuomenininkas, beveik nuolatinis Australijos Lietuvių Katalikų Kultūros Draugijos ir Tautos Fondo atstovybės pirmininkas. Jo pastangomis buvo įsigyta Sidnėjaus lietuvių skautų stovyklavietė prie Ingleburn. Jam teko vadovauti šiemetinei Australijos rajono penktajai tautinei skautų stovyklai prie Adelaidės.

VIKTORIJOS TINKLINIO SĄJUNGOS Melburne surengtą tarpklubinį visos Australijos tinklinio turnyrą laimėjo Kosto Karpausko vadovaujama "Kovo" komanda, atstovavusi New South Wales valstijai. Komandoje žaidė K. Karpauskas, S. Lukoševičius, Sauka ir Stašionis, talkinami trijų nelietuvių. K. Karpauskas jau eilę metų yra N.S.W. Tinklinio Sąjungos vadovas, žymiausias tinklinio teisėjas visoje Australijoje.

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ Sidnėjuje buvo atžymėta masine demonstracija ir posėdžiu Town Hall salėje, kur žodį tarė savaitei rengti komiteto pirm. senatorius D. Darbey, ministeris Wentworth ir Formozos ambasadorius. Nutarta: prašyti Australijos vyriausybę, kad ji kasmet tokias savaites skelbtų visoje Australijoje, judinti pavergtų tautų klausimą tarptautinėmis progomis, kreiptis į N.S.W. valstijos vyriausybę, kad ji mokinius istorijų vadovėliuose supažindintų su pavergtomis tautomis bei jų dabartine būkle. ALB Sidnėjaus apylinkės pirm. V. Deikus senatoriui D. Darbey lietuvių vardu įteikė dr. A. Budreckio knygą "The Lithuanian National Revolt of 1941". Pavergtųjų tautų koncerte Lidcombe lietuviams atstovavo "Dainos" choras, vadovaujamas po poros savaičių staiga mirusio muz. K. Kavaliausko, ir M. Osinaitės-Cox tautinių šokių grupė.

Vokietija

PRIEŠ METUS ĮSISTEIGUSIOS VLSDD (Vokietijos Lietuvių Socialdemokratų Draugijos) pirmasis seminaras įvyko Bad Godesberge, Annabergo pilyje. Jam vadovavo Arminas Lipšys iš Darmstadto. K. Dikšaitis skaitė referatą "Socializmo pradmenys senovės Graikijoje ir vėliau", A. Hermanas — "Socialdemokratai ir lietuvių bendruomenė", A. Lipšys — "Vakarų Europos komunistų partijos ir kompartijų suvažiavimas Maskvoje". Numatyta paskaita "Socialdemokratų partijos ir marksizmas" neįvyko. Jos vietoje buvo diskutuojamas ryšių su sovietų okup. Lietuva klausimas, aptariant dabartinį išeivijos lietuvių skirstymąsi į "tautininkus" ir "valstybininkus". VLSDD pirmjo seminaro dalyviai taipgi aptarė organizacinius reikalus, ilgesnį pokalbį turėjo su Britanijos lietuvių darbiečių grupės atstovu R. Baubliu dėl veiklos sujungimo. Daugumas pasisakė už susijungimą federaciniu principu.

EUROPOS LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIŲ XVII konferencijoje Bad Godesberge buvo išklausyti pirmininko, iždininko, biuletenio redaktoriaus, atstovo studijų savaitės rengimo komisijoje ir ELI pranešimai, išrinkta nauja valdyba bei kiti šios organizacijos organai. Pirmininku perrinktas prof. dr. Zenonas Ivinskis.

STUDIJŲ SAVAITĖ PROGA Bad Godesberge įvyko metinis Vokietijos ateitininkų sendraugių susirinkimas, kuriame taipgi dalyvavo prof. J. Eretas iš Šveicarijos ir J. Laučka iš JAV. Naujon valdybon išrinkti: kun. Br. Liubinas, Irena Natkevičienė ir dr. J. Grinius. Susirinkimo dalyviai nutarė sekančiais metais surengti Europos ateitininkų jubilėjinį kongresą.

ERDMONUI SIMONAIČIUI paminklą nutarta pastatyti ir pašventinti iki jo gimtadienio spalio 30 d. Aukas prašoma siųsti mokytojui Fr. Skėriui, 684 Lampertheim-Huettenfeld, Litauisches Gymnasium, W. Germany.

Nepriklausomos Estijos konsulas Toronte J. E. Markus (sėdi), sulaukęs 85 m. amžiaus, buvo pagerbtas specialioj iškilmėj. Baltiečių Federacijos vardu jį sveikina pirm. J. R. Simanavičius

Nuotr. J. Kreilio

Lietuvių spauda kitataučių bibljotekoms

ALGIRDAS GUSTAITIS

Atsidūrę užsieniuose įsitikinome, kaip svarbi teisinga informacija apie savą kraštą. Dažnai ir lietuviai, ne vien svetimieji, kreipiasi į užsienio bobliotekas jieškodami knygų, periodikos, dokumentų apie Lietuvą.

Apgailestaujama, esą nepriklausomos Lietuvos laikais neišnaudojome galimybių pasiųsti savo periodinių leidinių, knygų į kitus kraštus. Tuo galutinai užkirsta galimybė ne tik ateinančioms kartoms, bet ir šiai "kaltininkų" kartai turėti savos spaudos rinkinius Švedijoj, Vokietijoj, Anglijoj, Prancūzijoj, Italijoj, JAV, Argentinoj, Brazilijoj ir kitur.

O kaip yra dabar? Nagi "kaltininkai", jų vaikai bei artimieji dar įžūliau laikosi padarytų klaidų — nesiunčia knygų, periodikos bibliotekoms. Čia nėra ko daug kalbėti, aiškinti, įrodinėti. Kiekvienam su galva ant pečių aišku: reikia savą spaudą įduoti užsienio bibliotekoms.

Tuo reikalu jau esu anksčiau rašęs. Trumpai kaikurie pasiūlymai:

1. Redakcijos, leidyklos, organizacijos išsiuntinėja laiškus svetimtaučių bibliotekoms, siūlydammos užsiprenumeruoti, pirkti jų knygas, leidnius.

2. Jei taip jau padaryta, nesulaukta rezultatų, po keleto mėnesių priminti kreipimąsi, prašyti atsakymo.

3. Jei vistiek neigiamas atsakymas ar tyla, kaikuriom bibliotekom siųsti susipažinimui periodinį leidinį, sakysime, metus. Po to kviesti užsiprenumeruoti. Padovanoti knygą, knygų.

4. Vietinės lietuvių organizacijos turėtų tokią veiklą savaip remti, raginant narius pageidauti lietuviškos spaudos.

5. Šimtuose gimnazijų, universitetų mokosi, studijuoja lietuvių jaunimas. Jis turėtų pasistengti tenai įsiūlyti, rekomenduoti, organizuotai veikiant sudaryti lietuviškas bibliotekėles.

6. Bibliotekos gauna pinigų naujiems leidiniams. Jos perka, užprenumeruoja tai, ko pageidauja skaitytojai ar besimokantieji.

7. Lietuviškos studentų organizacijos, skautai, ateitininkai ir kt. tatai turėtų įtraukti į savo veikimo programą. Dabar įsiūlyta knyga gali išlikti šimtmečiais.

8. Lietuvių Bendruomenė, vyčiai ir kt. organizacijos taip pat turėtų veikti pasirinktas bibliotekas.

Be vietinių bibliotekų, galima suminėti kaikurias siūlytinas ar dėl jų didumo, ar dėl tenai jau turimos lituanistinės medžiagos, ar dėl jų numatomos įtakos ateityje.

JAV-se Harvard universiteto biblioteka turi apie 7.500.000 knygų, leidinių, Yale — apie 5.000.000 egz., University of Illinois, Columbia, University of Minnesota — apie 2.600.000, tarp jų gausų lituanistinį skyrių, UCLA Westwood, Calif. — apie 2.500.000 egz. ir neblogą lietuviškų knygų skyrių. Daug lietuviškų knygų turi University of Pennsylvania Filadelfijoj, kur dirba lietuvių mokslininkai, jau apie 20 metų renkantieji mūsų kalba spaudą. Minėtina Čikagos miesto centrinė biblioteka ir t. t.

Švedijoj pirmoj eilėj remtinas Uppsala universitetas, turintis turtingą lituanistikos archyvą, į kurį nuolatos atvyksta lietuvių mokslininkų studijuoti niekur kitur neužtinkamos medžiagos. Tenai besidarbuojantis dr. K. J. Čeginskas jiems stengiasi parūpinti daugiau lietuviškos spaudos. Nepamirštini ir Stockholmo bei Lundo universitetai.

Vokietijoj žinomas Heidelbergo universitetas turi knygų apie Lietuvą. Jų yra Bonnos universitete, Frankfurte a. M. Dabar daugiausia Rytų Europos, įskaitytinai Lietuvos (okupuotos) knygų turi Marburgo a. d. Lahn un-to biblioteka. Ten prie lietuviškų knygų darbuojasi dr. P. Reklaitis.

Čia suminėjau kaikurias bibliotekas, turinčias įvairių lietuviškų ir apie Lietuvą knygų. Be abejonės, jų sąrašas galėtų būti daug ilgesnis. Pvz. prisimintina Library of Congress Washington, D.C., kur dirba keletas lietuvių mokslininkų. Ji turi įvairių lietuviškų knygų, bet, jei neklystu, mažiau nei latviškų.

Tarp "pamirštų" valstybių minėtina Indija. Pvz. Kalkutos universiteto prof. dr. Suniti Kumar Chatterji neseniai pasauliui davė puikią knygą anglų kalba "Balts and Aryans", kur rašoma apie lietuvių tautą, Lietuvos istoriją, kalbą ir t. t. Vis augs Meksikos, Brazilijos, Argentinos įtaka. Jų universitetai turi puikias bibliotekas, bet kaip ten esančių lietuviškų knygų reikalai?

Kartais lietuviai autoriai pasiunčia savo lėšomis knygų įvairiom lietuvių bibliotekom. Vienas autorius man skundėsi, kad pasiuntė net keletą savo knygų Vasario 16 gimnazijos bibliotekai, bet iš jų negavo nė padėkos atviruko, kai tuo tarpu užsieniečių bibliotekos nepamiršta padėkoti. Tada bent žinai, kad gavo. Deja, kaikurios lietuvių bibliotekos už paaukotas knygas atsako tylos sąmokslu. Kas po vieno "pamokymo" norės jiem siųsti knygų? Reikia pasigėrėti Immaculate Conception Convent, Putnam. Conn., lietuvių vienuolių bibliotekos mandagumu — ji nuoširdžiai padėkoja už aukas knygų pavidalu.

Gyvenimas rieda. Neatsilikime jo sūkuriuose.

Atrodo kaip moderniosios tapybos paveikslas... Tai paprastas kelmas, nufotografuotas Vyt. Maco

S A V A I T R A Š T I S "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI" SIUNČIAMAS SUSIPAŽINTI NEMOKAMAI TIEMS, KURIE ATSIUNČIA SAVO ADRESĄ.

Atsiųsta paminėti

NUO KRIVŪLĖS IKI RAKETOS. Antano Gintnerio redaguoti Lietuvos paštininkų atsiminimai. Išleido Lietuvių Paštininkų Sąjungos centro valdyba 1968 Lietuvos Laisvės Kovos Metais Čikagoje. 538 psl. kietucse viršeliuose. Kaina nepažymėta.

Laivas nr. 15. liepa. Religinio ir tautinio gyvenimo dvisavaitinis žurnalas, leidžiamas Marijonų vienuolijos, 4545 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA.

O. B. Audronė, TIK TAU IR MAN. Eilėraščių rinkinys. 160 psl. minkštais viršeliais. Kaina ir leidėjas nepažymėti. Spausdino "Nidos" spaustuvė, 1 Ladbroke, Gds., London W. 11, Britain.

Švietimo Gairės nr. 4, liepa. J. Plačo, J. Tamulio ir E. Vaišnienės redaguotas JAV LB švietimo tarybos biuletenis. Gaunamas pas J. Tamulį, 7031 So. Maplewood Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Gabija nr. 2. liepa. LSS skaučių seserijos vadijos biuletenis, gaunamas pas v.s. M. Jonikienę, 6345 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629, USA.

Evangelijos Šviesa nr. 3, gegužė-birželis. Redaguoja kun. K. Burbulys, 656 West 35th St., Chicago 16, Ill., USA.

Jaunimo Žodis nr. 3(6), birželis. Kritiškas ir nepriklausomas Vokietijos lietuvių jaunimo laikraštėlis, redaguojamas G. Bauro, K. Brazaitienės, V. Brazaičio ir V. Endriukaitės. Adresas: K. Brazaitis (Jaunimo Žodis) 6900 Heidelberg 1, Postfach 201, W. Germany.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

"DRAUGO" ROMANO XIX konkursui kūriniai priimami iki 1969 m. lapkričio 1 d. Laimėtojas bus atžymėtas jau tradicine tapusia dolerių tūkstantine. Siužetą pasirenka patys autoriai. Rankraštis, perrašytas mašinėle, turi būti nemažesnis kaip 200 romaninio formato puslapių. Konkurso dalyviai slapyvardžiu pasirašytus rankraščius prašomi siųsti šiuo adresu: Dailiosios prozos konkurso komisijai, "Draugas", 4545 W. 63rd St., Chicago, Ill. 60629, USA. Ant užklijuoto vokelio užrašomas slapyvardis ir kūrinio pavadinimas, o vokelin įdedamas lapelis su autoriaus pavarde ir adresu. Komisija atplėš tik laimėjusio autoriaus vokelį. Visi kiti vokeliai su konkurso dalyvių pavardėmis bus sudeginti. Premiją laimėjęs autorius pirmosios laidos teisę perleidžia "Draugui". Premijuotasis romanas be papildomo honorarо galės būti skelbiamas "Drauge", išleidžiamas atskiru leidiniu. Nepremijuotų romanų spausdinimo sąlygos bus sprendžiamos abipusiu susitarimu.

DIDŽIOSIOS BRITANIJOS Lietuvių Sąjungos Mančesterio skyrius surengė koncertą, kurio programą atliko solistės V. Vainoriūtė-Gasperienė. V. Galbuogytė ir balerina J. Vainoriūtė. Solistės programon buvo įtraukusios A. Kačanausko, S. Šimkaus, Č. Sasnausko, Vl. Jakubėno, K.V. Banaičio, J. Žilevičiaus dainas, G. Verdi, G. Puccini, G. Bizet operų arijas ir J. Žilevičiaus operetės "Raseinių Magdė" ariją. J. Vainoriūtė pašoko porą šokių.

RŪTA LEE-KILMONYTĖ, filmų ir televizijos aktorė, vasaros teatre Canal Fulton Arena, netoli Klevelando, vaidino pagrindinį vaidmenį amerikiečių veikale "Mame". Jos pastangas teigiamai įvertino Klevelando ir Akrono dienraščiai. Šiuo metu ji yra išvykusi į Bostoną, kur dalyvauja televizijai kuriamame filme. Po to jos laukia nauji įspareigojimai Hollywoode.

DAINOS IR LITERATŪROS X vakarą Adelaidėje, Australijoje, surengė ateitininkai sendraugiai. Literatūrinei daliai atstovavo Pulgis Andriušis, skaitęs apysaką "Senovės dvasia" ir epizodą iš kelionės į Vokietiją. Vakaro dalyvius su V. O. Milašium, mirusiu Prancūzijoje prieš 30 metų, supažindino Pr. Pusdešris, o jo misterijos "Miguel Manara" ištrauką skaitė buvęs Kauno radiofono rež. J. Gučius. Koncertinę programą atliko smuikininkas V. Straukas, pianistė N. Masiulytė, A. Urnevičienės vadovaujamas moterų kvartetas, oktetas "Klajūnai", kurio vadovė yra G. Vasiliauskienė. Eilę lietuvių kompozitorių kūrinių padainavo solistai G. Vasiliauskienė ir P. Rūtenis, koncertą užbaigė S. Šimkaus, M. Petrausko duetais. Solistams ir oktetui akompanavo N. Masiulytė, kvartetui — R. Kubiliūtė.

VYTAUTO MAČERNIO, Žemaitijoje žuvusio 24 metų amžiaus poeto, dvidešimtpenktąsias mirties metines studentų korporacija "Šatrija" atžymės spalio 18 d. jo kūrybos vakaru Čikagos Jaunimo Centro didžiojoje salėje. Programą atliks kompozitoriaus D. Lapinsko vadovaujamas jaunimas ir sol. A. Stempužienė. Išeivijoje V. Saulius 1947 m. Romoje yra išleidęs V. Mačernio "Vizijų" ciklą ir s o n e t u s. Į Laisvę Fondas 1961 m. — K. Bradūno redaguotą visą jo poeziją. Lietuvoje likę V. Mačernio kūriniai ir šiandien tebėra neišleisti.

DAIL. LEONAS URBONAS, gyvenąs Australijoj, surengė savo dailės kūrinių parodą Sidnėjuje Macquarie galerijoj. Commonwealth Art Advisory Board nupirko ten didelio formato paveikslą "Edge". Pastarasis bus perduotas valstybinei kolekcijai Kanberoje, kur statoma nauja galerija. Anksčiau universitetas nupirko du akvarelės darbus Kanberoj surengtoje parodoje. Australijoj įprasta skirti mėnesines premijas už populiariausias parodas ir paveikslą miesto galerijoj. L. Urbono paroda laimėjo I vietą, o religinio turinio paveikslas "Transfiguration" — II v. Pravatūs meno kolektoriai nupirko 10 paveikslų.

JERONIMAS CICĖNAS, vilnietis žurnalistas, Sioux City, Iowa, atžymėjo 60 metų amžiaus sukaktį. Žurnalistinį ir redakcinį darbą jis pradėjo lenkų okupuotame Vilniuje, tęsė laisvę atgavus, tremtyje Vokietijoje ir išeivijoje JAV. Bene didžiausio dėmesio yra susilaukusi J. Cicėno Čikagoje "Terros" išleista knyga "Vilnius tarp audrų". Žurnalistinį darbą sulėtinio sunegelavusi sveikata. Šiuo metu sukaktuvininko didžiausias indėlis žurnalistikai yra 1957 m. "Naujienų" kultūriniame priede pradėtas apžvalginis skyrius "Dienų skeveldros".

VLADO ŠLAITO prozinės poezijos rinkinį "Aguonų gaisras" išleis "Ateities" leidykla Londone, Britanijoje, gyvenantis poetas šį rudenį viešės JAV ir skaitys savo kūrinius lapkričio 9 d. Čikagos Jaunimo Centre Anglijos Lietuvių Klubo rengiamame literatūros vakare.

PR. SKARDŽIAUS veikalas "Ankstyvesnė ir dabartinė lietuvių bendrinės kalbos vartosena" jau baigiama rinkti M. Morkūno spaustuvėje Čikagoje.

BIRUTĖ PŪKELEVIČIŪTĖ paruošė spaudai "Pasakas", kurios bus išleistos Čikagoje. Knygą iliustruoja K. Veselka.

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

TARPTAUTINIAME POLIFONINĖS MUZIKOS konkurse Areco mieste, Italijoje, I premiją ir I laipsnio diplomą laimėjo Vilniaus vyrų choras "Varpas", vadovaujamas Adolfo Krogerto; II vieta teko Areco miesto chorui, III — amerikiečiams. Šiemetinis konkursas buvo jau XVII. Jame dalyvavo 13 vyrų chorų iš dešimties pasaulio kraštų. Konkursas buvo vykdomas dviem ratais. Į baigminį antrąjį ratą pateko septyni chorai — du italų, vilniečių "Varpas", po vieną iš JAV, Lenkijos, Graikijos ir Kolumbijos.

SU NAUJA KONCERTINE PROGRAMA, paruošta kūrybinėje stovykloje Kapitoniškėse, gastroles Jugoslavijoje rugsėjo pradžioje pradėjo Kauno politechnikos instituto mišrus akademinis choras "Jaunystė".

DAIL. ADOMO GALDIKO prieškarinių darbų paroda atidaryta Kaune, M. K. Čiurlionio dailės muzėjuje. Parodos lankytojai turės progos susipažinti su muzėjuje saugomais A. Galdiko peizažais, natiurmortais, portretais, buitinio žanro kompozicijomis.

NAUJĄJĮ KONCERTŲ SEZONĄ Vilniaus filharmonijos simfoninis orkestras pradėjo gastrolėmis Palangoje ir Klaipėdoje. Į tris programas buvo įtraukta eilė M. Musorgskio, R. Ščedrino, J. Štrauso, J. Sibelijaus, F. Šuberto kūrinių, jų tarpe E. Balsio "Dramatinės freskos", A. Bražinsko koncertas fortepijonui. Išvykoje dalyvavo solistai — smuikininkas A. Livontas, pianistės O. Šteinbergaitė ir H. Radvilaitė. Orkestro dirigentais buvo J. Domarkas ir M. Dvarionaitė.

VILNIAUS DAILĖS FONDO parodų salone buvo surengta mėnesį trukusi palangiškių liaudies meistrų Irenos Čerbulėnaitės-Pakutinskienės ir Felikso Pakutinsko daugiau kaip 200 kaklo papuošalų, apyrankių, žiedų, auskarų, žvakidžių ir segių paroda. Šiai menininkų porai yra būdingas gintaro ir metalo derinys jų darbuose. Dailės fondo 1969 m. suvenyrų konkurse I. F. Pakutinskai laimėjo visas geriausiems gintaro suvenyrams skirtas premijas.

VILNIAUS JAUNIMO TEATRAS turėjo beveik dviejų savaičių gastroles Šiauliuose. Jos buvo pradėtos D. Osborno pjese "Atsigręžk rūstybėje". Gastrolių repertuare taipgi buvo Ž. Anuji pjesė "Žana", E. Švarco "Drakonas", amerikiečio dramaturgo T. Williams "Stiklinis žvėrynas", M. Mitrovičiaus vodevilis "Apiplėšimas vidurnaktį" ir V. Palčinskaitės pasaka-nepasaka "Aš vejuosi vasarą".

F I L M Ą "BIRŽELIS, VASAROS PRADŽIA" kurią rež. R. Vabalas, operatorius A. Araminas ir dail. J. Čeičytė. Scenarijus — rež. R. Vabalo ir I. Mero. Filmas nagrinėja žmogaus atsakomybės sau ir visuomenei klausimus, atskleisdamas vienos paros įvykius nedideliame Lietuvos miestelyje. Pagrindinį lentpjūvės direktoriaus inž. Stasio Jurgaičio vaidmenį yra paruošęs Kauno dramos teatro aktorius V. Tomkus, aktorės Laimos — Vilniaus jaunimo teatro aktorė E. Žebertavičiūtė, inžinierės Angelės — D. Juronytė ir gydytojo Balio — S. Petronaitis.

K U P I Š K Ė N Ų VYRESNIOSIOS KARTOS etnografinis meno saviveiklos ansamblis Andrioniškio kultūros namų salėje 154-tą kartą suvaidino "Senovines kupiškėnų vestuves". Su šiuo spektakliu senieji kupiškėnai yra aplankę daug Lietuvos miestų ir kaimų, nors gastrolės pensininkų amžiaus ansamblio aktoriams ir aktorėms nėra lengva našta. Ryžto ir jėgų jiem teikia pagarbos verta meilė savo krašto etnografijai.

ŽEMAITIJOS LIAUDIES MENO Kretingoj surengtoj parodoj šiemet dalyvavo 250 liaudies meistrų iš Plungės, Telšių, Klaipėdos, Palangos, Mažeikių, Skuodo, Tauragės, Raseinių ir, žinoma, pačios Kretingos su 600 eksponatų. Audinių skyriuje lankytojus žavėjo E. Černeckienės, J. Vasiliauskaitės, S. Gailienės lovatiesės, T. Žulkienės, J. Dulevičienės kilimėliai, N. Čeliauskienės rankšluosčiai, V. Jonaitienės, K. Gelžinienės portjeros, prieš 20 metų Žemaitijoje įsikūrusios augštaitės audėjos L. Garnelienės juostos. Gausus buvo medžio drožinių skyrius, kuriame geriausio įvertinimo susilaukė S. Riaubos, J. Paulausko, A. Bagdono, J. Leliūgos darbai. A. Puškoriaus "Palangos Juzė", A. Kvaso "Prietaringoji", V. Majoro goreljefas "Birutė ir Kęstutis". Tapybai atstovavo J. Lengvinaitės, M. Kozminienės, V. Rimkaus, A. Gužo ir J. Petkevičiaus drobės. Įdomūs buvo Irenos ir Felikso Pakutinskų gintaro papuošalai, R. Augučio metalinės žvakidės.

KAN. JUOZO TUMO-VAIŽGANTO šimtosioms gimimo metinėms "Vagos" leidykla Vilniuje išleido viena knyga abu "Pragiedrulių" tomus. Įžanginį žodį "Kelios mintys apie "Pragiedrulius" parašė A. Venclova, baigminį straipsnį "J. Tumas-Vaižgantas ir jo "Pragiedruliai" — A. Vaitiekūnienė. Leidinį apipavidalino dail. V. Valius. Jauniesiems skaitytojams "Vaga" parūpino dail. B. Demkutės iliustruotą Vaižganto prozos kūrinių ištraukų, apsakymų ir padavimų rinktinę "Valiulio pasaka". Vaižganto šimtojo gimtadienio minėjimus Vilniuje, Kaune, Svėdasuose organizuoja A. Venclovos vadovaujamas komitetas. Vaižgantui skirta paroda bus surengta Vilniuje. **V. Kst.**

Lietuviškoji mokykla į naują kelią

Beskyrė sistema kaip individualinio ir kolektyvinio mokymo sintezė

A. RINKŪNAS

(TĘSINYS IŠ PRAĖJUSIO NR.)

Darbas klasėje

Darbo eiga jau iš dalies paaiškėjo iš to, kas pasakyta. Rytą atėjęs į savo klasę (home form) mokinys pasiima vakar pradėtąją arba iš eilės naują uždavininę kortelę ir eina dirbti į biblioteką. Klasės kambaryje lieka tie, kurie pavieniui ar grupėje yra reikalingi mokytojo paaiškinimo, ir taip pat tie, kurie bibliotekoje pasirinktą medžiagą turi susumuoti bei apipavidalinti (raštu, piešiniu, diagrama ar kitokiu būdu), kad pateiktų mokytojui kaip kortelės uždavinio atlikimą. Pirmuoju atveju mokytojas atlieka instruktavimą taip, kad kuo daugiausia išgautų iš pačių vaikų (vaikas vaiką moko ir tuo pats mokosi). Patikrinimo eiga priklauso nuo kortelės turinio svarbumo. Yra kortelių, liečiančių šalutinius dalykus. Jas mokytojas permeta akimis ir užskaito kaip atlikta darbą. Jei kortelės turinys liečia einamam ciklui esminę medžiagą, tai ties atliktuoju darbu sustoja ilgiau. Tuo atveju geriausia, kai keli mokiniai referuoja savo atliktus darbus visai klasei arba didesnei grupei. Referavimo pabaigoje mokiniai lentoje gali surašyti ir pagrindines išvadas, kurias kiti nusirašo į užrašų sąsiuvinius. Šie sąsiuviniai gali vėliau būti naudojami tam tikro ciklo kursui pakartoti. Skiriasi jie nuo vadovėlio tuo, kad čia telpa tik pati esminė medžiaga — vienas kitas sakinys reikiama tema.

Šitaip dirbant, mokytojas, ypač senojo tipo patalpose, nepajėgia tuo pačiu metu prižiūrėti vaikų klasėje ir bibliotekoje. Dėlto bibliotekoje turi būti kvalifikuotas bibliotekininkas (resource teacher), kurio tikslas ne tik palaikyti tvarką, bet ir padėti mokiniams susirasti kortelėje reikalaujamos medžiagos šaltinį.

Daug laiko mokytojui atima ir to viso mokinių mokymosi proceso sekimas, kad ten, kur mokinys pajėgia, eitų greičiau, o ten, kur nepajėgia, tempą sulėtintų arba laikinai sustotų ir šauktųsi mokytojo pagalbos. Tam reikalui viešosios mokyklos pradėda naudoti psichologų pagamintą atžymėjimo sistemą, pagal kurią mokinio pažangumas vertinamas ne tik pagal žinių įsisavinimą, bet ir pagal eilę psichologinių aspektų.

Nepamirština taip pat, kad tam tikras dienos tarpas turi būti skirtas praleisti su visa klase (grupuota pagal amžių) jau minėtiems vaikų socialiniams interesams patenkinti.

Ar beskyrė sistema mums reikalinga bei naudinga?

Valdinėse mokyklose, kur yra skyriai, vienoje klasėje sėdį vaikai yra gerokai vienodi. Pirmiausia, jie yra beveik vieno amžiaus. Be to, jie yra gerokai Prokrusto apkarpyti įsisavintų žinių gausumo atžvilgiu: tie, kurie jų įsisavino permažai, liko antriems metams; tie, kurie pasirodė ypatingai gabūs, peršoko skyrių. Dar svarbiau yra tai, kad jie, atėję iš maždaug vienodo rajono šeimų, yra gerokai panašūs gimtosios kalbos vartojimo, bendrojo išsilavinimo, socialiniu ir daugeliu kitų atžvilgiu.

Mūsų lietuviškoji mokykla, ypač šeštadieninė, nėra tokioje būklėje. Nekalbant jau apie iš šeimų atsinešamą labai nevienodą išsilavinimą (background), mūsieji labai skiriasi jau vien lietuvių kalbos mokėjime: vieni jos moka gana gerai, o kiti vidutiniškai, silpnai, o yra ir tokių, kurie visai nemoka. Taikydamasis prie klasės vidurkio, mokytojas daliai klasės yra nuobodus, kitiems mažai suprantamas. Jeigu tad valdinė mokykla randa reikalo eiti į individualinį mokymą beskyrės sistemos formoje, tai juo labiau to reikia mums. Iš tikrųjų, dėl reikalingumo gal nekiltų ir abejonė. Klausimas tik ar pajėgsime? O jeigu taip, tai nuo ko praktiškai reiktų pradėti?

Pakeliui į beskyrę sistemą

Niekas nemano, kad į beskyrę sistemą galime pereiti tuoj pat. Jeigu jau valdinei mokyklai reikėjo tam reikalui eilės metų, tai nemažiau reikės ir mums. Mūsų kelias, savaime aišku, bus sunkesnis daugeliu atžvilgiu, tačiau problemas, tik augštesnio laipsnio, sutiksime tas pačias.

Pasižiūrėkime į jas ta pačia eile, kaip žiūrėjome valdinės mokyklos atveju.

Lituanistinių mokyklų programų pasauliniu mastu iki šiol neturime. Jas turi paruošusios atskirų kraštų bendruomenės, prisitaikydamos prie vietos sąlygų. Visos tos atskirų kraštų programos turi labai daug bendro. Iš jų nebūtų sunku išskirti pačius principinius dalykus ir sugrupuoti juos ne skyriais, o mokomaisiais ciklais, minėtų viešųjų mokyklų pavyzdžiu.

Mokytojų paruošimo problemą turime ir dabar, senojoje sistemoje, tad perėjimas į beskyrę čia daug sunkumų nepridėtų — didelę daugumą ir dabar dirbančių mokytojų tenka šiaip ar taip papildomai instruktuoti.

Mokslo priemonės yra vienas iš pirmųjų žingsnių, iš dalies jau pradėtų. Turiu galvoje J.A. V-se ir Kanadoje jau išleistų vadovėlių serijas, JAV-se išleistus kalbos mokymo pratimų sąsiuvinius, Kanadoje išleistus mokomųjų skaidrių (slides) rinkinius, Kanadoje išleistą Lietuvos žemėlapių pratimų rinkinį. Ta kryptimi toliau einant reiktų, kad kiekviena klasė (ar ciklas) šalia pagrindinio v a d o v ė l i o komplekto turėtų bibliotekoje bent po 10 egz. kiekvieno išeivijoje išleisto vadovėlio, bent po vieną egzempliorių kiekvienos lietuviškos knygos, liečiančios mokykloje einamą kursą, Lietuvių Enciklopedijos komplektą, "Eglutės" ir kitų panašių leidinių komplektus, ž o d ž i u, bent po vieną egzempliorių visokios spausdintos medžiagos, liečiančios einamąjį kursą. Visa tai jau yra išleista. Reikia tik supirkti ir paruošti naudojimui.

Toliau eina serija vaizdinių priemonių, kurių dauguma dar neatėjo į mūsų mokyklas. Šiuo atveju turiu galvoje įvairius projektorius, kameras bei kitokius šviesos ir garso elektrinius aparatus. Pačių aparatų krautuvėse pilna. Pradžiai reiktų parinkti bent vieną kitą ir visoms mokykloms vienodai įsigyti. Rekomenduociau: a. skaidrių bei filmo iškarpų projektorių (slides and film strips projector Bell and Howell sistemos), b. patefoną, c. magnetofoną (tape recorder). Tuo pat metu mūsų švietimą tvarkantieji veiksniai turėtų pagaminti tiems aparatams tinkamą lietuvišką medžiagą. Skaidrių gamyba jau pradėta — pagaminta virš 300 lietuviškų mokyklinių skaidrių. Filmų iškarpų gamybos dar niekas nepradėjo. Taip pat platesniu mastu dar beveik nepradėta mūsų mokyklai skirtų patefono plokštelių gamyba. Niekas dar nepagamino nė vienos patefono plokštelės, suderintos su filmo iškarpa. Magnetofoninės juostos, įkalbėtos ir įgrotos, yra nepamainoma moderniosios mokyklos mokslo priemonė, kurią dar mažai kas tenaudoja.

Viena pagrindinių beskyrės sistemos mokslo priemoniu yra jau minėtos uždavininės kortelės. Jų pagaminimo taip pat niekas iki šiol dar nepradėjo.

Pradėjus gausėti lietuviškoms mokslo priemonėms, visu aštrumu iškils **patalpos klausimas.** Šiuo atveju tenka atskirai kalbėti apie šeštadienines mokyklas, atskirai apie lituanistines klases parapijinėse JAV mokyklose. Visos šeštadieninės mokyklos patalpas nuomoja. I jas paprastai įeina reikiamas klasių skaičius ir koridoriai. Einant į beskyrę sistemą, reiktų nuomoti viena klase daugiau, kur turėtų būti leidžiama pasistatyti porą spintų lietuviškoms mokslo priemonėms susidėti. Blogiausiu atveju tos spintos galėtų stovėti koridoriuje ar net kur nors rūsyje. Kaikas pasakys, kad negalima tokių sąlygų gauti. Netikiu. Ar yra tokis dalykas, kurio Amerikoje negautum už pinigus? Negausi čia, tai gausi kitur. Šalia to, mokykla turėtų turėti vieną mokytoją, kuris nedirbtų klasėje ir būtų mokslo priemonių tvarkytoju. Turint atskirtą klasės kambarį bibliotekos darbui, toks mokytojas prižiūrėtų ir tame kambaryje dirbančius iš kitų klasių atėjusius mokinius. Parapijinėse mokyklose šis klausimas neturėtų sudaryti problemos, nes lietuviškas mokymosi priemones galima būtų įjungti į bendrą mokyklos bibliotekos kambarį. Vieno specialaus mokytojo, biblioteką prižiūrinčio, žinoma, reikėtų.

Susumuojant tenka pasakyti, kad programos pergrupavimas, mokytojų, mokslo priemonių paruošimas ir esamų įsigijimas yra tie konkretūs dalykai, nuo kurių jau tuoj pat galėtume pradėti ruoštis beskyrei sistemai. Lieka tad tik paskutinis klausimas:

Ar pajėgsime?

Kalbant apie pajėgumą, tenka išskirti dvi jo kategorijas: finansinę ir intelektinę. Argi kas norėtų sakyti, kad išeivijos lietuviai neturi pinigų? (Ne tik JAV-bėse, bet ir Kanadoje, Australijoje, Venecueloje ir eilėje kitų tvirtos valiutos kraštų). Argi dideliems tikslams nesurenkame tūkstančių? Pasaulio lietuvių jaunimo kongresui surinkome ir išleidome apie $100.000; kiekvienai dainų ar tautinių šokių šventei surenkame ir išleidžiame netoli $50.000 ir pan. Pagaliau JAV Lietuvių Fondas šiemet jau davė švietimo ir kultūros reikalams $28.000. Toji metinė duoklė ne mažės, bet didės. Neapgaudinėkime saves — pinigų turime ir duodame, jei norime.

Taigi, jei norime. Tas tinka ir mūsų intelektiniam pajėgumui. Nieko vien su pinigais nepadarysime, jei neturėsime mokytoju, tėvų, švietimo vadovu, kurie su entuziazmu norės išvesti mūsų mokyklą iš pasenusio vieškelio i platu modernų kelią. Tuo tarpu didelio entuziazmo nematyti. Jaučiamas pavargimas, išsisėmimas. Net ir gana sparčiai pradėjęs mažėti vaikų skaičius mokyklose mūsų dar neišjudino. O reikia ka nors daryti, ir daryti tuoj pat, nes jeigu mokinys šiandien nepamėgs lietuviškosios mokyklos, rytoj jis nemėgs ir viso lietuviškojo judėjimo. Visa lietuvybė jam atrodys kaip pasenusios ir jo nemėgtos lietuviškos mokyklos nuobodus tęsinys.

MANN MARTEL

REALTOR

2320 Bloor St. W. Tel. RO 2-8255

BABY POINT — JANE $4.900 įmokėti, tik 8 metų senumo, mūrinis 6 kb. namas su privačiu įvažiavimu, moderni virtuvė ir vonia, 6% ilgalaikė skola, už mėnesio galima užimti.

WESTON — JANE, 5 kambarių atskiras mūrinis (bungalow) namas su garažu ir įvažiavimu, įrengtas rūsys. Prašoma kaina $25.900. Įmokėti apie $4.000. Arti susisiekimo ir krautuvių.

RUSHOLME RD. — COLLEGE, $10.000 įmokėti. 12 dideliu kambarių, atskiras mūrinis namas su garažu ir privačiu įvažiavimu. Didelis sklypas, 3 virtuvės, 2 prausyklos. Geros pajamos.

PRINCE EDWARD Drive-Berry Rd. 4 butai po 2 miegamuosius; $25.000 įmokėti, 14 metų senumo, 4 garažai, vandens alyvos šildymas. Pirma skola tik iš 5% ir ilgam laikui.

WINDERMERE — BLOOR, $8.000 įmokėti. 10 kambarių atskiras mūrinis namas, dvigubas garažas, 2 vonios, 3 gražios virtuvės, 4 kamb. 1-me augšte, vandens alyva šildymas, Extra kambarys rūsyje.

BLOOR — CLENDENAN, $9.000 įmokėti, 8 metų senumo dupleksas su 3-jų kambarių butu rūsyje, abu butai po 2 miegamus, platus įvažiavimas, 2 mūriniai garažai, vandens alyva šildymas, 3 modernios virtuvės ir vonios, graži aplinka.

NEW TORONTO, $15.000 įmokėti, 6 butų apartmentinis pastatas, privatus įvažiavimas, vandens alyva šildymas, arti krautuvių ir susisiekimo, viena atvira skola balansui, $7.500 metinių pajamų, geras išnuomavimas.

TIKRAS DUPLEKSAS. Bloor - Indian Grove, $7.000 įmokėti, atskiras, mūrinis, 10 kambarių per du augštus dupleksas, vieta — dviem automobiliam, šildomas vandeniu - alyva; viena atvira skola 10 metų. Visai arti Bloor požeminio traukinio. Viršutinį butą galima tuojau užimti.

B. SAKALAS

Darbo telef. RO. 2-8255 Namų telef. 766-8479

P.S. Jeigu kartais nerastumėte šiame skelbime sau tinkamo namo ar biznio, tuojau skambinkite mums pasiteiraudami ką mes turime naujo, nes mes gauname kas dieną naujų nuosavybių.

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 COLLEGE ST., TORONTO 4, TEL. 532-3400

DARBO VALANDOS:
Pirm. 10-1.30 ir 4.30-7
Antr. 10-1.30
Treč. uždarytas
Ketv. 10-1.30 ir 4.30-7
Penkt. 10-1.30 ir 4.30-8
Šešt. 9-12
Sekm. 9.30-1

MOKA:
už depozitus — 5¼%
už šėrus
1968 m. išmokėta 5¾%
už 2 metų terminuotus indėlius 6¾%

IMA:
už asmenines paskolas 7½%
už mortgičius 7½%

PILNA ČEKIŲ SISTEMA PADEDA NARIAMS ATLIKTI VISAS FINANSINES OPERACIJAS PER KOOPERATYVĄ

$2.000 gyvybės drauda nemokamai

PROGRESS

REAL ESTATE LTD.

REALTOR

1072 Bloor Str. W. Tel. 534-9286

ISLINGTON — QUEENSWAY, gražus rupių plytų 6 kambarių vienaaugštis (bungalow). Pilnai įrengtas rūsys, puikus privatus įvažiavimas. Įmokėti $8.000 ir viena atvira skola išsimokėjimui.

JANE — BLOOR, 7 gražūs kambariai per du augštus, atskiras, geras mūras, vandeniu-alyva šildomas, naujai išdekoruotas. Įmokėti apie $8-10,000, skola išmokama per 10 metų.

RUSHOLME RD. — COLLEGE, netoli Prisikėlimo parapijos, mūrinis, atskiras, 7 dideli kambariai per du augštus, moderni virtuvė ir 2 kambariai rūsyje. Namas naujai atremontuotas, galima tuojau užimti. Šoninis įvažiavimas, garažas. Įmokėti apie $12.000.

ROYAL YORK — KINGSWAY, specialios statybos originalus dvibutis (duplex), 10 moderniai įrengtų kambarių, užbaigtas rūsys, sklypas 60 x 110. Įmokėti apie $20.000.

RONCESVALLES - GRENADIER RD., mūrinis namas su krautuve, tinkamas betkokiam verslui, priedo 5 kambarių butas. Gera vieta prekybai, namas be skolų. Vertas dėmesio pirkinys. Įmokėti apie $15.000.

REIKALINGI NAMAI PARDAVIMUI.

S. JOKUBAITIS

Tel. 534-9286 — namų: 537-2869

AL. GARBENS

REAL ESTATE

Kanados, Ontario ir Toronto Real Estate Boards narys.

1611 Bloor St. W. Toronto, Ont.

Telefonai: LE. 6-2738, LE. 6-2664

Vakarais — HU. 9-1543

ARMADALE ST., $31.500 prašoma kaina; apie $10.000 viena įlgametė atvira skola; atskiras plytų namas, 6 kambarių, gerame stovyje, su dviem virtuvėm ir prausyklom, geras įvažiavimas iš priekio ir iš užpakalio (lane), geras rajonas, užbaigtas rūsys.

INDIAN GROVE, $6.000 įmokėti, viena atvira skola; 9 dideli kambariai, 2 prausyklos, 3 virtuvės, nauja šildymo sistema, garažas; dabartiniu metu nuomojamas visas namas, gana pigus.

INDIAN GROVE—BLOOR, 13 kambarių didelis gražus namas su dideliu sklypu arti Bloor ir Dominion krautuvės, 8% skola.

WESTONE, $27.900 prašoma kaina, įmokėti apie $5.000, viena atvira skola su 8½% balansui; vienaaugštis (bungalow) su privačiu įvažiavimu ir garažu.

HUMBERSIDE AVE., $29.900 prašoma kaina, įmokėti apie $7.000, balansui viena atvira skola; trijų augštų plytų namas, 3 virtuvės, geros pajamos, geram rajone.

Dėl tolimesnių informacijų skambinkite A. GARBENIUI

Extra Realty Ltd.

1043 BLOOR ST. WEST, TORONTO. TEL. LE 1-1161

BLOOR — WILLARD, tik 6 namai į pietus nuo Bloor, 7 kambariai, 2 modernios virtuvės, prausyklos pirmame ir antrame augšte, privatus platus įvažiavimas, gražus kiemas; namas gražiai išdekoruotas, nereikalingas jokio remonto.

RONCESVALLES — DUNDAS, mūro, 9 dideli kambariai per 3 augštus, modernios virtuvės, baigtas rūsys, 2 garažai. Skubiai parduodamas.

ETOBICOKE — KIPLING, gražioj vietoj, prie gero susisiekimo, vieaugštis (bangalow); nereikalingas jokių remontų.

14 MYLIŲ UŽ BARIE, prie gražaus miestelio, 60 akrų žemės su trobėsiais. Prašo $25.000.

Geri pirkiniai. Skubiai teiraukitės.

J. KUDABA

Toronto Real Estate Boards narys.

LE 1-1161, namų 783-2105

Savo mylimos Mamytės

AȚA ONOS JANULYNIENĖS

netekusias *KAZIMIERĄ RICKIENĘ* ir *ADĄ JOSIUKIENĘ* bei jų šeimas nuoširdžiai užjaučiu. Neišsemiama meilė motinai tepalengvina jūsų gilų pergyvenimą —

Marija F. Yokubynienė

ONAI JANULYNIENEI

mirus, dukrą *A. JOSIUKIENĘ*, jos vyrą dr. *A. JOSIUKĄ*, šeimą ir artimuosius giliai užjaučiame —

S. Bubelienė — *G. L. Kociai*
G. V. Butkai — *L. V. Matulevičiai*
S. A. Ciplijauskai — *K. E. Šlekiai*
V. K. Gapučiai — *V. Yčienė*
L. Gvildienė — *Dr. J. Yčas*

PADĖKA

Baigėsi neužmirštamos atostogos Kanadoje, kur sutikau netikėtai daug savo giminių bei artimųjų. Atsisveikindama ir nepajėgdama kitaip atsilyginti bent šiuo noriu viešai pareikšti ypatingą padėką savo sesei ir švogeriui **Adelei ir Broniui Šimkevičiams,** kurie manimi tiek rūpinosi ir vargo mano viešnagės metu.

Kartu noriu padėkoti ir visiems kitiems savo artimiesiems, kurie mane čia globojo, vaišino ir apdovanojo. Jų visų nepajėgiu išvardinti.

Kanstancija Aušrotienė

SPORTAS

BALTIEČIŲ GOLFO PIRMENYBĖS

Rugsėjo 6 d. Glen Eagles golfo aikštyne įvyko baltiečių individualinės ir komandinės pirmenybės. Individualines pirmenybes po 5 žaidėjų baigminių peržaidimų laimėjo V. Astrauskas 78. Latviui Mikazans 78 atiteko II vieta. Kiti šiuose peržaidimuose su 78 smūgiais dalyvavo: V. Ubeika, estai Laning ir Liipere. Komandines pirmenybes lietuviams ir šiais metais teko pralaimėti: estai 494, 2. lietuviai 499 ir 3. latviai 513. Lietuvių komandoje žaidė: Astrauskas 78, Ubeika 78, Stauskas 83, Sergautis 86, Ignatavičius 87, Supronas 87. Gerai sužaidė H. Stepaitis 85, bet dėl riboto skaičiaus dalyvių jis į komandą nepakliuvo. Kitais metais pirmenybes vykdys lietuviai. A. S.

A. SERGAUTIS — Š. A. LIETUVIŲ GOLFO MEISTERIS

Ilgojo savaitgalio metu Čikagoje buvo surengtos ŠALFASS lietuvių golfo individualinės ir tarpmiestinės pirmenybės. Individualines pirmenybes laimėjo torontiškis A. Sergautis su 76 smūgiais. Ir kitiems torontiškiams sekėsi neblogai — iš 5 pirmųjų 4 buvo torontiškiai — 2. Janickas (Č) 78; 3. Siminkevičius 82; 4. Astrauskas 83; 5. Supronas 84. Kiti torontiškiai išsirikiavo sekančiai: Ubeika 86, Strimaitis 90, Ignatavičius 92, J. Balsys 92, Stauskas 94, Lukošius 96. Jaunių klasėje po baigminių peržaidimų I vieta atiteko čikagiečiui A. Bariui su 87. Antroji vieta su tiek pat smūgių atiteko irgi čikagiečiui Smaižiui. Toronto jaunasis Siminkevičius buvo penktas.

Tarpmiestines varžybas laimėjo Čikagos golfininkai, 4 taškais nugalėję Torontą — 675:679. Trečioje vietoje liko detroitiškiai su 789. Tarpmiestinėse rungtynėse torontiškius, šalia nuovargio, lydėjo ir nesėkmė. Šios dienos pirmasis penketukas: Sergautis 77, Panaras (Č) 77, Astrauskas (T) 79, Keženius (D) 82, Janickas (Č) 82. Toronto komandą sudarė: Sergautis 77, Astrauskas 79, Siminkevičius 83, Ubeika 87, Stauskas 87, Siminkevičius, jr. 88, Supronas 89, Ignatavičius 89. Gerai žaidė jaunasis Siminkevičius.

Pirmenybėse dalyvavo 52 golfininkai iš Toronto, Čikagos, Detroito ir Klevelando. Rungtynes organizavo ir gerai tvarkė čikagietis J. Baris. Sekančios pirmenybės įvyks 1970 m. Toronto. A. S.

SPORTAS LIETUVOJE

Lengvosios atletikos rungtynėse Rygoje Kapsuko nemunietė L. Bakelytė pasiekė naują Lietuvos mergaičių rekordą — nustūmė rutulį 14.50 m.

Vilniaus Žalgirio futbolininkai antrosios klasės pirmenybėse nugalėjo Leningrado komandą 4:0. Po šio laimėjimo žalgiriečiai vėl iškopė į pirmą vietą.

Jaunių krepšinio pirmenybėse Minske Kauno Žalgirio jauniai nugalėjo Minską 79:72, tačiau sekančiose rungtynėse pralaimėjo Tartu Kalevui 72:73.

Sov. Sąjungos moterų šaškių pirmenybėse sėkmingai dalyvauja Lietuvos atstovės S. Ingaunytė ir J. Augustinaitė. Jos abi pasiekė baigminius žaidimus.

VYČIO ŽINIOS

Š. A. lietuvių tarpklubinės šaudymo pirmenybės įvyko Lietuvių Dienos proga Hamiltone. Komandines pirmenybes laimėjo Vyčio šauliai: Z. Zaleskis 92, E. Kuchalskis 90, B. Savickas 89, A. Zaleskis 87 ir A. Klimas 78. Individualinėse varžybose I vietą laimėjo Hamiltono Sližys 93 ir II v. vytietis Z. Zaleskis 92. Hamiltoniečiui A. Šimkevičiui 92 atiteko trečia vieta. Pirmenybės buvo pravestos "trap" šaudyme.

A. Klimas Toronto A & H šaudymo turnyre savo klasėje laimėjo I vietą.

Pradedamos tradicinės Š. Amerikos "Winchester trap ir skeed" šaudymo pirmenybės. Pirmenybės vykdomos 5 klasėse. Dalyvaus keli vytiečiai. Norintieji dalyvauti prašomi kreiptis pas E. Kuchalskį tel. 233-4791.

V. Nešukaitytė — vėl Kanados stalo teniso meisterė. Atsilygindama už praeitų metų pralaimėjimą, baigmėje ji įveikė praeitų metų nugalėtoją, irgi vytietę, E. Sabaliauskaitę. Atvirose pirmenybėse Violeta baigmėje pralaimėjo savo nuolatinei varžovei amerikietei P. Martinez. Violeta taip pat laimėjo mišrų dvejetą ir antras vietas moterų ir mišriame dvejete. Gerai pasirodė ir F. Nešukaitytė, kuri moterų grupėje pasiekė ketvirtbaigmę.

Krepšininkų stovykla Springhurste pasibaigė prieš dvi savaites. Stovykla truko 3 savaites. Joje stovyklavo 62 krepšininkai. Stovykla buvo sėkminga ir sukėlė daug susidomėjimo. Stovyklą aplankė Ontario Athletic Leadership atstovai. Jie pareiškė, kad tai esanti pirmoji tokia stovykla Kanadoje ir pažadėjo materialinę ir moralinę paramą. Stovykloje sportinę dalį tvarkė žinomas krepšininkas P. Čekauskas. Stovyklą tvarkė M. Duliūnas, J. Nacevičius ir J. Bulionis. Stovyklos metu buvo išrinkti keli išskirtini stovyklautojai — populiariausias R. Čekauskas, jauniausias — E. Jurevičius (14) ir didžiausi ūgiu — Kongats (estas iš Burlingtono) ir Clark (Oakville), abudu 6-7 (2 m. 6 cm.). Kitais metais numatoma stovyklą praplėsti.

Šv. Jono Kr. parapijos klebonui kun. P. Ažubaliui nuoširdžiai dėkojame už leidimą panaudoti Gerojo Ganytojo stovyklavietę krepšininkų stovyklai.

Golfo atviros pirmenybės įvyks Maltono aikštyne, kaip buvo skelbta ankščiau. Numatoma jas perkelti į sekmadienį. Dalyviai prašomi pasitikrinti pas vytiečius arba pas sekcijos vadovą J. Žuką 255-6909. A.S.

AUŠROS ŽINIOS

Šį šeštadienį, rugsėjo 13, Birchmount stadijone (Birchmount & Kingston Rd. kampas) **įvyks Š. Amerikos baltiečių lengvosios atletikos pirmenybės prieauglio klasėms: 15-14 m., 13-12 m. ir 11-10 m.** Pirmenybių pradžia — 1 v. p. p. Šalia oficialių, minėtų amžiaus grupių, bus draugiškos varžybos jaunių A klasei (18-16 m.). Šios pirmenybės yra paskutinės šį sezoną, todėl visuomenė yra kviečiama gausiai dalyvauti ir moraliai paremti mūsų atžalyną. Be gausaus būrio aušriečių (apie 50), lietuviams atstovaus dar Klevelando ir Hamiltono jaunieji lengvaatlečiai.

Lengvosios atletikos treniruotės šią savaitę — antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį nuo 6 v. v. Parkdale gimnazijos stadijone (Queen & Lansdowne, įėjimas iš Close gatvės).

Šeimos, galinčios apnakvydinti iš Klevelando atvykstančius lengvaatlečius, prašomos paskambinti T. Pauliui tel. 533-0621.

Ateitininkų žinios

Pasibaigus vasaros atostogoms, planuojama šių mokslo metų veikla. Ir šiais metais ateitininkiškas jaunimas veiks atskirais būreliais. Pradžios mokyklas lanką berniukai ir mergaitės yra suskirstyti į būrelius. Gimnazistai, vadinami vyr. moksleiviais, daro bendrus berniukų ir mergaičių susirinkimus. Kiekvienas būrelis turi po du globėjus ar globėjas. Pagrindinė šių metų veiklos tema — "Esame viena šeima". Pagal šia temą buvo sudarytos ir vasaros stovyklų programos.

Tėvai yra prašomi atkreipti dėmesį į organizacijų reikšmę ir vaikus nuo pat mažens į organizaciją įjungti. Čia jie susiranda draugų, įpranta į bendrą darbą, šio to išmoksta. Organizacija yra priemonė, padedanti tėvams vaikų auklėjime. Į ateitininkus priimami berniukai ir mergaitės nuo pat pirmo mokyklos skyriaus. Būtų gera, kad tų pačių jauniausių daugiau ir atsirastų. Norį informacijų prašomi skambinti V. Kolyčiui tel. 534-5586.

Šių mokslo metų veikla pradedama sekmadienį, rugsėjo 21. Visi ateitininkai — jaunučiai ir vyr. moksleiviai organizuotai dalyvauja 10 val. Mišiose Prisikėlimo bažnyčioje. Visi su uniformomis renkasi salėn 9.30 v.r. Kartu dalyvauja ir studentai ateitininkai.

Susirinkimai visiems jaunučiams ir jauniesiems įvyks sekmadienį, rugsėjo 21 d., 2 v. Berniukai renkasi prie Prisikėlimo bažnyčios, o visos mergaitės — L. V. Namuose. Pirmasis susirinkimas užtruks vieną valandą. Visi pradžios mokyklas lanką ateitininkai privalo dalyvauti. Taip pat kviečiami ir norį į ateitininkų organizacijų įstoti.

Iškyla autobusais į kurį nors parką (conservation area) yra ruošiama spalio pradžioje. Dalyvauja visi ateitininkai ir ateitininkų tėvai. Panašios iškylos rengiamos kas metai ir tapo lyg ir šeimos švente.

Kas skolingi už žygį "Ateičiai", prašomi paskubėti atsilyginti.

Moksleivių Ateitininkų Sąjungos c. valdybos dvasios vadas, grįždamas iš studentų ateitininkų stovyklos, lankėsi Toronte ir posėdžiavo su centro valdyba.

Kun. J. Staškevičius, MAS c. v-bos dvasios vado pavaduotojas, suprojektavo jaunučiams ir jaunesniesiems ateitininkams ženkliukus (crest). Ženkliukų kaina 50 ct. Atėje į susirinkimus rugsėjo 21 d. visi galės ženkliukus nusipirkti.

Vyr. moksleiviai, kurie numato kandidatuoti į kuopos valdybą, prašomi paskambinti Eug. Girdauskui.

Havajų vakaras, kurį ruošia tėvų komitetas įvyks spalio 18 d. Nepamirškime! Bus tikrai smagus vakaras, kuriame kartu susirinks jaunimas ir senimas.

Skautų veikla

• Rugsėjo 16, antradienį, 8 v.v., skautų būkle "Satrijos" ir "Rambyno" tuntininkai šaukia abiejų tuntų vadovų bendrą posėdį. Žiemos veiklos pradžioje yra būtini kaikurie nutarimai bei persitvarkymai, todėl šiame pirmame posėdyje yra prašomi visi vadovai-vės dalyvauti. Negalintieji atvykti praneša tuntininkams.

• LSS-gos tarybos pirmijos pirm. v. s. A. Saulaitis išsiuntinėjo vadovams-vėms rinkiminius kvieslius. Vadovų-vių pareiga rinkimuose dalyvauti ir korespondenciniame suvažiavime pasisakyti rūpimais klausimais.

• LSB vyr. skautininkas v.s. Vl. Vijeikis, lankydamas šią vasarą Romuvą, pasakė: "Per skautybę aš įsigijau gerų draugų". Lietuvių draugų savo vaikams lengviausia surasti, juos leidžiant į organizacijas. Į skautų draugoves priimami nauji nariai. Lietuviai draugauja su lietuviais!

• Per Kanados tautinių skautų grupių vadovybę yra gautas iš Otavos pakvietimas dalyvauti konferencijoje rugsėjo 30, spalio 1-2 d., kurią ruošia "Canadian Association for Adult Education". Konferencijos tikslas — supažindinti vadovus su įvairių kraštų vadovavimo sistemomis. Č. S.

Margis Drug Store

JOHN V. MARGIS, Phm.B

408 Roncesvalles Ave. Tel. LE. 5-1944

Jeigu jums reikia vaistų pagal receptus ar kitų kasdieninio reikalingumo daiktų, paskambinkite, parašykite ar patys asmeniškai užeikite į MARGIS DRUG STORE. Jei jūs turite betkokią problemą, paskambinkite mums, mes pasiryžę jums padėti geriausiai.

MES TURIME DAUGYBĘ EUROPIETIŠKŲ MISINIŲ, KAIP TREJOS DEVYNERIOS, RAMUNĖLĖS, ŽUBRAŽOLĖ, "C" TERMOMETRAI IR KT.

GREITAS MOTORIZUOTAS PRISTATYMAS NEMOKAMAI VISĄ DIENĄ. NESIVARŽYKITE PASKAMBINTI TEL. LE. 5-1944.

CHOLKAN

R. CHOLKAN & CO. LIMITED

REALTOR

527 BLOOR ST. W.

532-4404

BABY POINT, apie $8.000 įmokėti, viena atvira skola 10 metų; 7 kambarių kvadratinio plano atskiras namas, vandeniu-alyva šildomas; puiki vieta prie gero susisiekimo ir krautuvių.

INDIAN RD. — BLOOR, apie $8.000 įmokėti, 11 kambarių atskiras namas, 5 kamb. I-me augšte; puiki nuomavimui vieta, arti požeminio traukinio stoties, virš $3.000 metinių pajamų, savininkui butas.

BERESFORD — BLOOR, apie $10.000 įmokėti, 7 kambarių atskiras namas, gražus, didelis kiemas su vaismedžiais, minutė nuo Bloor gatvės. Viena atvira skola 10-čiai metų. Iš pirmų rankų, reikalingas mažo remonto viduje. Skubus pardavimas.

HIGH PARK, apie $4.000 įmokėti, tikras dvibutis — du butai po 5 kambarius, lieka viena skola.

BLOOR ST. WEST, maždaug $10.000 įmokėti, labai puikus 6 kambarių vienaaugštis, didžiulis gražus sklypas su medžiais bei įvairiais brangiais krūmais, garažas su privačiu įvažiavimu, sumažinta kaina apie $4.000 dėl greito pardavimo.

DEVYNIŲ BUTŲ APARTAMENTAS, $30.000 įmokėti, garažai su privačiu įvažiavimu, apie $13.000 metinių pajamų, viena atvira skola, vakarų rajone.

RUNNYMEDE — BLOOR, 7 kambarių atskiras namas, kvadratinis planas, garažas su šoniniu įvažiavimu, didelis sklypas, netoli Bloor, prašoma kaina $33.900.

PR. KERBERIS NAMŲ TEL. LE 5-1584

2232 BLOOR ST. W. DARBO TEL. 767-5454

PRISTATOME

JUOZĄ GRYBĄ,

lietuvį, mūsų atstovą

LAKE SIMCOE ir

GEORGIAN BAY apylinkėje

Informacijų apie vasarnamius, ūkius, slidinėjimo vietoves ir kitas užmiesčių nuosavybes prašome teirautis pas JUOZĄ GRYBĄ mūsų tiesiogine Toronto telefono linija 364-6625.

R. CHOLKAN & CO. LTD., REALTOR

F. SENKUS REAL ESTATE

1997 Dundas St. W. . Tel. 533-4414

Taupyk ir skolinkis

PIRMUTINIAME IR DIDŽIAUSIAME TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE **PARAMA**

MOKA	IMA
5¼% už depozitus	7½% už asm. paskolas
5¾% už šėrus	7½% už mortgičius
6¾% už 2 m. term. dep.	

Kapitalas virš trijų su puse milijonų dolerių

ASM. PASKOLAS duodame iki $5.000 ir MORTGIČIUS pagal valdžios nustatytą normą — 66% įkainuoto turto. VISŲ NARIŲ GYVYBĖ apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau $2.000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki $5.000

KASOS VALANDOS: kasdien nuo 10 val. iki 3 val. p. p., išskyrus sekmadienius. Pirmadienį ir penktadienį vakarais nuo 4 val. 30 min. iki 8 val. 30 min. Šeštadieniais nuo 9 val. iki 1 val. p. p. (liepos ir rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta).

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1129 Dundas Street West, Toronto 3, Ontario. • Telefonas LE 2-8723

A. J. MORKIS

REAL ESTATE & MORTAGE BROKER

PELNINGAS PINIGŲ INVESTAVIMAS

BLOOR — DURIE, plytų, atskiras 7 kambarių per 2 augštus namas, šiltu vandeniu apšildomas, šoninis įvažiavimas, garažas, moderni virtuvė ir prausykla. Nuosavybė be skolų. Prašo $33.900.

RONCESVALLES — HIGH PARK, 9 dideli ir šviesūs kambariai, atskiras plytų namas, nauja šildymo krosnis, 2 virtuvės, 2 prausyklos, dvigubas garažas. Prašo $32.900.

COLLEGE — LANSDOWNE, $5.000 įmokėti, plytinis 6 kambarių ir poilsio kambarys, privatus įvažiavimas, garažas, nauja šildymo krosnis. prašo $20.900.

MARTIN GROVE — RICHIEW, vienaaugštis (bungalow), plytų, atskiras (back split), 8 kambarių, įrengtas poilsio kambarys, pristatytas garažas, 2 virtuvės. Prašo $36.900.

YONGE STREET NORTH, $4.000 įmokėti, atskiras, 8 kambarių per du augštus plytų namas, moderni krosnis, sklypas 104' x 165'. Prašo $15.000.

1082 BLOOR St. W., Toronto 4,

Tel. LE 4-8459

Turime krautuvių, namų vasarviečių, viešbučių, motelių įvairiose vietose ir įvairia kaina. Prašome tik kreiptis pas mus. Taip pat parūpiname geresnėm sąlygom paskolų — mortgičių.

VYT. MORKIS, A. BLIUDŽIUS ALV. (MIELDAŽUKĖ) VISTOSKI

LIQUIFLAME OILS LTD.

259 LAKE SHORE BLVD. EAST — TORONTO, ONT.

NEMOKAMAS METINIS KROSNIŲ ĮSVALYMAS

24 val. veikianti greita krosnių taisymo tarnyba

DABAR PATS LAIKAS PAKEISTI KURO ALYVOS BENDROVĘ

Biudžeto ir patarnavimo planai. Išsimokėjimas 5-riems metams ir ilgiau

Tel. 362-5777.

HOME OWNERS CENTRE

Statybinės medžiagos ir remontai

2742 Dundas St. W. Tel. 769-5171

- Įvairios medžiagos namų taisymams
- Lentos, fanera, stogams dengti medžiagos
- Grindų, lubų ir sienų plytelės
- Atliekam visus statybos darbus ir remontus

BALIO MASKELIŪNO DRAUDOS ĮSTAIGA

Tel. 251-4864 Namų tel. 277-0814

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA — LUA NARYS

Ilgametė patirtis — įvairių draudos b-vių atstovybė

A. ČIŽIKAS **ALFA RADIO & TV**

PARDUODAM IR TAISOM TV IR RADIJO APARATUS • STATOM IR TAISOM ANTENAS • DIDELIS PASIRINKIMAS LIETUVIŠKŲ PLOKŠTELIŲ.

672 Lansdowne Ave., Tel. 531-6165 Dirbtuvė

NAUJAS SKYRIUS: 295 Roncesvalles Ave., Tel. 536-1373

Atidaryta: Kasdien 9—6 val. Ket. ir penkt. 9—9 val.

ĮVAIRŪS SIUNTINIAI IR DOVANOS Į

Lietuvą, Latviją, Estiją, Ukrainą ir S.S.S.R. PAPRASTU BEI ORO PAŠTU

BE MUITO DOVANOS:

Įvairios sudėties maisto siuntiniai, automobiliams motorai ir padangos, motociklai, dviračiai, skalbiamosios mašinos, siuvamosios mašinos, televizijos priimtuvai, pianinai, foto aparatai, radijo priimtuvai, transistoriniai radijo aparatai, laikrodžiai, kilimai, baldai, šaldytuvai ir automobilis.

Maisto siuntinių svoris neribotas.

Turime naujus iliustruotus katalogus, kuriuose yra smulkus aprašymas ir paaiškinimai. Pažymėtos kainos yra galutinės.

Taip pat persiunčiame pinigus, už kuriuos gavėjas gali nusipirkti įvairių prekių.

- Be to, siunčiame Jūsų sudarytus ir apdraustus įvairius siuntinius iki 19¾ svarų gryno svorio.
- Turime pardavimui įvairių medžiagų ir kitų prekių.
- Gyveną ne Toronte, prašomi savo sudarytus siuntinius bei užsakymus siųsti mums paštu ar ekspresu. Apmokėsite gavę mūsų pranešimą.
- a Sąžiningai ir greitai patarnaujame.
- Jeigu turima neaiškumų, prašome klausti, telefonuoti bei rašyti, mielai paaiškinsime ir duosime patarimą.
- Mūsų įstaiga labai daug kam patarnavo ir pasiruošusi patarnauti ateityje.

DARBO VALANDOS: pirmadieniais — penktadieniais nuo 9 val. ryto iki 7 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 5 val. p. p.

LIETUVIŲ ĮSTAIGA

BALTIC EXPORTING CO.

480 RONCESVALLES AVE. TORONTO 3, ONT.
Telefonas LE 1-3098
Savininkai A. ir S. KALUZA

LIETUVIAI STALIAI
mloniai kviečia

aplankyti jų dirbtuvę ir susipažinti su gaminių kokybe ir kainomis

2160 DUNDAS Street West • Tel. LE 2-2289

ARO CUSTOM WOOD PRODUCTS CO.

K. Striaupis Res. tel. LE 6-5363

A & B TAILORS
Sav. A. B. Beresnevičius
343 Roncesvalles Ave., Toronto 3
(TARP GRANADIER RD. IR NEEPAWA AVE)
Tel. 531-1432

Vyrų ir jaunimo moderni drabužių krautuvė. Pasirinkimas įvairiausių madų drabužių. (MOD CONSERVATIVE FORMAL)

780 Queen St. W.
prie Gore Vale
Tel. EM. 4-7994

ART'S PHOTO STUDIO

Vestuvinės nuotraukos
Meniškos vaikų nuotraukos
Portretai ir kt.

Vienintelė lietuviška Toronte PARKDALE GULF SERVICE CENTRE benzino stotis 1181 Queen St. W. Tel. 535-9468
Benzinas, alyvos keitimas, tepimas, padangos, baterijos ir t.t. Automobilių vilkikas (towing). Autovežimių taisymas, elektrinis (Alen Scop) patikrinimas. Po darbo valandų skambinti tel. RO 6-8503.
Kiekvieno mėnesio pirmą savaitę (rugsėjo 1—7) atidaryta visą parą — 24 valandas.

Gulf

Firchuk Textiles Ltd. Siuntiniai į Europą
Pagrindinė įstaiga: 670 Queen St. W., Toronto 3, Ont. Tel. EM 4-5036.
Hamiltone skyrius:
293 Ottawa St. N., Hamilton, Ont. Tel. 549-2005

Čia gausite tekstilės gaminius pigiausiomis kainomis; didelis pasirinkimas skarelių, megztinių ir kitų dalykų, kuriuos gavę giminės ir draugai Europoje tikrai džiaugsis.

PLUMBING and HEATING
J. LISAUSKAS, valdžios pripažintas plomberis, atlieka įvair. plumbing ir vandens apšildymo darbus
Darbas sąžiningas ir nebrangus.
143 Westminster Ave., Toronto
Metro Lic. PH. 136 Tel. LE 2-5191

A.P. GARAGE
A. PAŠKEVIČIUS
laikinai persikėlė į
2264 DUNDAS St. W.
LE. 5-9130
(International Auto Body)
Towers — Loblaw's kiemas
Įvažiavimas tiesiai iš Dundas gatvės

BALTIC MOVERS
VISŲ RŪŠIŲ PERVEŽIMAS
BALDAI IR KT.
Vežamas turtas pilnai apdraustas
Skambinti tel. LE 4-1403
30 Dewson St., Toronto, Ont.

Visu rūšių automobilių išorės (body) taisymas, mechaniniai darbai ir automatinės transmisijos
DUNDAS AUTO BODY
MAX KANE AUTO BODY
Darbas sąžiningas ir garantuotas
Lietuvius aptarnauja Jonas Jurėnas
430 BATHURST ST.
Tel. WA 1-3225 arba WA 4-1001

Pabaltijo patriotai ir oportunistai

(Atkelta iš 2-ro psl.)

mėgsta klausyti partijai potencialiai pavojingas jaunimas. Be to, senukai yra atgyvenusi karta, kuri nepajėgia duoti liaudies ūkiui pajamų, todėl jų greitesnis sunykimas dėl neįmanomų gyvenimo sąlygų, okupanto nuomone, naudingas sovietinei visuomenei. Tiesa, toks kompartijos nusistatymas senų žmonių atžvilgiu niekad spaudoje neskelbiamas, bet užtenka žvilgterėti į Pabaltijo kolchozų pensininkų gyvenimą, kad įsitikintum, ką kompartija apie juos galvoja.

Kitoks, aišku, pensininkų, kompartijos narių, likimas. Partiečiai juos aprūpina gera pensija, nes supranta, kad ateis diena, kai jie patys taps pensininkais.

Žvilgsnis atgal

Žiūrint iš istorino taško, apie Pabaltijo kompartiją galima pasakyti štai ką.

Pabaltijo kraštų nepriklausomybės laikais komunistų partijon šiuose kraštuose daugiausia stojo svetimtaučiai, simpatizuoją Maskvai.

Po karo į šias šalis buvo atkeltas iš Sovietų Sąjungos žymus rusų kolonistų skaičius, daugumas jų — kompartijos nariai. Okupantas ir jo potvarkius vykdantieji Pabaltijo parsidavėliai stengėsi aprūpinti kolonistus, neatsižvelgiant į jų išsilavinimą, administracinėmis tarnybomis bei gerais butais, nors vietos gyventojams butų trūkumas buvo jaučiamas miestuose tuoj po karo.

Tais pat pokario metais okupantas telkė iš kaimo ir miesto padugnių tarpo stribus ("liaudies gynėjus") — žmones, kurie kartu su KGB ir kitais sovietų kariuomenės daliniais buvo reikalingi kovai su partizanais. Stribai partizaninės kovos metais (1944—1953), išskyrus Lietuvos miškus, jautėsi krašto šeimininkais. Jei stribas ateina į užkandinę (jo kišenė, kaip paprastai, tuščia) ir negali nusipirkti degtinės, jis, nieko nesivaržydamas, išplėšia iš rankų stiklinę tų geriančiųjų, pas kurį ji buvo pilnesnė. (Pabaltijo žmones stiklinėmis gerti degtinę išmokė "vyresnieji broliai" — XX amžiaus "kultūrtrėgeriai".) Jis žino, kad žmogus nerizikuos jo skųsti ir tuo užsitraukti KGB nemalonę.

Nuosaikesnio nemoralumo stribai buvo priimami į partiją. Kokie žmonės stojo į partiją tuo metu, kai Pabaltijo tautos, pasruvusios kraujuose, tęsė didvyriškas partizanines kovas, rodo šis Lietuvoje paplitęs pasakojimas:

"Žmogelis nusigėrė ir, girtas būdamas, nieko gudresnio nesugalvojo, kaip įstoti į komunistų partiją. Atėjęs įteikti pareiškimo tapti kompartijos nariu pas pirminės partinės organizacijos sekretorių, labai nustebo, pamatęs sėdint tipelį, prieš kelias dienas aprengtą padoria eilute, net su kaklaraiščiu. (Okupantas kaip beišmanydamas "kultūrino" komunistų partijos sekretorius, teturinčius pradinės mokyklos išsilavinimą, nes išsilavinę žmonės, išskyrus kelis išdavikus, atsisakė tada bendradarbiauti su okupantu). Kad būtų tikras, ar tai tikrai partijos sekretorius, žmogelis jį užklausė: "Sakyk, mielasis, ar tu arklius vogei?" (Arkliavagiai Lietuvoje buvo pati žemiausia žmonių grupė, ir liaudis buvo įsitikinusi, kad tik tokie žmonės gali stoti kompartijon ir bendradarbiauti su okupantu heroinės partizaninės kovos, trėmimų Sibiran bei masinio Pabaltijo tautų naikinimo 1944—1953 metais).

Vėliau, negaunant Pabaltijo partizanams jokios pagalbos iš Vakarų, išskyrus dviprasmiškus "Amerikos Balso" pranešimus, ir nykstant greito tautų išsilaisvinimo vilčiai, ne tik arkliavagių bei padaužų tarpe, bet ir kituose visuomenės sluogsniuose atsirado silpnesnių žmogelių, kurie geresnės tarnybos sumetimais stojo komunistų partijon. Pavyzdžiui, buvęs malūnininkas išvežamas Sibiran, jo vieton paskiriamas vienas iš malūno darbininkų, kuris vadinamas malūno reikalų vedėju ir paprastai dirba visą buvusio malūnininko darbą, o jam "kontroliuoti" atkeliamas buvęs batsiuvys, nebaigęs pradžios mokyklos, kompartijos narys, kuris dabar tituluojamas "malūno direktoriumi".

1954—1957 m., nutilus partizaninėms kovoms, kompartijon pradeda stoti norintieji realiatyviai praturtėti administraciniai darbuotojai bei inžinieriai, ir viso to rezultatas: turime kompartijos sąstatą šiandien tokį, koks jis buvo aprašytas ankstyvesniuose mano straipsniuose.

CLEAR-VISION T.V.-Hi-Fi
TAISOM IR PARDUODAM T.V. ir HiFi
STATOM IR TAISOM T.V. ANTENAS.
532 - 7733
1613 Dundas St. W. Sav. R. Stasiulis

PUIKIAUSIŲ MĖSOS GAMINIŲ IR SKANĖSTŲ PIRKITE MODERNIOSE EUROPIETIŠKO STILIAUS KRAUTUVĖSE

tip-top MEATS
delicatessen
1727 Bloor St. West (High Park). Tel. 767-4982
Yorkdale Shopping Centre 787-1733

JIB VARTODAMAS NEBŪSI NEI PLIKAS, NEI ŽILAS

JIB vartojo 16 savaičių pusę metų vienus metus

Fotografijos rodo, kad JIB vaistai ATAUGINA PLAUKUS, pašalina pleiskanas, šašus, niežėjimą, sulaiko plaukų slinkimą, gražina naturalią plaukų spalvą MOTERIMS ir VYRAMS užtikrintai. JIB 8 uncijų bonka — $5.50. Užsakymus su pinigine perlaida siųskite JIB laboratorijos atstovybės Kanadoje adresu:
JIB Laboratorija, 2498 Dougall Ave, Windsor, 12. Ont.

BMW rekomendacija

The BMW 2500 and 2800

BMW automobiliai su moderniais motorais ir tvirtos konstrukcijos rėmais teikia didesnį saugumą. Visdėlto yra patartina pasiteirauti, prieš perkant, ką turi varžovai, nes tiktai įsitikinę klientai būna patenkinti pirkėjai.

Aptarnavimas — visoje Kanadoje. Žemos kainos — pradedant nuo $3.375.00 (ekstra automatinis). Užsakymai Europoje gyvenantiems taip pat priimami.

Bavarian Motor Works
Tikras malonumas vairuoti BMW

NORTH-WEST MOTORS LTD.
2321 KEELE ST.
TEL. 244-1978

BEACH AUTO ELECTRIC
2286 QUEEN ST. WEST
TEL. 694-5361

WARD BROS
KENNEDY RD. PRIE HELEN AVE
UNIONVILLE, ONT. TEL. 297-2400

The BMW 1600 and 2002

KANADOS ĮVYKIAI

Atkelta iš 1-mo psl.

roristus, kurie yra ar bus įsivėlę į bombų sprogdinimo incidentus.

Federacinės vyriausybės ministeris be portfelio O. Lang, kuriam yra pavesti vandens išteklių reikalai, supažindino su naujuoju vandens apsaugos įstatymu, kuris bus pristatytas patvirtinti parlamentui šį rudenį. Federacinė vyriausybė žada skelbti griežtą kovą vandens teršėjams, įvesdama net $5.000 baudas už vieną teršimo dieną. Šiuo klausimu O. Lang turi tartis su provincijų atitinkamais ministeriais ir JAV pareigūnais. Ontario pritarimas jau yra gautas. Torontas yra vienas iš aštuonių Kanados miestų, turinčių pilnus vandens valymo įrenginius. Montrealyje nutekamo vandens išvaloma tik 8,4%. Dėl šios priežasties Kvebeko provincija į naująjį įstatymą žiūri labai skeptiškai, nes jo įgyvendinimas pareikalautų didelių išlaidų.

Federacinės vyriausybės išlaidų sumažinimas palies ir užsienio reikalų ministeriją, kuri turi 2.289 kanadiečius tarnautojus Kanadoje ir užsienyje, o taip pat 783 nekanadiečius ambasadų patarnautojus. Galimas dalykas dalį atstovybių ir ambasadų teks uždaryti. Premjeras P. E. Trudeau buvo paklaustas, ar tokiu atveju apsimoka siekti diplomatinių ryšių su komunistine Kinija, nes ambasados atidarymas Pekinge pareikalaus papildomų išlaidų. P. E. Trudeau nuomone, ambasadai Pekinge pinigų užteks jau vien dėlto, kad tai bus vienas svarbiausių diplomatinių postų. Stockholme vedamos santykių užmezgimo derybos yra įstrigusios perdideliuose kiniečių reikalavimuose. Kinija nori, kad Kanada Čiangkaišeko Formozą ir jo valdomas pakrančių salas pripažintų komunistinės Kinijos teritorija. Tokio reikalavimo patenkinimas taptų visišku antikomunistinių kiniečių išdavimu.

Jei "EGLUTĖ" užsakysi, Vaikui džiaugsmą padarysi — Skaitant nuotykius Pupučio, Valandos pavirs minutėm.

Kolchoze

— Kaimynėli, gal reikia tuščių maišų?

— O iš kur tu tiek daug gavai?

— Mane brigadininkas paskyrė grūdų saugoti . . .

Mylintis sūnus

— Ištiesk saujelę, aš tau duosiu riešutėlių.

— Geriau duok tėveliui.

— Nejaugi tu taip myli tėvelį!

— Ne, bet jo sauja didesnė.

ŠYPSENOS

Gerklės operacija

Trys chirurgai — vokietis, prancūzas ir rusas svarsto klausimą — kokia operacija sunkiausia. Vokietis tvirtina, kad sunkiausios esančios galvos operacijos, prancūzas tikina, kad širdies operacijos, o rusui sunkiausia esą išimti gerklės tonsilus. Pirmieji du nusijuokia, nes tai esanti viena lengviausių operacijų.

— Tai jums, bet ne mums po revoliucijos. Mes turime išimti tonsilus pro pakaušį, — paaiškino rusas.

Paklaustas, kodėl, atsakė:

— Argi jū nežinote, kad rusas negali išsižioti?

Žydai ir kolchozai

Kartą žydas, komisaro paklaustas, kodėl žydai neina dirbti į kolchozus, atsakė:

— Mes bijome apkalbų; visi sakys: "Kur gera vieta, ten žydas lenda".

Derinimas

— Kaip tu derini darbą su poilsiu?

— Labai protingai, tik gaila, kad darbui beveik nebelieka laiko.

Tėvynės meilė

Karo metu vienas politrukas įvairiais būdais išsisukinėjo nuo vykimo į frontą. Jo žmona kartą paklausė:

— Ivan, ar tu bent kiek myli tėvynę?

— O kaipgi, myliu, labai myliu.

— Tai kodėl tu neini kariauti?

— Kvailiuke, juk mane gali nušauti, o kas tada tėvynę mylės?

Klaida

Vyras grįžta iš darbo namo. Prie durų jį sutinka žmona:

— Ką tu padarei! Virėja padėkojo, pasiėmė daiktus ir išėjo. Sako, tu baisiausiai ją išplūdai telefonu . . .

— Viešpatie! Argi tai ne tu priėjai prie telefono?

O Mae Maloo:

Apsukrios merginos šiandien labiau pasitiki savo kojomis, negu savo galvomis.

Teisme

— Ko jūs jaudinatės, kaltinamasis? Bijote mano klausimų?

— Ne, aš bijau savo atsakymų.

Parinko Pr. Alš.

FRANK BARAUSKAS
INSURANCE AGENCY LIMITED
& REAL ESTATE BROKER
231-2661; 231-6226
3828 Bloor St. West, Islington
(PRIE SIX POINTS PLAZA)

DUFFERIN RADIO and TV
SALES AND SERVICE
Taisomi televizijos, HI-FI ir radijo aparatai. Parduodamos lempos ir baterejos. Prityręs specialistas su ilga praktika
1000 College St., • LE. 1-3074 • Sav. P. Uzbalis

NEPAMIRŠKITE, prieš važiuodami į tolimesnę kelionę, patikrinti ir pataisyti savo automobilį! FRANK PETIT, kvalifikuotas auto mechanikas, su malonumu tai atliks. Paskambinkite ar užvažiuokite į
Bloor Autorite Garage 296 BROCK AVE. (tarp Dundas ir College). Tel. 531-1305

DR. E. ZUBRIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1577 BLOOR ST. WEST
(prie Dundas)
Telefonas LE. 2-4108

DR. J. MATULIONYTĖ
DANTŲ GYDYTOJA
1796 Bloor St. W. (prie Keele)
Pirm., antr. ir penkt.: 9.30-5 v.p.p.
Antr. ir ketvirt.: 12.00 — 8 v.v.
Pagal susitarimą.
Tel. 766-1372

DR. V. J. MEILUVIENĖ
DANTŲ GYDYTOJA
184 ELLIS AVE.
(prie Queensway)
Tel. 762-1009.
Priima pacientus pagal susitarimą.

Kabineto telefonas LE 4-4451
DR. P. MORKIS
DANTŲ GYDYTOJAS
Vakarais ir šeštadieniais pagal susitarimą.
1082 BLOOR ST. W., Toronto
(Į rytus nuo Dufferin St.)

DR. N. NOVOSICKIS
dantų gydytojas
794 BATHURST ST.
(kampas Bloor & Bathurst)
Tel. 534-3370
Priima pacientus iš anksto susitarus

VALAU FOTELIUS
IR ĮVAIRIUS KILIMUS
Automatinis elektra valymas. Sutaisau iširusius galus ir pradegintus kilimus. P. KARALIŪNAS.
Skambinkite LE. 3-4912.

NOTARAS
A. LIUDŽIUS, B.L.
Bendradarbis V. S. MASTIS, LL.D.
Namų, ūkių ir betkurio verslo pirkimo-pardavimo dokumentų sudarymas, mortgičiai, sutartys, testamentai ir kiti teisiniai reikalai.
421 Roncesvalles Ave.
Toronto - Dominion Bank pastate II aukštas — įėjimas iš Howard Park Ave.
Telefonai: įstaigos 537-1708 namų 279-7980
Priėmimo laikas: kasdien nuo 10 v.r. iki 1 v.p.p. išskyrus trečiadienius ir sekmadienius. Antradieniais ir penktadieniais nuo 6-8 v.v.

OKULISTĖS
Br. Bukowska-BEJNAR, R.O.
Wiktoria BUKOWSKA, R.O.
274 RONCESVALLES AVE.
(prie Geoffrey St.)
TEL. LE. 2-5493
Darbo valandos: kasdien 10 v. ryto iki 9 val. vak.; šeštadieniais nuo 10 v. ryto iki 6 v.v.

OKULISTAS
S. BROGOWSKI, O.D.

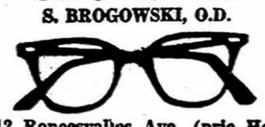

412 Roncesvalles Ave. (prie Howard Park Ave.) Kabineto telefonas LE 1-4251. Darbo valandos nuo 10 val. ryto iki 6.30 val. vak. Šeštadieniais nuo 10 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Vėlesniu ar kitu laiku tik susitarus telefonu. Trečiadieniais uždaryta.

OKULISTAS
L. LUNSKY, R.O.
M. LUNSKY, O.D., M.S.C.
470 College St. Toronto
Tel. 921-3924
Darbo valandos 9.30 v.r.—6 v.v.
Dėl priėmimo skambinti telefonu

ALL SEASONS TRAVEL AGENCY
323 Lakeshore Rd. East, Port Credit, Ont.
Savininkas V. BAČĖNAS

- teikia patarimus planuojantiems keliones
- sutvarko rezervacijų, nakvynių ir kitus reikalus be atskiro atlyginimo
- agentūros išduoti bilietai galioja visame pasaulyje
- parūpina bilietus keliaujantiems autobusais, traukiniais, laivais, lėktuvais
- parūpina eismo priemones ekskursijoms
- patarnauja atsikviečiant gimines

Skambinti telefonu 278-7261 dienos metu arba vakarais

DRAUDIMO AGENTŪRA
AL DUDA
Telefonas 769-4131 arba 769-4612
2231 Bloor Street West — Bloor prie Runnymede
Komercinio, privataus turto ir automobilių draudimas
Finansavimas — Bonds — Mortgage garantijos.

TORONTO ONT

Šv. Jono Kr. par. žinios

— **Metinė lietuvių kelionė į Midlandą, Šiaurinės Amerikos pirmųjų kankinių vietovę, įvyksta šį sekmadienį. Pamaldos kankinių šventovėje ir susikaupimas prie lietuviškojo kryžiaus — 2 v.p.p.**

— **Pamaldos Springhurste, Gerojo Ganytojo stovyklavietėje, šį sekmadienį bus tik 11 v.**

— **Mirus a.a. Onai Janulynienei, velionės dukroms ir giminėms nuoširdi užuojauta.**

— **P. Balnius, švenčiančius 50 m. vedybų sukaktį, nuoširdžiai sveikiname.**

— **Šį sekmadienį, 12 v., par. bažnyčioje pamaldas turės latviai katalikai.**

— **Lietuvių kapinėse bus vykdomi tolimesni koplyčios ir laisvės paminklo užbaigiamieji darbai.**

Nauja muzikos plokštelė "Tykus buvo vakarėlis", išleista "Tėvynės prisiminimų" radijo programos, gaunama parapijų spaudos kioskuose, "TŽ" administracijoj ir kitur. Plokštelėje yra 13 lietuviškų ir verstinių dainų.

Laikinis sol. J. Liustikaitės adresas: 1837 — 43 Filimore St., Apt. 4, Hollywood, Florida 33020, USA.

Dail. J. Pautienius rugsėjo 7 d. Springhursto vasarvietėje surengė šos vasaros kūrybos parodą. Buvo išstatyta 16 paveikslų, kurių didesnę pusę nupirko vasarotojai.

Prieš tris mėnesius atvykę iš Lenkijos p.p. Pocevičiai aplankyti savo dukros ir žento p. Stanulio su šeima buvo pagerbti rugsėjo 6 d. išleistuvėmis, kurias surengė bičiuliai. Dalyvavo gausus būrys svečių. Jautriais žodžiais atsisveikino kun. Rafaelis Šakalys, OFM, ir Br. Maziliauskienė. Ta pačia proga buvo atšvęstos B. T. Stanulių namo įkurtuvės ir jų 10 metų vedybinė sukaktis.

Antikomunistinį skyrių Kanados parodoje Toronte šią vasarą buvo įrengusi "Edmund Burke Society". Atidarymo dieną "taikos apaštalai" bandė kėsintis prieš tą skyrių, bet policija apsaugojo ir suėmė 4 "apaštalus". Ypač didelis buvo lankytojų susidomėjimas Baltiečių Dienomis rugpjūčio 28 — rugsėjo 1 d., kai buvo iškabinti didelio formato sovietinių žiaurumų vaizdai. Išdalinta apie 2000 įvairių antikomunistinių leidinių. Iš lietuvių parodoje darbavosi tik keletas asmenų. Negausūs buvo ir estai, bet užtat daug buvo latvių. Rugsėjo 1 d. apsaugos tarnybą ėjo ukrainiečiai. Parodą aplankė keletas labai augštų Kanados pareigūnų. Netrūko lankytojų tarpe ir Kremliaus patikėtinių, kurie sakė, esą visa tai padarė patys baltiečiai, o kaltina komunistus. Paroda gražiai pavyko, į EBS eiles įsirašė daug naujų narių. **V. Bitė**

Į Toronto burmistrus kandidatuoja lietuviams pažįstamas advokatas William L. Archer. Ilgus metus dirbo jis miesto savivaldybėje kaip tarybos narys ir kontrolierius. Gimęs 1919 m. Hamiltone, augęs Niagaros pusiasalyje ir Toronte. Jo tėvas — anglikonų kunigas. W. L. Archer neteko tėvo būdamas 12 metų; dirbo įvairius darbus, tarnavo laivyne ir gavo karininko laipsnį. Teisę ir politinius mokslus baigė Montrealio McGill universitete ir Toronto Osgood Hall. Politinėje veikloje reiškėsi kaip konservatorius. Palaiko glaudžius ryšius su tautinėm grupėm; šiuo metu yra Toronto Tarptautinio Instituto pirmininkas. Į burmistrus kandidatavo 1966 m. ir surinko 40.000 balsų.

Prisikėlimo par. žinios

— **Australijoj mirus a.a. Aldonai Kasperaitienei - Bacevičiūtei, tėvams, broliams ir seserims reiškiame nuoširdžią užuojautą. Mišios už mirusiąją — rugsėjo 12 d., 8 v.r.**

— **Prašytos paskelbti Mišios: penktad., 7 v. — už a.a. J. Šimkų, užpr. p. Bubelienės 6 metų mirties proga; šeštad., 7.30 v. — už a.a. Z. Paulionį, užpr. J. Paškevičiaus; 5 v. vakaro — specialia p.p. Balnių intencija.**

— **Šiokiadieniais pakeista Mišių tvarka: nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai Mišios laikomos tik 8 v., o šeštadienį — tik 9 v. ryto. Mišios yra koncelebruotos — keli kunigai Mišias aukoja kartu prie didžiojo altoriaus, kiekvienas skirtinga intencija. Penktadienį ir šeštadienį išpažinčių klausoma pusę valandos prieš Mišias; per Mišias išpažinčių nebus klausoma. Tie, kurie negali dalyvauti nustatytu laiku, gali susitarti užprašant Mišias, ir jos bus laikomos jiems patogiu laiku. Pirmą mėnesio penktadienį Mišios bus ir 7.30 v. vakaro. Sekmadienį Mišių tvarka nesikeičia.**

— **Katalikių Moterų Draugijos susirinkimas — rugsėjo 21 d., po paskutinių Mišių parodų salėje.**

— **Uždaros savaitgalio rekolekcijos moterims ir merginoms bus spalio 3, 4, 5 dienomis Port Credit rekolekcijų namuose. Rekolekcijų vedėjas — Tėv. G. Kijauskas, jėzuitas. Registruotis pas p. Kuolienę RO 9-7051 ar p. Žemaitienę 249-1047. Narės ir nenarės kviečiamos dalyvauti.**

— **Lituanistinis seminaras prasidės šio mėnesio antroje pusėje par. namuose.**

— **Artėja dainų šventė Čikagoje ir jubilėjinis par. koncertas dirigento kun. B. Jurkšo 10 metų darbuotės mūsų parapijoj ir 25 metų jo kunigystės sukaktims paminėti. Kviečiame visus buvusius ir naujus choristus įsijungti.**

— **Tradicinė kelionė į Midlando kankinių šventovę — šį sekmadienį. Dialoginės liet. Mišios su lietuvišku pamokslu bus 2 v.p.p. bažnyčioje. Per Mišias — klausoma išpažinčių. Kryžiaus keliai — tuoj po Mišių; visi renkasi prie lietuviško kryžiaus. Jei susidarys pakankamas skaičius norinčių, autobusas išeis 10.30 val. nuo mūsų par. bažnyčios.**

— **A.a. Onos Janulynienės dukroms p.p. Josiukienei ir Rickuvienei bei artimiesiems reiškiame nuoširdžią užuojautą.**

PADĖKA

Staiga susirgusi, susilaukiau daug paguodos, lankytojų ir gėlių. Ypatingą padėką reiškiu T. Ambrozijui Prakapui, OFM, T. Pauliui Baltakiui, OFM, T. Rafaeliui Šakaliui, OFM, kun. J. Staškevičiui, dr. A. Valadkai, dr. Halmos; už aplankymą, gėles ir dovanas — p. p. Balnienei, Basalykams, Bražukams, Dauniams, Gaidai, Grikiniams, Ignatavičienei, Jagėlai, Jakimavičiams, Jankauskienei, Lasiams, Miliams, Maniuškai, Ropienei, Priščepionkai, Paužienei, Švėgždienei, Senkienei, Zarienei, Ulbai, Uogintams, F. Olesko. Ypatinga padėka žentui, dukrai Elvyrai ir Antanui Šelmiams.

Visiems ir visuomet pasilieku dėkinga —

Magdalena Seliokienė

Lietuviška baldų dirbtuvė

Daromi nauji minkšti baldai ir apdraukiami seni PIGIA KAINA. P. LUBYS. Telefonas WA 2-7981 Namų telefonas AM 1-0537.

City Driving School

Pripažinta Ontario Safety Lygos. Baigę šią mokyklą gauna pigesnę autovežimio draudą. Nemokami nurodymai klasėje ar namuose turintiems laikinius leidimus. Mokome vairuoti standartinius ir automatinius automobilius. 1076 BATHURST ST. Tel. LE 2-3656. Rytuose HO 6-1331

Parduodamas
ĮVAIRIAIS KIEKIAIS ŠIŲ METŲ ŠVIEŽIAS
nepasterizuotas medus
KORIAIS AR INDUOSE.
Skambinti tel. 534-0563
30 Dewson St.,
Toronto 4, Ont.

ATLANTIC valgykla
1330 DUNDAS ST. W., TORONTO 3.
Tel. LE 3-6045
LIETUVIŠKI PATIEKALAI
NAUJI SAVININKAI
V. ir V. IVANAUSKAI

UŽSAKYKITE TIK PER
DOMESTIC FUEL OIL CO. LTD.
NAMAMS ŠILDYTI ALYVĄ
C. (Chuck) ROE tel. įstg. 255-3900 Atst. St. Prakapas
Sales Manager namų 741-9065 tel. 767-9088
Nemokamas krosnių išvalymas.
Greitas, sąžiningas patarnavimas dieną ir naktį.

BARONESSA
BEAUTY SALON
2265 BLOOR ST. W. **TEL. 762-4252**
(kampas Bloor-Durie gatvių). **Sav. Alė Kerberienė**

Z. SMOLSKYTĖ-ORENTIENĖ DUODA
BALETO PAMOKAS
Darbas pradedamas rugsėjo 22 dieną — Boris Volkoff School of Dance patalpose, 822 Yonge St., Toronto, Ont.
Įėjimas iš 3 Cumberland St.
Norintieji šią studiją lankyti prašomi registruotis kiekvieną dieną, pradedant rugsėjo 22 nuo 5 iki 6 val. vakaro.
Telefonas informacijai 762-5594
nuo 10 val. ryto iki 3 v.p.p., vakare nuo 8—11 v.

MIRĖ LATVIŲ PIRMININKAS J. NIEDRA

Š.m. rugpjūčio 31 d. vakare staigiai mirė Kanados Latvių Bendruomenės pirmininkas a.a. **Janis Niedra.** Ilgojo savaitgalio proga jis su artimaisiais buvo išvykęs poilsio į savo vasarnamį Thunderbay, 110 mylių nuo Toronto. Po pirties išėjo pasimaudyti į ežerą ir, vos pradėjęs plaukti, nugrimzdo į dugną 4 pėdų gylyje. Po poros minučių buvo ištrauktas ir nugabentas ligoninėn, bet atgaivinti nepavyko. Manomas, kad jį ištiko širdies smūgis. Velionis buvo gimęs 1908 m. gruodžio 31 d. Latvijoj. Kanadon atvyko 1950 m. ir čia visą laiką buvo vienas vadovaujančių asmenų latvių veikloje. Dėl savo nepaprastų organizacinių gabumų J. Niedra pradžioje buvo renkamas latvių katalikų organizacijos pirmininku, o vėliau — visos Latvių Bendruomenės. Jis dalyvaudavo beveik visuose lietuvių didesniuose parengimuose.

J. Niedra palaidotas rugsėjo 6 d. North York kapinėse, kur latviai turi savo sekciją. Rugsėjo 5 d. vakare laidotuvių namuose velionies pagerbti susirinko ne tik latviai, bet ir kanadiečių bei baltiečių atstovai. Laidotuvių apeigos įvyko katalikų Šv. Mykolo katedroje rugsėjo 6 d. Koncelebracines Mišias atnašavo katedros rektorius prel. Lacey su kitais 7 kunigais, kurių tarpe buvo ir latvis kun. B. Kokinš. Iškilmingos apeigos atliktos vien anglų kalba — nebuvo nei latviško pamokslo, nei giesmės, nei Latvijos vėliavos. Pamaldose dalyvavo apie 1000 asmenų, jų tarpe — liuteronų arkivyskupas Lūsis. Garbės sargybą prie karsto ėjo buvę Latvijos universiteto korporacijų nariai. Iš lietuvių laidotuvėse dalyvavo — KLB pirm. dr. S. Čepas, Baltiečių Federacijos pirm. J. R. Simanavičius, Baltiečių Moterų — I. Meiklejohn-Šernaitė, karių veteranų bei šaulių atst. St. Jokūbaitis, kun. Pr. Gaida, kun. P. Ažubalis. Buvo estų, slovakų ir kt. tautybių atstovai. Kapinėse Kanados lietuvių vardu atsisveikinimo žodį tarė KLB pirm. dr. S. Čepas, Baltiečių Federacijos — J. R. Simanavičius. Iš viso buvo apie 30 kalbėtojų. Kapas skendėjo didžiausioje gėlių gausoje. Jos liudijo ne tik latvių įvertinimą, bet ir lietuvių. Pastarųjų vardu irgi buvo padėtas vainikas, parūpintas KLB krašto valdybos.

M.

A.a. Janis Niedra, Kanados Latvių Bendruomenės pirmininkas, staiga miręs š.m. rugpjūčio 31 d.

Apie tautines Kanados grupes įsidėmėtinai kalbėo ukrainiečių kilmės Windsoro universiteto teisių fakulteto dekanas Walter Tarnopolsky seminare, kurį surengė kanadiečių krikščionių ir žydų taryba Toronte, Glendon kolegijoj. Pasak jo, Kanadoje pagrindinius sprendimus daro privatūs vadovaujančių asmenų klubai, kurie naujųjų ateivių neįsileidžia. Esą juos reikėtų boikotuoti bei reikalauti lygių teisių visiems. Per 35 metus Kanados gyventojai būsią lygiai pasiskirstę į tris elementus — britus, prancūzus ir kitas grupes; 70% gyventojų kalbėsią angliškai, kiti — prancūziškai. Tuo būdu Kanada tapsianti dvikalbiu ir daugiakultūriu kraštu. Tautinės grupės Kanadoje turinčios 180 periodinių leidinių. Mokyklos esą turėtų daugiau dėmesio kreipti į tautinių grupių kultūras, jų literatūrą. Jei to nebus, esą atsiras daugybė nusivylusių, apkartusių kanadiečių. Iš kitos pusės, tautinės grupės esą perdaug glaudžius ryšius palaiko su Europa ir Afrika. Pasak jo, reikėtų neužmiršti, kad tautinė kultūra gali išlikti ir be savos kalbos. Dabartinę kanadiečių visuomenės sąrangą pakeisianti karta, dar nesulaukusi 40 m. amžiaus. Ji užimsianti vadovaujančias vietas arba priversianti įvesti pakeitimus protesto keliu.

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIAMS" AUKOJO

$21.50: St. Jazbučiai; $14: V. Matutis; $9: J. Stankūnas; $5: J. Prišas; rėmėjo prenumeratas po $10: A. P. Stanėnas, Mrs. D. Bodnar, P. Vilenčikas, Pr. Lackus, D. Vizbaras, dr. A. T. Gailius; $4: J. Onaitis, L. Rudaitis, V. Levickas; $3.50: A. Sakalauskas; $2: A. Stankevičius, J. Rimkus, Br. Sližys, V. Micevičius, A. Strimaitis; $1: K. Jasudavičius, V. Adomaitis, J. Bucevičius, R. Repšys, G. A. Paulionai, K. Činčius, kun. S. Valiušaitis, J. Stankus, Mrs. O. Urban, D. Stukas.

Į Taboro Farmoj, Sodus, Michigan, rugsėjo 13-14 d. rengiamą J. Bačiūno pagerbimą ir Bendruomenės bei spaudos atstovų pasitarimą iš Kanados ruošiasi vykti keliolika asmenų — krašto valdybos nariai, jaunimo atstovai ir kt.

Lubor J. Zink, čekų kilmės Kanados žurnalistas, pastovus "The Telegram" bendradarbis, rugpjūčio 20 d. laidoje parašė straipsnį "To the Kremlin, pacts are for breaking". Jame autorius prisimena ir Baltijos valstybes, pabrėždamas, kad Lietuvos atveju sovietų vyriausybė buvo įsakmiai atsisakiusi visų suverenumo teisių visiem laikam. Net ir iškilmingiausi pažadai vėliau pačių sovietų buvo sulaužyti.

A. a. Ona Janulynienė mirė rugsėjo 7 d. Pašarvota Turner a. Porter laidotuvių namuose, 436 Roncesvalles Ave. Laidojama trečiadienį, 10 v.r., iš Prisikėlimo par. bažnyčios. Velionė paliko ištekėjusias dukteris — p.p. K. Rickuvienė ir A. Josiukienę.

Toronto universiteto Šv. Mykolo kolegija ir šiam semestrui paruošė specialų teologijos kursą plačiajai visuomenei. Pagrindinė tema: "Krikščioniškoji moralė dabar". Jos rėmuose prof. J. Gallagher skaitys 16 paskaitų tema "Krikščioniškoji etika moderniajame pasaulyje", prof. R. W. Crooker — 8 paskaitas tema "Įstatymo vieta krikščioniškoj etikoj", prof. H. W. Richardson — 8 paskaitas tema "Krikščioniškos vertybės ir socialinės institucijos". Kursas prasidės spalio 20 d. Carr Hall. Paskaitos bus skaitomos vakarais nuo 8—10 v. Pirmasis semestras baigsis gruodžio 15 d. Antrasis semestras truks nuo 1970 m. sausio 12 iki kovo 23 d. Kreiptis: The Director, Adult Education Programme. 50 St. Joseph St., Toronto 5, Ont. Verta susidomėti ir lietuviams.

YOUTH CRAFT GARMENT CO. Ltd.
moteriškų apsiaustų ir eilučių
lietuvio savininko
siuvykla
366 ADELAIDE ST. W. Tel. 364-5257 arba 364-5258
Lietuviams duodama didelė nuolaida

ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLA pradeda darbą šį šeštadienį, rugsėjo 13 d., 9 v. r., Šv. Cecilijos mokyklos patalpose (Evelyn — Anette gatvių sankryža). Į šeštadienį mokiniai bus paleisti 11 v. r. Kitais šeštadieniais pamokos bus nuo 9 v.r. iki 12.30 v. p.p. Į mokyklą vaikai priimami nuo 4 metų amžiaus. Bus vaikų darželis 4 m. vaikams ir parengiamasis skyrius — 5 m. vaikams. Taipgi bus registruojami vaikai į pirmąjį skyrių. Nauji mokiniai bus registruojami I augšto koridoriuje, o senieji renkasi į pernykštes klases. Kviečiame visus tėvus nedelsti ir atsiusti vaikus mokyklon nuo šio šeštadienio. **Vedėjas**

Rekolekcijos moterims. Primename visoms Toronto bei apylinkių moterims ir mergaitėms, kad K.L.K. Mot. Dr-jos Prisikėlimo parap. skyriaus organizuojamos metinės savaitgalio rekolekcijos Queen of Apostles Retreat House, 1617 Blythe Rd., Port Credit, Ont., spalio 3, 4 ir 5 d.d. Rekolekcijas vesti sutiko Tėvų jėzuitų provincijolas Tėv. G. Kijauskas, SJ. Maloniai kviečiame pasinaudoti šia ypatinga proga. Registruotis pas valdybos nares. Kartu pranešame, kad pirmasis po vasaros atostogų visuotinis skyriaus narių susirinkimas įvyks rugsėjo 21, sekmadienį, po 11.15 v. Mišių, parapijos parodų salėje.

Koresp.

Kanados Lietuvių Bendruomenės vyriausio organo — tarybos metinis suvažiavimas kviečiamas š.m. spalio 18 d., 11 v.r., Toronto Prisikėlimo par. patalpose 1001 College St. Bus svarstomi aktualieji Kanados lietuvių reikalai. Bendruomenei vadovauja dr. S. Čepas. Plačiau žiūr. 2 psl.

Kanados Lietuvių Katalikų Centro organizacinis komitetas kviečia parapijų ir organizacijų atstovų suvažiavimą š.m. lapkričio 1-2 d. Toronto Prisikėlimo salėje. Parapijos nuo kiekvieno šimto narių siunčia po vieną atstovą. Anksčiau buvo skelbta, kad suvažiavimas įvyks spalio 4 d., bet dėl grynai techniškų kliūčių liko atidėtas lapkričio 1 d. Pagrindinę suvažiavimo paskaitą skaitys kun. prof. St. Yla, sekmadienio pamokslą p a s a k y s vysk. V. Brizgys. Organizaciniam centrui pirmininkauja J. Matulionis.

Metropolitan operos solistės L. Šukytės koncertas numatytas Johnson's Building salėje 1970 m. kovo mėnesį; rengia Toronto universiteto muzikos fakultetas. Jo paruoštame sezono plane numatyti stygų kvartetų bei kvintetų koncertai, olandų choro pasirodymas, pianistų Alfonso ir Aloyzo Kontarskių ir kt.

Fondas kovai prieš paralyžių rugsėjo 20 d. rengia rinkliavą gatvėse ir viešose vietose. Fondo tikslas — telkti lėšas specialistų paruošimui ir paralyžiaus tyrinėjimams. Iki šiol Fondas išleido $200.000. Kanadoje kasdien gimsta 3 vaikai, paliesti paralyžiaus. Fondas kviečia galinčius prisidėti prie rinkliavos — būti rinkėjais. Skambinti tel. 244-7204.

Kazys Klinauskas, "TŽ" skaitytojas iš Cicero, Ill., atostogų proga aplankė Torontą ir "TŽ".

ĮVAIRIOSE LIGONINĖSE atlikes praktiką ir baigęs ligonių priežiūros bei praktiškos medicinos kursą B. NAUJALIS vėl reguliariai priima pacientus SVEIKATOS KLINIKOJE, 460 RONCESVALLES AVE., TORONTO 3, ONT. Priėmimo valandos nuo 8 v. ryto iki 8 v. vakaro, susitarus telefonu LE 3-8008.

ĮSNUOMOJAMI vienas arba du kambariai su baldais studentams — vienam arba dviem. Iki požeminio — 15 min. Geras rajonas. Skambinti tel. 762-8591.

PARDUODAMAS APYSENIS NAMAS ant labai gražaus sklypo, 50 pėdų pločio, gerame rajone, New Toronto prie Good Year fabriko. Rašyti: J. Staškus, 79 Front St., Sudbury, Ont.

FOTOGRAFUOJU K R I K Š T Y N A S VESTUVES ir einu fotografuoti į namus. Skambinti po 6 val. B. Tarvydui, tel. 536-7798.

24 AKRAI prie 10 kelio, arti Markdale miestelio. Teka Saugeen upė. Vienas apleistas pastatas. Prašoma kaina — $13.500; pusę įmokėti.

40 AKRŲ MIŠKO ir dirbamos žemės į rytus nuo Mansfield Ski Resort. Suteka du upeliai. Prašoma kaina — $20.900; $10.000 įmokėti.

40 AKRŲ į šiaurės rytus nuo Allistono miestelio ant Nottawasaga upės kranto. Apie 1000 pėdų asfaltuoto kelio. 25 akrai — dirbama bulvių žemė, 15 akrų miškas. Prašo $29.900.

67½ AKRŲ bulvių žemė dviejų kelių sankryžoje, visai arti Camp Borden. Metinės nuomos pajamos — $2.200. Prašoma kaina — $700 už akrą.

Dėl smulkesnių informacijų skambinti St. D a r g i u i, 481-6560 arba 231-6226, Frank B a r a u s k a s Real Estate Broker.

ATLIEKU V I S U S NAMŲ MEDŽIO R E M O N T O DARBUS. TEL. 535-4724.

MONTREAL QUE

Aušros Vartų par. žinios

— **Parapijos choras po vasaros atostogų pertraukos vėl giedos 11 val. Mišiose. Choro vadovas — sol. Antanas Kebšys, seniūnas — H. Celtorius, dirigentė — Mme. M. Roch.**

— **Rugsėjo 9 d. N.P.M. seselių patalpose įvyko Montrealio lit. mokyklų mokytojų posėdis.**

— **Šiais metais sukako 20 metų Montrealio lietuvių mokyklai. Šiai sukakčiai paminėti rugsėjo 27 d. Aušros Vartų parapijos salėje bus iškilmingas paminėjimas-balius.**

— **Šv. Onos Draugija šaukia savo susirinkimą rugsėjo 14 d. po 11 v. Mišių.**

— **Rugsėjo 21 d., 3 v.p.p., Šv. Kazimiero ir Aušros Vartų parapijiečiai kartu lankys Montrealio kapines.**

— **Nekaltai Pradėtosios Marijos seserų kongregacijos Montrealio vienuolyne po paskutinės kapitulos padarytas šis pakeitimas: iškelta seselė Judita Zabitaitė ir į jos vietą yra atkelta seselė Jurgita — Marija Saulaitytė. Ši seselė lietuviškajai visuomenei yra pažįstama savo poezija, pasirodančia periodinėje spaudoje. Ji yra išleisdinusi poezijos knygą "Kai mes nutylam".**

— **NPM seselių vedamas vaikų darželis ir priešdarželinė vaikučių priežiūra jau pradėjo naujus mokslo metus. Kreipkitės į vyresniąją seselę M. Margaritą, 1450 de Seve. Tel. 766-9397.**

— **Sveikiname Karolį Jakubonį ir Filę-Dianą Petronytę, sukūrusius naują šeimos židinį.**

— **Brooklyne, N.Y., mirė Aleksandras Motiečius — Alex Matthew. Jo giminėms ir artimiesiems reiškiame gilią užuojautą.**

— **La Conference Catholique Canadienne žiniomis, Kanadoje yra 8,547,795 katalikai, 63 įvairios katalikiškos organizacijos, 68 vyskupijos, 102 vyskupai, 4,654 parapijos, 9,112 kunigai, 11,894 vienuoliai kunigai, 55,224 vienuolės seselės, 6,716 vienuoliai broliai ir 5,083 misijonieriai, dirbą užsienio kraštų misijose.**

— **Užpraėjusį sekmadienį surinkta $160.27. Bažnyčios fondui po $5 aukojo — P. Valenčiūnas ir L. Jurjonas.**

Šeštadieninė mokykla pradeda naujus mokslo metus šį šeštadienį, rugsėjo 13 d., 9 v. r., Ecole Jacques mokyklos patalpose, 301 Boulevard Maisoneuve East. Į ją renkasi pradžios mokyklos ir lituanistinių kursų mokiniai. Naujų mokslo metų pradžios pamaldos — sekmadienį, rugsėjo 14 d., 10 v.r., Šv. Kazimiero bažnyčioje. Abiejų parapijų mokiniai dalyvauja organizuotai, su vėliava.

Tėvų komitetas

"Baltijos" stovyklavietės paruošimui žiemai organizuojama didelė talka rugsėjo 20 ir 21 d. savaitgalyje. Esant blogui orui, talka nukeliama į sekantį savaitgalį — rugsėjo 27 ir 28 d. Kas gali, prašom atsivežti kurį nors iš šių įrankių: kirvį, kastuvą, pjūklą ir grėblį. Tam tikrą tų įrankių skaičių turi ir pati stovyklavietė. Kadangi nakvoti pačioje stovyklavietėje jau gali būti šalta, bus stengiamasi talkininkus išskirstyti tarp vasarnamius turinčių lietuvių. Užtat norinčius talkoje dalyvauti prašome užsirašyti pas R. Otto tel. 365-1778 arba pas P. Rudinską tel. 482-4094. **P.R.**

Dovanos stovyklavietei. P. Paunksniai padovanojo stalą virtuvei, Juozas Dauderis padarė gražius vartus į "Baltijos" maudyklas, Rūta Pocauskaitė juos nudažė ir Rūta Rudinskaitė išrašė penkias įspėjamąsias lentas. **P. R.**

Nutarta panaikinti dešimties centų mokestį už narių rašomus čekius iš einamųjų "Lito" sąskaitų. Tuo būdu "Lito" nariai dabar gali rašyti kiek tik nori čekių, nemokėdami už tą patarnavimą nė vieno cento. Be to, apmokėtus čekius kas mėnesį "Litas" paštu grąžina jų savininkams ir už tokias sąskaitas dar moka 5% palūkanų.

Kiti bankai už einamąsias sąskaitas (current acc.) su čekių grąžinimu ne tik jokių palūkanų nemoka, bet dar ima po $1 į mėnesį administracijos mokesčio. Net ir už taupomąsias sąskaitas bankai moka tik 3.5% ir už išrašytus čekius skaito po 15 st. Lig šiol tik maža "Lito" narių dalis naudojosi čekių patarnavimu. Toronto lietuviai tuo atžvilgiu yra toli pralenkę montrealiečius. Jų kredito unijose virš dviejų trečdalių viso kapitalo yra einamose sąskaitose, o "Lite" — tik vienas ketvirtadalis. Einamųjų sąskaitų apyvartos pagyvinimas yra pirmaeilis šių metų "Lito" uždavinys. Jeigu visi "Lito" nariai perkeltų savo čekių apyvartą iš kitų bankų ir savo einamosiose sąskaitose laikytų tik po $200, tai "Litas" paaugtų visu ketvirčiu milijono dolerių. Tokie judomi pinigai ir "Litui" ir bankams yra patys naudingiausi, kadangi vykstant apyvartai už juos išeina žemesnės palūkanos. Didžiausia kliūtis "Lito" einamųjų sąskaitų augimui yra lietuvių išsiblaškymas ir dideli atstumai. Tačiau tam yra paštas. Yra narių, kurie visus savo čekius atsiunčia paštu ir per 10 metų nė vienas čekis nėra prapuolęs. Čekių atsiuntimui, grąžindamas banko knygutes su įrašais, "Litas" prisius adresuotus vokus. "Lito" čekiai eina per tą patį "clearingą" kaip ir kitų bankų čekiai. Nėra tad jokio reikalo vietoje duodamų "Lito" čekių patarnavimų naudotis brangiais bankų patarnavimais. **Pr. R.**

Amerikiečių 150.000 tonų talpos tanklaivis "Manhattan", kuriuo tikimasi per Kanados ledjūrį pasiekti naftos šaltinius Aliaskoje, Baffin įlankoje sėkmingai pralaužė 60 pėdų storumo ledą, išvystydamas net 10 mazgų greitį į valandą. Apie 60% šios įlankos paviršiaus buvo padengta ledu. Ar bandymas bus sėkmingas, paaiškės sekančiu savaičių laikotarpyje, kai laivui teks susigrumti su dar storesniu ledu. Į šį eksperimentą naftos bendrovės yra investavusios $40 milijonų. Ledjūrio įveikimas specialiais laivais-ledlaužiais atidarytų vartus į pasaulį Aliaskos ir Kanados šiaurės žemės turtams.

APSIDRAUSK!
ADAMONIS INSURANCE AGENCY, INC.
GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
P. ADAMONIS
Chartered Insurance Broker
Su teise dirbti Quebeco ir Ontario Provincijose
3907A ROSEMONT BLVD.
Tel. OFF.: 722-3545 **RES. 256-5355**
Sekr. M. ARLAUSKAITĖ, tel. 722-3986
S-tos "Lite" nr. 752D

MONTREAL ENTERPRISES REG'D.
TELEFONAS 727-3120
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA
6695-35th Avenue, Rosemount, Montreal, 409, P.Q.
ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A.C.S.C.I.B. 727-3120
NAMŲ:
ARVYDAS RUDZEVIČIUS, A.I.B. 271-5758

"LITAS" **ADRESAS: 1465 DE SEVE STREET MONTREAL 205, QUE., TEL. 766-5827**

DUODA PASKOLAS:
Asmenines iš ..... 9 %
Nekiln. turto iš ..... 9 %
įskaitant gyvybės draudimą iki $10.000.
JAU IŠDUOTOS PASKOLOS iki termino lieka senomis palūkanomis (pradedant 6.5%)

MOKA UŽ:
Einamasias s-tas 5.0%
Šėrus (numatyta) 5.5%
Term. ind. 1 metams 7.25%
Term. ind. 2 metams 7.75%
Term. ind. 3 metams 7.75%
Nemokamas gyvybės draudimas iki $2.000 šėrų sumos.

Kasos valandos: 1465 De Seve St., sekmadieniais nuo 10.30 iki 12.30 v., Darbo dienomis — nuo 10 iki 3 val. kasdien, išskiriant šeštadienius. Vakarais — trečiadieniais ir penktadieniais nuo 7 iki 9 val.
3907 Rosemount Blvd., tel. 722-3545. Dieną — penktadieniais nuo 1 ik. 6 val. ir vakarais — pirmad., trečiadieniais ir penktad. nuo 7 iki 9 v
Sekmadieniais nedirbama vasarą nuo birželio 15 d. iki rugsėjo 15 d. ir per visus ilguosius savaitgalius.